

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Podpora Palestinské autonomie ze strany
Evropské unie a její vnímání**

Bc. Natálie Tengler

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní vztahy

Studijní obor Mezinárodní vztahy – politika v EU

Diplomová práce

Podpora Palestinské autonomie ze strany

Evropské unie a její vnímání

Bc. Natálie Tengler

Vedoucí práce:

Ing. Ondřej Horký-Hlucháň, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofické Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, 28. 4. 2023

.....

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Ondřeji Horkému-Hlucháňovi, Ph.D. nejen za jeho odborné vedení a cenné rady, ale také za jeho čas, podporu a empatii.

Obsah

1. ÚVOD	7
2. VZTAHY EU A PALESTINSKÉ AUTONOMIE	10
2.1. BILATERÁLNÍ OBCHODNÍ SPOLUPRÁCE EU A PALESTINSKÉ AUTONOMIE	11
2.2. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE EU A PALESTINSKÉ AUTONOMIE	15
2.3. HUMANITÁRNÍ POMOC	25
2.4. SOUČASNÁ POLITICKÁ STANOVISKA EU INSTITUCÍ V OTÁZCE PALESTINSKÉ AUTONOMIE A STÁTU	29
3. PŘÍPADOVÉ STUDIE: VZTAHY VYBRANÝCH ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE S PALESTINSKOU AUTONOMIÍ	36
3.1. NĚMECKO	37
3.2. MAĎARSKO	42
3.3. IRSKO	45
3.4. ŠVÉDSKO	49
3.5. ČESKÁ REPUBLIKA	52
4. ČESKÁ REPUBLIKA: VEŘEJNÝ A MEDIÁLNÍ DISKURS V OTÁZCE PALESTINY	57
4.1. VEŘEJNÝ DISKURS	57
4.2. MEDIÁLNÍ DISKURS	59
4.3. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	61
4.3.1. IZRAELSKO–PALESTINSKÝ KONFLIKT	61
4.3.2. IZRAEL A PALESTINA - STÁTNOST A DEMOKRACIE	64
4.3.3. POLITICKÁ STANOVISKA	66
4.3.4. MEDIÁLNÍ PROSTOR A VNÍMÁNÍ ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE	68
4.4. SROVNÁNÍ VEŘEJNÉHO A MEDIÁLNÍHO PROSTORU	71
5. ZÁVĚR	73
6. SEZNAM LITERATURY	77
7. RESUMÉ	93

Seznam grafů, tabulek a příloh

Graf č.1: Export EU do Palestiny (v milionech dolarů)	14
Graf č.2: Import EU z Palestiny (v milionech dolarů)	14
Tabulka č.1: Financování jednotlivých skupin PEGASE mechanismem v období 2008-2012 v milionech eur	17
Schéma č.1: Krátkodobé a dlouhodobé cíle EU v oblasti spolupráce s Palestinskou autonomií	19
Obrázek č.1: 17 Cílů udržitelného rozvoje	23
Graf č.3: Dotace ECHO pro Palestinskou autonomii v letech 2000-2022	25
Obrázek č.2: Zničené budovy a infrastruktura v letech 2009-2023	27
Graf č.4: Přístup k elektřině v Gaze v letech 2017-2023	28
Graf č.5: Podpora dvoustátního řešení u palestinského a izraelského židovského obyvatelstva	31
Obrázek č. 3: Stanoviska států v otázce hlasování o rezoluci Valného shromáždění OSN požadující poradní stanovisko Mezinárodního soudního dvora	33
Tabulka č.2 Média v roce 2022 a jejich zhodnocení	60
Schéma č. 2: Slova asociována s Palestinou	62
Graf č. 6: Jako řešení izraelsko-palestinského konfliktu byste nejvíce preferovali/y:	65
Graf č. 7: Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Palestině?	68
Graf č. 8: Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Izraeli?	69
Graf č. 9: Hodnocení české rozvojové spolupráce s Palestinou 2020	70
Graf č. 10: Hodnocení rozvojové spolupráce EU s Palestinou 2022	71
PŘÍLOHA č.1	94

1. ÚVOD

Palestinská autonomie sdílí s jednotlivými členskými státy Evropské unie velmi rozdílné vztahy z ekonomického i politického hlediska. K nepřehlednosti přispívá také, že stanoviska jednotlivých států se liší. Země západní Evropy ve většině případů Palestinský stát jako stát neuznávají, přesto však mohou navazovat vzájemnou zahraniční spolupráci intenzivněji než země střední a východní Evropy, jež Palestinskou autonomii (PA) uznávají; mnohé z nich také podporovaly Palestinu ještě před vznikem Palestinské autonomie v roce 1994.

Tato podpora se však po geopolitických změnách v 90. letech v mnohých případech, včetně případu České republiky, změnila v podporu Izraele; tyto země upřednostnily ekonomické a politické vztahy s Izraelem na úkor podpory existence palestinského státu. Izraelský premiér Benjamin Netanjahu v roce 2011 označil ČR za nejlepšího přítele Izraele v Evropě (Winfrey – Muller 2012); jak však uvádí Kalhousová (2015), český přístup k Izraeli pramení spíše ze sentimentu k židovské historii, pocitu utlačovaného národa a nutnosti distancování se od komunistické éry, nežli z ekonomických či politických výhod (*passim*). Jak uvádí Čejka (2020), „Izrael a Českou republiku spojuje mýtus malých ohrožených států“ a česká podpora Izraele se mezi evropskými státy řadí na přední pozice.

Jako celek Evropská unie navázala s Palestinskou autonomií rozvojovou spolupráci a diplomatické vztahy především skrze Evropskou službu pro vnější činnost. Nejprve bude tedy v této práci věnována pozornost bilaterálním vztahům mezi Evropskou unií a Palestinskou autonomií, které jsou i přes složité vztahy jednotlivých členských zemí s Palestinou rozvinuté. Evropská unie má s PA navázané obchodní vztahy; vzájemná spolupráce se datuje od roku 1997, kdy Evropská unie a Palestinská autonomie, v té době zastoupená Organizací pro osvobození Palestiny (PLO), podepsaly prozatímní dohodu o přidružení týkající se spolupráce a obchodu. Od této doby je Evropská unie největším kolektivním dárce a pojí ji s Palestinou rozvojová spolupráce; očekávaná výše finanční

podpory ze strany EU pro období 2021-2024 činí 1,152 miliard eur (Evropská služba pro vnější činnost 2022). Zároveň je EU po Izraeli druhým největším obchodním partnerem a exportérem do Palestiny, vztah PA s EU je tedy pro Palestinu z ekonomického hlediska významný.

Tato práce si klade tři hlavní cíle. Tím prvním je identifikace pozic ve vztahu k Palestině u vybraných zemí Evropské unie, a to pomocí případových studií. Tyto případové studie budou obsahovat pět států, které budou rozděleny do tří kategorií; tou první budou země, jejichž politika je dlouhodobě nakloněna proti-palestinské, potažmo pro-izraelské pozici, Německu a Maďarsku. Jejich protipól budou tvořit dva státy, které naopak, ať již dlouhodobě či v nedávné době, ovšem aktivně, usilují o prosazení propalestinských pozic; Irsko a Švédsko (Persson 2015: passim). Samotnou kategorii bude tvořit Česká republika, jakožto země, která je nejbližší prostředím autorky této práce a zároveň jako zemi, jež v průběhu let v evropském prostředí zastávala jedny z nejvíce proizraelských pozic; příkladem pro úvod může být nepodpoření rezoluce Organizace spojených národů z roku 2012, kdy Česká republika jako jediný stát EU nepodpořila status Palestinské autonomie jako nečlenského pozorovatelského státu (Winfrey – Muller 2012).

Případové studie vybraných zemí budou u zkoumat oficiální politickou a lidskoprávní pozici vůči Palestině, ale zároveň také ekonomické bilaterální vztahy, humanitární pomoc a rozvojovou spolupráci, jež je s Palestinou pojí. Jak již bylo zmíněno výše, uznání Palestiny jako státu nezaručuje vysokou míru ekonomické spolupráce či současnou politickou podporu (případ České republiky), stejně tak jako neuznání Palestiny jakožto státu neznamená, že konkrétní země nemá s Palestinskou autonomií navázané bilaterální obchodní vztahy či rozvojovou spolupráci (případ Německa).

Druhým cílem této práce bude rozvést pozici České republiky o indikaci postoje společnosti a diskurzy médií ve vztahu k Palestině, jelikož tvoří nedílnou součást celkové pozice ČR. Mediální a společenská pozice zejména v otázce

palestinsko-izraelských vztahů bude tedy následně srovnána s vládní a ekonomickou pozicí, jež bude zjištěna v případové studii.

Společenské postoje budou také souviset s posledním, třetím cílem této práce. Pro tuto práci budou zvoleny vzorky studentek a studentů prvních ročníků bakalářského a magisterského studia Mezinárodních vztahů na vybrané univerzitě v České republice. Tato skupina bude podrobena dotazníkovému šetření, které si bude klást za cíl zjištění vnímání podpory Palestiny, s důrazem na Českou republiku.

Naplnění výše zmíněných cílů tedy vysvětlí, jakou podporu Evropská unie, konkrétně poté pět vybraných států EU, Palestinské autonomii poskytují; především ovšem zjistí vnímání oné podpory, ať již z pohledu diskurzu médií veřejnosti České republiky, či z dotazníkového šetření, které zjistí vnímání podpory v České republice. Identifikace pozic států a vnímání Palestiny může pomoci k pochopení aktuálního a budoucího postavení Palestiny jakožto státu, zároveň je také vnímání Palestiny aktéry komplementární k pochopení jednotlivých ekonomických a politických vztahů.

V první části práce budou nejprve představeny vztahy Evropské unie a Palestinské autonomie. Bude na ně pohlíženo z ekonomického a politického hlediska, tedy bude poukázáno na EU-PA bilaterální vztahy, rozvojovou spolupráci, humanitární pomoc a politické stanovisko. Dále budou v rámci případové studie analyzována ekonomická a politická stanoviska Německa, Maďarska, Irsku, Švédska a České republiky; ČR bude následně rozvedena o mediální/společenský diskurz. V poslední části práce budou vyhodnocena dotazníková šetření.

2. VZTAHY EU A PALESTINSKÉ AUTONOMIE

V této bude nejprve věnována pozornost ekonomickým a politickým vztahům mezi Evropskou unií zastoupenou jejími institucemi a Palestinskou autonomií. Oba typy vztahů započaly v období po vzniku Palestinské autonomie v roce 1994. V roce 1995 se Palestinská autonomie zúčastnila Barcelonského procesu, který posílil vazby v sociálních, ekonomických a politických oblastech mezi Evropskou unií a zeměmi Maghrebu a Mašreku; tedy i Palestinou (Khalil – Le Roux 2021: 7). Barcelonský proces integroval Palestinu do Celoevropsko-středomořské úmluvy, což dále Palestině v letech 1995 a 1998 umožnilo navázat obchodní styky s Jordánskem a Egyptem; tyto úmluvy usnadňují také pohyb zboží mezi Evropskou unií a Palestinou (tamtéž 13).

První podkapitola se bude věnovat ekonomické spolupráci, která bilaterálně mezi EU a PA započala v roce 1997, když byla podepsána prozatímní dohoda o přidružení týkající se spolupráce a obchodu mezi Evropskou unií a Palestinskou autonomií, zastoupenou Organizací pro osvobození Palestiny. První protokol určoval import zemědělských produktů pocházejících z Gazy a Západního břehu do EU a druhý protokol import zemědělských produktů pocházejících z EU do Gazy a Západního břehu. Třetí protokol se poté soustředil na samotnou definici produktů a metody administrativní spolupráce (Evropská rada 1997). Tato dohoda zahájila bilaterální spolupráci mezi EU a Palestinskou autonomií.

V další podkapitole bude věnována pozornost rozvojové spolupráci, která byla stejně jako v případě obchodní spolupráce navázána v roce 1997, její nárůst však nastal v roce 2008 v důsledku PEGASE mechanismu (Evropská komise 2009: 1). Poslední ekonomickou podkapitolou bude téma humanitární pomoci, kterou Evropská unie poskytuje Palestinské autonomii od roku 2000.

Na vztahy mezi EU a PA bude v poslední podkapitole této části nahlíženo také z politického hlediska. Jak již bylo nastíněno v úvodu této práce, vztahy jednotlivých členských zemí Evropské unie a Palestinské autonomie jsou mnohdy odlišné; z tohoto důvodu musí Evropská unie respektovat rozdílná stanoviska jednotlivých států. Pro zjištění politických vztahů mezi institucemi Evropské unie a Palestinské autonomie budou zkoumané tři oblasti; stanovisko k dvoustátnímu řešení, statusu Jeruzaléma a rozšiřování izraelských osad na okupovaném palestinském území.

2.1. BILATERÁLNÍ OBCHODNÍ SPOLUPRÁCE EU A PALESTINSKÉ AUTONOMIE

První smlouvou, která zajišťovala bezcelní přístup Palestinské autonomie k průmyslovému zboží Evropské unie, byla prozatímní dohoda o přidružení týkající se spolupráce a obchodu¹, podepsána v roce 1997. Tato smlouva, týkající se především palestinských zemědělských a rybářských produktů byla prohloubena v roce 2012 (Evropská komise nedatováno).

Prozatímní dohoda z roku 1997 zajistila Palestině výhody v oblasti průmyslového exportu, jelikož odstranila celní povinnost a kvantitativní restrikce. Současně unijní export benefitoval z postupných rušení tarifů v Palestině. Přesto však obchod v oblasti zemědělství Evropská unie omezovala a jeho větší prohloubení přinesla až reforma dohody z roku 2012 (Khalil – Le Roux 2021: 8). Od roku 2012 nabízí evropský trh palestinské zemědělské produkty, které jsou pro palestinský export zásadní; v současné době tvoří pro EU 87,7% palestinského importu (Evropská komise nedatováno), jak však bude dále v této části práce poukázáno, import z Palestiny do EU se od roku 2012

---

¹ Celý název této dohody zní *the Euro-Mediterranean Interim Association Agreement on trade and cooperation between the European Community, of the one part, and the Palestine Liberation Organization (PLO) for the benefit of the Palestinian Authority of the West Bank and the Gaza Strip* (EUR-Lex 1997).

téměř nezvýšil. Implementací dohody se zabývá *The EU-Palestinian Authority Action Plan* z roku 2013, jenž byl prodloužen do roku 2025.

Jeho obsahem je z především rozvojová spolupráce, důraz ovšem klade i na bilaterální obchodní vztahy. Cílem plánu bylo prohloubit obchod v oblasti zemědělských produktů, zpracovaných zemědělských produktů, ryb a rybářských produktů. Dále podpořit posílení veřejného a soukromého prostoru ve zmíněných oblastech, aby mohlo nadále docházet k jejich rozvoji a zlepšování kvality (Evropský parlament 2013: 21–22). Posílení palestinského vnitřního trhu má být dle dohody z roku 2012 docíleno spoluprací EU a PA například v oblastech „[...] zemědělství a rybářství, investic, standardizace, regulačních konvergencí, [...] finančních služeb, sociálního rozvoje, dopravy, [...] energie, životního prostředí, turismu, cla, [...] informací a komunikace”² (Khalil – Le Roux 2021: 9).

Dle McQueena je dohoda ovšem příliš obecná, vynechává zásadní témata a neřeší například nutnou reformu palestinského právního systému (tamtéž: 10–11). Je nutné také zmínit hlavní překážku účasti Palestiny na mezinárodním trhu; Izrael. Izrael je sice hlavním obchodním partnerem Palestinské autonomie; v roce 2021 export do Izraele činil 1,3 miliard dolarů a import 3,48 miliard dolarů (International Trade Administration 2022), zároveň je však překážkou palestinského trhu s třetími stranami. Činí tomu tak kontrolou palestinských hranic a restrikcí exportu a importu na palestinská území.

Hanieh upozorňuje, že palestinská ekonomika je strukturována izraelskou okupací tak, aby byla závislá na Izraeli. Během 70. a 80. let 20. století byl palestinský průmyslový a zemědělský rozvoj omezen a nahrazen levnou palestinskou pracovní silou, prospívající izraelské ekonomice. V dnešní době Izrael kontroluje základní zboží, které přichází na palestinský trh a využívá faktu, že Palestina nemá vlastní oficiální měnu; měnový systém tedy podléhá izraelské centrální bance a způsobuje inflaci (Hanieh 2016: 38).

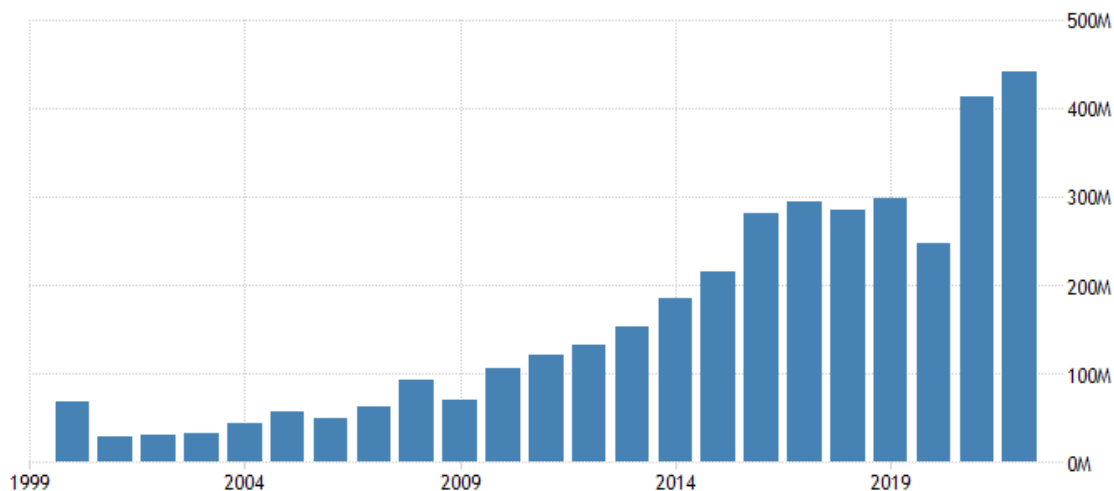
² „[...]agriculture and fisheries, investments, standardization, regulatory convergence, [...], financial services, social development, transport, [...], energy, environment, tourism, customs, [...] information and communication” (Khalil – Le Roux 2021: 9).

Pařížský protokol z roku 1994, navazující na Dohodu z Osla, měl sice Palestinské autonomii umožnit obchod s třetími zeměmi, Izrael však tvrdí, že palestinské externí obchodní vztahy s Evropskou unií jsou již zajištěny dohodou mezi Izraelem-EU a nutnost samotné dohody mezi EU-PA není opodstatněná (tamtéž: 18). V praxi je však situace rozdílná. Příkladem může být izraelská blokáda palestinského exportu zemědělských produktů z roku 2020, kdy bylo Palestině zamezeno exportovat zboží přes Jordánsko. Tento zákaz se týkal například olivového oleje, datlí a léčivých bylin, poškodil palestinské farmáře a farmářky a transportní společnosti (Reuters Staff 2020).

Blokáda Gazy od roku 2009 má za následek to, že zatímco v roce 2002 bylo na dotacích závislých 20 % obyvatel/ek, v roce 2018 to bylo 80 % obyvatel/ek. Zároveň negativně ovlivňuje nezaměstnanost; obyvatelstvo Gazy nemá možnost pracovat mimo Gazu, má omezený přístup k surovinám, zákaz vývozu a špatnou infrastrukturu. Nezaměstnanost mladistvých v roce 2002 činila 28 %, v roce 2018 vzrostla na 70 %. V důsledku toho žilo v roce 2018 53 % obyvatel/ek v Gaze pod hranicí chudoby (Hammad – Tribe 2020: 1792).

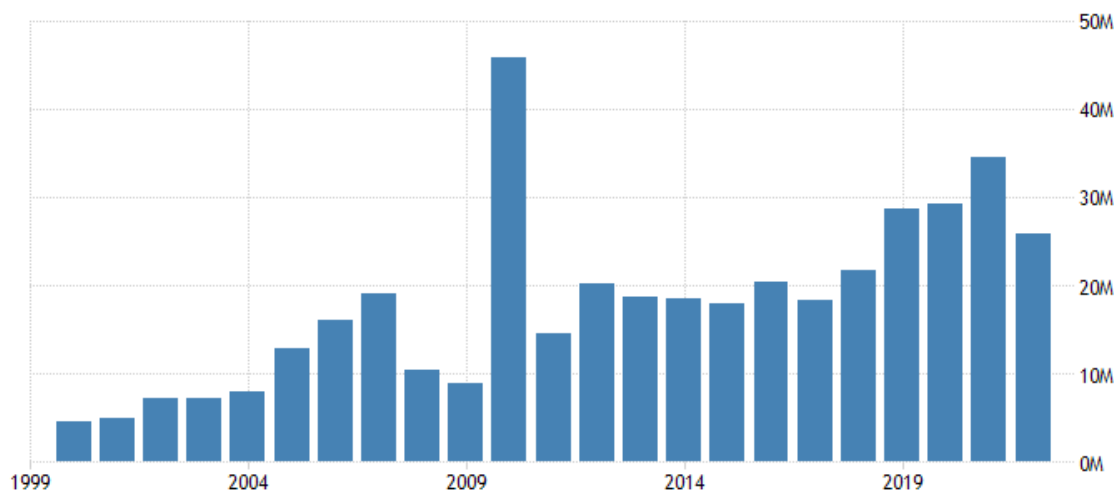
Izrael tímto tedy negativně ovlivňuje životy palestinských obyvatel a obyvatelek, kterých v roce 2022 žilo pod hranicí chudoby 36 % (UNCTAD 2022). Naopak izraelské obyvatelstvo dle Jonese a Scheera (2021) izraelsko-palestinský konflikt z ekonomického hlediska téměř neovlivňuje.

Graf č.1: Export EU do Palestiny (v milionech dolarů)

Zdroj: The Trading Economics (2023a)

Graf č.2: Import EU z Palestiny (v milionech dolarů)

Zdroj: The Trading Economics (2023b)

I přes existující překážky je Evropská unie důležitým obchodním partnerem Palestinské autonomie. Výše přiložené grafy ukazují, že obchod EU-PA je z ekonomického hlediska však podstatný především pro Palestinskou autonomii. Zatímco export EU do Palestiny v posledních 14 letech neměl ročně menší hodnotu nežli 100 milionů dolarů, import z Palestiny od roku 1999

nepřekonal ročně ani 50 milionů dolarů; Palestina je pro Evropskou unii až 151. největším obchodním partnerem (Evropská komise nedatováno).

V roce 2022 činilo z necelých 450 milionů dolarů exportovaného zboží například 156 miliard dolarů obsažených v exportu vozidel, dále EU exportovala 35 milionů dolarů farmaceutických produktů, 35 milionů dolarů strojů a jaderných reaktorů, 32 milionů dolarů lékařských přístrojů a 26 milionů dolarů obilovin, mouky, škrobu a mléčných výrobků (The Trading Economics 2023a). Naopak z Palestiny importovala Evropská unie v roce 2022 především zemědělské produkty, například 17 milionů dolarů ovoce, ořechů, kůry citrusových plodů a melounů, 5 milionů dolarů živočišných/rostlinných tuků a olejů a 628 tisíc dolarů zeleninových, ovocných a ořechových polotovarů (The Trading Economics 2023b).

Ekonomická spolupráce je ovšem podstatná pro EU z politického hlediska; prostřednictvím ekonomických vztahů se Evropská unie snaží získat vlastní vliv na Blízkém východě a zajistit tak zároveň růst a stabilitu Palestiny. Kamed hovoří také o *trade-peace theory*, liberální teorii hovořící o dosažení míru skrze společnou ekonomickou provázanost (tamtéž: 4); jak ovšem uvádí Hegre, O Neal a Russet (2010), obchod snižuje pravděpodobnost konfliktu, nemůže ho však plně vyloučit (771–772).

2.2. ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE EU A PALESTINSKÉ AUTONOMIE

Tato podkapitola se bude zabývat rozvojovou spoluprací EU a PA a vzhledem k její významnosti pro evropsko-palestinské vztahy a objemu informací bude její rozsah delší, nežli v případě části předchozí. Rozvojová spolupráce mezi EU a PA, stejně jako obchodní spolupráce, započala v roce 1997 prozatímní smlouvou (EUR-LEX 1997). Podstatná část unijní finanční spolupráce je zprostředkována skrze PEGASE³ mechanismus. PEGASE byl založen v roce 2008 evropskou

---

³ francouzský akronym pro *Mécanisme "Palestino - Européen de Gestion et d'Aide Socio-Economique*

komisařkou B. Ferrero-Waldner za účelem přímé a monitorované finanční podpory palestinského obyvatelstva (skrže palestinský *Single Treasury Account* či přímé platby palestinským společnostem/jednotlivcům) a finanční podpory středních až velkých palestinských rozvojových programů (včetně technické asistence a kontroly smluv a financí) (Evropská komise 2009: 1).

Nahradil tak tedy předcházející mechanismus (*Temporary International Mechanism*) z roku 2006, který byl založen jako přímá finanční podpora palestinského obyvatelstva; Evropská unie odmítala spolupracovat s v té době nově zvolenou vládou Hamásu. *Temporary International Mechanism* byl nouzový mechanismus, který musel být obnovován každé tři měsíce. Během svého dvouletého působení získal od 19 dárců (15 z nich bylo členy EU) zhruba 190 milionů eur (Evropská komise 2008).

Účelem PEGASE bylo soustředit se především na čtyři prioritní sektory: vládní sektor (fiskální reforma, právo, bezpečnost), sociální rozvoj (zdravotnictví, vzdělání, zaměstnanost), rozvoj soukromého a ekonomického sektoru (obchod, financování malých a středních podniků) a rozvoj veřejné infrastruktury (oblasti vody, životního prostředí a energií). Původně měla být jeho platnost stanovená na tři roky; tedy na stejné období jako Palestinský reformní a rozvojový plán (PRDP), který měl PEGASE podporovat (tamtéž). V období 2008-2009 Evropská unie skrže mechanismus PEGASE získala pro Palestinu 551 milionů eur; z toho 131 milionů eur bylo získáno 14 členskými státy⁴ (Evropská komise 2009: *passim*).

Evaluační Evropské komise období 2008-2013 ukázala, že rozvojová spolupráce v tomto období dosáhla 2,5 miliardy eur; z toho 66 % bylo zprostředkováno skrže mechanismus PEGASE (Development and Cooperation EuropeAid 2014: 19). Ekonomická a politická situace se dle evaluace za toto období zlepšila, v roce 2012 však stagnovala. Růst Palestiny byl závislý na

---

⁴ V roce 2009 se na mechanismu podílely Belgie, Dánsko, Německo, Řecko, Španělsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Slovinsko, Finsko, Švédsko, Velká Británie a dvě nečlenské země EU; Kanada a Norsko.

dotacích, které ovšem byly od roku 2012 sníženy; tudíž vyústily v ekonomický pokles. Zaměstnanost, růst a chudoba byly v roce 2012 horší nežli v roce 1992. Stejně jako v případě bilaterálního obchodu, za hlavní příčinu neúspěchu byl považován Izrael a jeho uvalování restrikcí na palestinský obchod, svobodný pohyb a jeho rostoucí anexe palestinských území. Na vině ovšem byla i výhra Hamásu v roce 2006 a tím způsobené nepokoje; především mezi Fatahem (sídlicím na Západním břehu) a Hamásem (sídlicím v Gaze) (Development and Cooperation EuropeAid 2014: 3–5).

PEGASE mechanismus sloužil v tomto období především jako podpora pro následující skupiny; státní zaměstnance a penzisty, palestinské rodiny ohrožené chudobou, nezbytné veřejné služby (např. elektřina), soukromý sektor a podpora soukromého sektoru v Gaze (European Court of Auditors 2013: 19).

Tabulka č.1: Financování jednotlivých skupin PEGASE mechanismem v období 2008-2012 v milionech eur

PEGASE DFS CONTRIBUTIONS FROM THE EU GENERAL BUDGET PAID TO THE PA PER COMPONENT (2008–12) (MILLION EURO)

Donor	CSP	VPF	SEPS	Arrears	PRSG	Total
From EU general budget	726,9	137,5	106,6	10,0	22,0	1 003,01 ¹
Share of EU general budget contribution total	72,5 %	13,7 %	10,6 %	1,0 %	2,2 %	100 %

¹ Excluding the amount of 22,8 million euro in assigned revenues (From Austria: 1 million euro in 2008; 0,5 million euro in 2009; 1,5 million euro in 2010 and 1 million euro in 2011. From Japan: 4,78 million euro in 2011. From Belgium: 9 million euro in 2012 and 5 million euro dedicated to the World Bank programme 'ESSP' under the financing agreement ENPI/2008/019-776 (EC)).

Zdroj: European Court of Auditors (2013)

Výše přiložená tabulka znázorňuje jednotlivé dotace pro vybrané skupiny. Největší podíl dotací získali státní zaměstnanci a penzisté (CSP 72,5 %), druhou skupinou byly ohrožené rodiny, které obdržely dotace z důvodu života v extrémní chudobě (VPF 13,7 %). Podpora pro nezbytné veřejné služby (SEPS 10,6 %) byla v roce 2010 pozastavena a nahrazena rozvojovým projektem v elektrickém sektoru. Na soukromý sektor EU vynaložila 1 % (Arrears) svého rozpočtu, které bylo použito k uhrazení nezaplacených účtů palestinských soukromých firem.

Poslední skupina, podpora soukromého sektoru v Gaze (PRSG 2,2 %), byla přidána v roce 2009 jako reakce na izraelskou operaci Lité olovo a sloužila především k rekonstrukci budov, vybavení a strojů palestinských firem (European Court of Auditors 2013: 19).

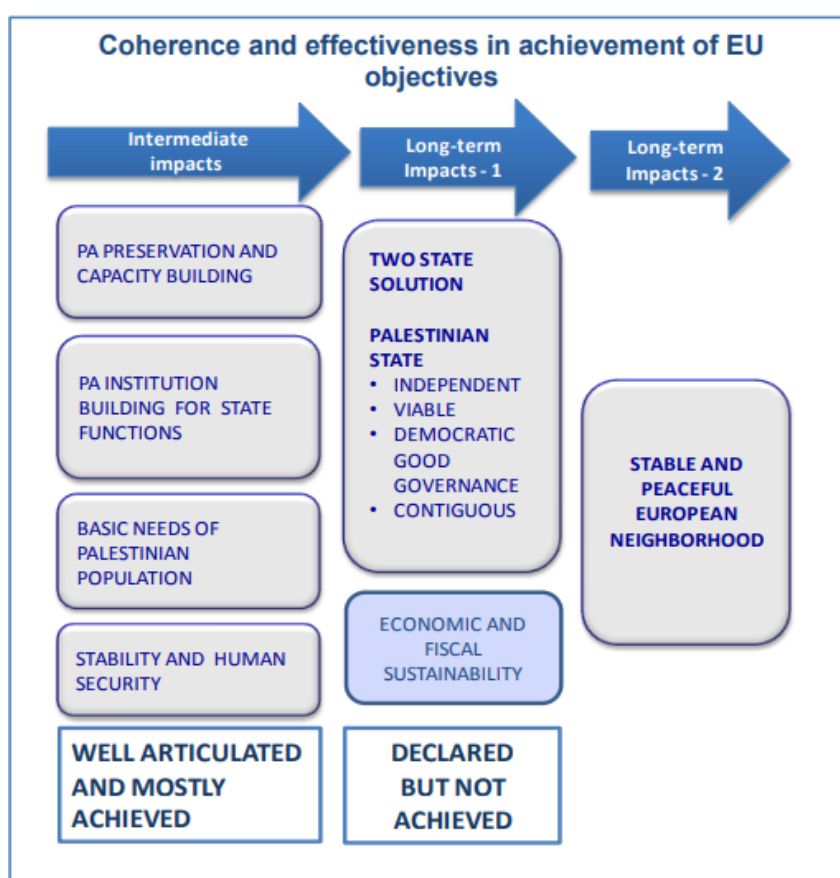
Přestože v tomto období PEGASE převážně splnil své cíle, měl zároveň mnoho nedostatků. Tím prvním je udržitelnost projektů. V CSP oblasti bylo pravidelně Evropskou unií alespoň částečně financováno přes 84 tisíc osob. Počet dárců se však postupem času snižoval a udržitelnost projektu se ukázala být problematickou. Dotace sice krátkodobě pomohly cílové skupině, v Palestině však během této doby nebyla učiněná dostatečná reforma penzijního systému a veřejných služeb, zatímco počet penzistů a státních zaměstnanců a zaměstnankyň rostl. Během let 2008-2013 průměrný počet dnů, které v Palestině uplynuly po splatnosti termínu výplaty, vzrostl ze sedmi na deset a tím vzrostly také nepokoje a protesty; PEGASE tento problém nikterak neřešil (European Court of Auditors 2013: 22–24).

Zároveň neměl prostředky k řešení způsobu financování státních zaměstnanců a zaměstnankyň v Gaze. V důsledku politické situace bylo mnohým státním zaměstnancům a zaměstnankyň znemožněno vykonávat jejich profesi, přesto však měli nárok na dotace. Audit ukázal, že zhruba tři z deseti zaměstnanců a zaměstnankyň obdrželi každý měsíc finance, přestože již ve skutečnosti nepracovali (tamtéž 26).

Oblast VPF spolu s dotacemi přinesla také reformu systému, na které se podílely Evropská unie s dárci a Palestinská autonomie. Její udržitelnost byla tedy větší, nežli v případě CSP (tamtéž: 24). Na druhé straně oblast SEPS lze považovat za neúspěšnou. PEGASE sice umožnil větší přístup k elektřině v Gaze, prostředky k dosažení toho však byly neekonomické i neekologické; elektrárna byla původně přizpůsobena na zemní plyn, k jejímu provozu bylo však použito průmyslové palivo. Dotace SEPS byla ukončena v roce 2010, což společně s izraelskou blokádou Gazy přispělo ke zhoršení situace (tamtéž: 27).

Dárci přispěli také zmíněných 10 milionů eur na nezaplacené platby palestinských soukromých podniků. Celkem finance obdrželo 416 firem; EU však předem neurčila kritéria získání dotací a jednalo se pouze o jednorázovou podporu, která nenabízela skutečné řešení problému (tamtéž: 29).

Schéma č.1: Krátkodobé a dlouhodobé cíle EU v oblasti spolupráce s Palestinskou autonomií

Zdroj: Development and Cooperation EuropeAid (2014)

Evropské unii se také prostřednictvím rozvojové spolupráce nepodařilo dosáhnout žádného z dlouhodobých cílů. Jak již bylo zmíněno výše, pomocí PEGASE bylo dosaženo rozvoje v určitých sektorech, tento fakt však v konečném výsledku nepomohl dosáhnout hlavního cíle EU; dvoustranného řešení. Nejen, že nebylo dosaženo vzniku Palestinského státu, který by měl silné vnější uznání, palestinská politická a ekonomická situace v roce 2013 nebyla stabilní. V tomto ohledu je tedy nutné považovat rozvojovou spolupráci v období

2008-2013 za neúspěšnou (Development and Cooperation EuropeAid 2014: 8–10).

V roce 2013 Evropská unie a Palestinská autonomie podepsaly společný akční plán evropské politiky sousedství (*The European Neighbourhood Instrument*, ENPI). „Téhož roku nabídla EU Izraeli a budoucímu státu Palestina ‚zvláštní výsadní partnerství‘, na jehož základě by bylo možné poskytovat nebývalou podporu v politické, hospodářské a bezpečnostní oblasti za podmínky, že bude uzavřena dohoda o konečném statusu” (Evropský parlament 2022).

V letech 2014 až 2016 byla spolupráce s Palestinou zprostředkována skrze *Single Support Framework* v rámci ENPI. Od roku 2015 však EU a členské státy⁵ spolupracovaly s Palestinskou autonomií, aby společně vytvořily dva související programy; *The National Policy Agenda 2017-2022* na straně Palestinské autonomie a *European Joint Strategy 2017-2020* na straně Evropské unie.

Od roku 2017 tedy EU a PA spolupracovaly na cílech, které byly relevantní pro obě strany. Za nejvíce podstatných bylo určeno následujících pět pilířů; tím prvním byla reforma vlády a fiskální konsolidace a politika. Druhý pilíř se týkal právního státu, spravedlnosti, bezpečnosti občanů a lidských práv. Dále společná strategie obsahovala udržitelné poskytování služeb, přístup k soběstačným vodním a energetickým službám a udržitelný hospodářský rozvoj (Evropská komise 2017: 41). Tyto pilíře souvisí s třemi hlavními palestinskými prioritami; cestou ke svobodě⁶, vládní reformou a udržitelným rozvojem (tamtéž).

První dva pilíře společné evropské strategie měly za cíl tvorbu důvěryhodných státních institucí a měly tak tedy pomoci při tvorbě palestinského státu. Pro jejich fungování měla EU a PA za cíl makroekonomickou podporu, veřejné finanční řízení, reformu veřejné a místní samosprávy. Reforma se dále měla týkat palestinského bezpečnostního a justičního sektoru. Justiční sektor byl

---

⁵ Kromě členských států EU se do programu se zapojily také Norsko a Švýcarsko (Evropská komise 2017: 13).

⁶ *Path to Independence*

nedokončený a nekoherentní, v některých případech také nebyl v souladu s mezinárodními smlouvami podepsanými Palestinou (Evropská komise 2017: 42–44). EU a PA tedy usilovaly například o přesnější definici a implikaci statutu „státního zastupitelství, postavení policie, rodinných soudů, mandátu ministerstva spravedlnosti a Nejvyšší soudní rady” (Evropská komise 2017: 44).

V rámci bezpečnostního sektoru bylo cílem zvýšit počet zaměstnanců a zaměstnankyň civilní a soudní policie; prioritou bylo ovšem určeno zaměstnat především policistky. Dále byl kladen důraz na ochranu a podporu lidských práv všech Palestinců a Palestinek; touto cestou měly být odstraněny pochybnosti o právu na spravedlivý soud či nedostatečná ochrana ohrožených skupin obyvatel, žen a dětí. Genderová nerovnost a diskriminace žen v Palestině způsobují, že se ženy potýkají s násilím v soukromé i veřejné sféře (Evropská komise 2017: 45).

Třetí pilíř se soustředil na okupované občany a občanky, jejich ochranu a poskytování jim přístupu ke službám. Fiskální problémy, limitované kvalitní kapacity a špatný stav infrastruktury způsobují, že Palestinci a Palestinky nemají přístup ke vzdělání, zdravotnictví a sociálním službám. Společným cílem EU a PA bylo zajistit bezpečný přístup ke kvalitnímu vzdělání všem dětem, učinit ze zdraví základní lidské právo a zajistit tedy funkční zdravotní pojištění pro všechny a reformu sociálního sektoru. Stejně jako v předchozím pilíři, důraz byl kladen na ženy a děti, ale i na starší osoby a osoby se zdravotním postižením (Evropská komise 2017: 45–46).

Poslední dva pilíře, tedy ten čtvrtý a pátý, měly za cíl vodní a energetickou bezpečnost, ale také na investice do hospodářských a zemědělských příležitostí s důrazem na přidělení vlastnictví a vytváření příležitostí pro Palestince a Palestinky; zejména poté na mladou generaci. V roce 2017 vlastnil Izrael 80% všech vodních zdrojů na Západním břehu a přístup k vodě a kanalizaci byl pro Palestinu obtížný, stejně tak bylo v případě elektřiny, na jejímž importu byla Palestina téměř zcela závislá na Izraeli. Podpora udržitelného hospodářského rozvoje byla reakcí na palestinskou závislost na podpoře dárců a

obchodu s Izraelem. Zároveň, přístup k přírodním zdrojům a majetku byl nejen limitován, ale také ovlivněn genderovou diskriminací. EU a PA tedy usilovala o inkluzivní, udržitelný rozvoj a rovný přístup k přírodním zdrojům v oblasti zemědělství a rozvoje soukromého sektoru (Evropská komise 2017: 46–48).

Ani strategii pro léta 2017-2020 se ovšem nepodařilo dosáhnout dlouhodobých cílů, stejně tak jako zcela splnit pět nejdůležitějších pilířů; izraelská okupace palestinského území nadále znemožňovala zlepšení situace a plnohodnotnou evropsko-palestinskou spolupráci. Nejen, že situace do roku 2020 stagnovala, od roku 2011 Palestina naopak zaznamenala zhoršení situace (Sara Roy tuto rozvojovou situaci v Palestině označuje jako *de-development* [Hanieh 2016: 33]), větší roztržštění, rozpad demokratického prostoru a krizi v důsledku covidové pandemie či izraelského útoku na Gazu v květnu 2021 a následné humanitární krize (Evropská komise 2017: 6). V důsledku útoku zemřelo 256 osob, dalších 100 tisíc následně uprchlo ze svých domovů (tamtéž: 8–9). Útok měl vliv také na místní infrastrukturu; Izrael zničil palestinské školy, nemocnice, vodovody, kanalizaci a dodávky elektřiny (tamtéž: 9).

V roce 2020 žilo 72 % palestinských rodin v Jeruzalému pod hranicí chudoby, o rok později byla průměrná míra nezaměstnanosti 28% (i v tomto případě se ovšem projevila značná genderová nerovnost, jelikož průměrná míra nezaměstnanosti žen byla 43 %, zatímco u mužů 23 %). Rozdíl byl také zjevný v případě Gazy a Západního břehu; míra nezaměstnanosti na Západním břehu byla 17%, zatímco v Gaze byla 48% (Evropská komise 2017: 10).

Pro období 2021-2024 byla tedy vytvořena nová společná strategie, *European Joint Strategy in support of Palestine 2021-2024: Towards a democratic, accountable and sustainable Palestinian state*. Stejně jako pro strategii pro období 2017-2020 bylo zveřejněno pět základních pilířů, které se od těch předchozích příliš nelišily; větší důraz byl ovšem kladen na klimatickou změnu a genderovou nerovnost. Další změnou byla také konkrétní provázanost

jednotlivých pilířů s Cíli udržitelného rozvoje (SDGs), jejichž znázornění je níže (Evropská komise 2017: 12).

Obrázek č.1: 17 Cílů udržitelného rozvoje

Zdroj: OSN (2015)

Následující pilíře opět refletovaly společné cíle Palestinské autonomie a Evropské unie: (1) Demokracie, právní stát a lidská práva, (2) Reforma správy, fiskální konsolidace a politika, (3) Udržitelné poskytování služeb, (4) Změna klimatu, soběstačný přístup k vodě a energetickým službám, (5) Udržitelný hospodářský rozvoj (tamtéž: 13).

Cílem prvních dvou pilířů je opět tvorba institucí za účelem vzniku stabilního palestinského státu. První pilíř (Demokracie, právní stát a lidská práva) je spojen s Cíli udržitelného rozvoje 5, 10 a 16. Zdůrazňuje především nutnost vzniku spravedlivých voleb, nezávislost soudnictví, posílení nezávislého Nejvyššího ústavního soudu a odpovědný a transparentní bezpečnostní a soudní sektor. Opět je kladen důraz na lidská práva, především žen, dětí, osob se zdravotním postižením a přidána byla také nutnost ochrany práv LGBTQ+ osob. Druhý pilíř (Reforma správy, fiskální konsolidace a politika) je spojen s SDGs 1,

5, 10, 11 a 16. Jeho cílem je opět makroekonomická podpora, veřejné finanční řízení a reforma veřejné a místní samosprávy (Evropská komise 2017: 14–19).

Třetí pilíř (Udržitelné poskytování služeb) má za účel pomoci zajistit bezpečné poskytování služeb především nejvíce ohroženým Palestincům a Palestinkám z okupovaného území. Zároveň je propojen s SDGs 1 až 5 a 10. Stejně tak jako ve strategickém plánu na předešlé období, soustředí se především na oblasti školství, zdravotnictví a sociálního zabezpečení. Ve všech oblastech bude kladen důraz především na zabezpečení služeb pro ženy a děti, které setrvávají býti v Palestině znevýhodněné (tamtéž: 19–20).

Poslední dva pilíře sdílí stejné téma, konkrétně se jedná o problémy s energetickou bezpečností a vodou spojené s klimatickou změnou a také získání vlastnictví půdy především mladými Palestinci a Palestinkami. Čtvrtý pilíř (Změna klimatu, soběstačný přístup k vodě a energetickým službám), spojený se SDGs 3, 5, 6, 7, 10, 13–15, reaguje snahou o adaptaci na změny klimatu a s tím spojenými problémy. Jeho cílem je zajistit přístup k vodě a kanalizaci především pro osoby z Gazy, ale také přístup k energetickým zdrojům, které budou šetrné a obnovitelné. Pátý pilíř (Udržitelný hospodářský rozvoj), spojený s SDGs 1, 2, 5, 8–10, 12 a 15, má za cíl řešit problémy, které vznikly v důsledku pandemie COVID-19, izraelské okupace a nepřizpůsobené implementace Pařížského protokolu. Tento pilíř je rozdělen na tři oblasti; rozvoj soukromého sektoru a obchodu, zemědělství a trh práce; všechny tyto oblasti jsou oslabené především v důsledku restrikcí uvalených izraelskou vládou (tamtéž: 21–25).

EJS 2021-2024 si opět splněním zmíněných pilířů klade za cíl realizování stabilního dvoustátního řešení⁷, díky kterému by mohl existovat Palestinský stát s vnějším uznáním. Lze však předpokládat, že stejně jako v případě předešlých strategií tohoto cíle pro vybrané období nebude dosaženo, jelikož na konci roku 2022 v Izraeli zvítězila strana Benjamina Netanjahua *Likud*, který následně vytvořil koalici s dalšími pěti stranami a tím nejvíce extrémně pravicovou vládu

---

⁷ Problematikou dvoustátního řešení a jeho vnímáním ze strany Palestiny se bude zabývat část této práce zaměřená na současnou politickou podporu PA ze strany EU.

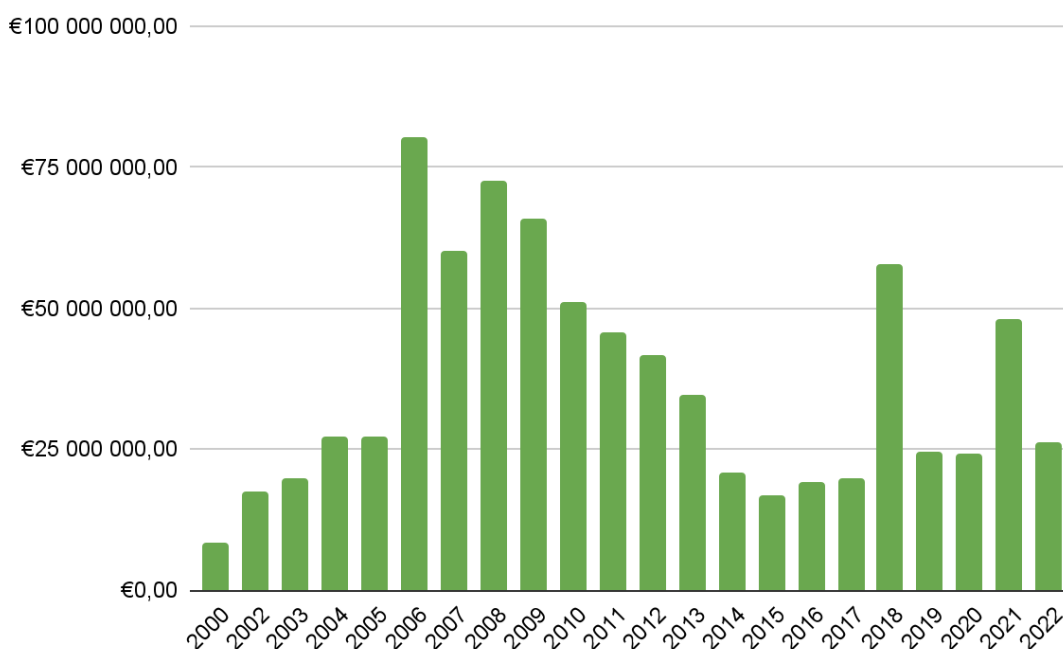

v historii Izraele. Splnění EJS 2021-2024 negativně ovlivňuje především přítomnost dvou extrémně pravicových stran; *Otzma Yehudit* a *Tkuma*.

2.3. HUMANITÁRNÍ POMOC

Evropská unie poskytuje Palestině humanitární pomoc od roku 2000, která je zprostředkována především skrze Generální ředitelství Evropské komise pro evropskou humanitární pomoc a civilní ochranu (ECHO). V roce 2000 tomu tak bylo učiněno v rámci globálního plánu pro Blízký východ, od roku 2002 již Evropská unie reagovala na jednotlivé události v Palestině, či v zemích, kde se vyskytují palestínští uprchlíci a uprchlice (EDRIS 2023).

Graf č.3: Dotace ECHO pro Palestinskou autonomii v letech 2000-2022

Zdroj: vytvořeno autorkou práce pomocí údajů dostupných z EDRIS (2023)

Dotace poskytnuté pro Palestinou autonomii Evropskou unií skrze ECHO měly zpočátku vzrůstající tendenci, největší částku PA obdržela v roce 2006, kdy dotace činily 80 230 000 eur. Částka byla pro tento rok navýšena o 50 milionů

eur z důvodu humanitární krize v důsledku konfliktu mezi Fatahem a Hamásem. V letech 2008-2009 se poskytnutá částka v obou případech pohybovala mezi 66 a 72 miliony eur, tentokrát v důsledku krize způsobené izraelskou operací Lité olovo (EDRIS 2023). Zatímco se na první pohled může navýšení humanitární pomoci v letech 2006-2009 zdát být pozitivním aspektem, je důsledkem jiného, pro Palestinu negativního, rozhodnutí.

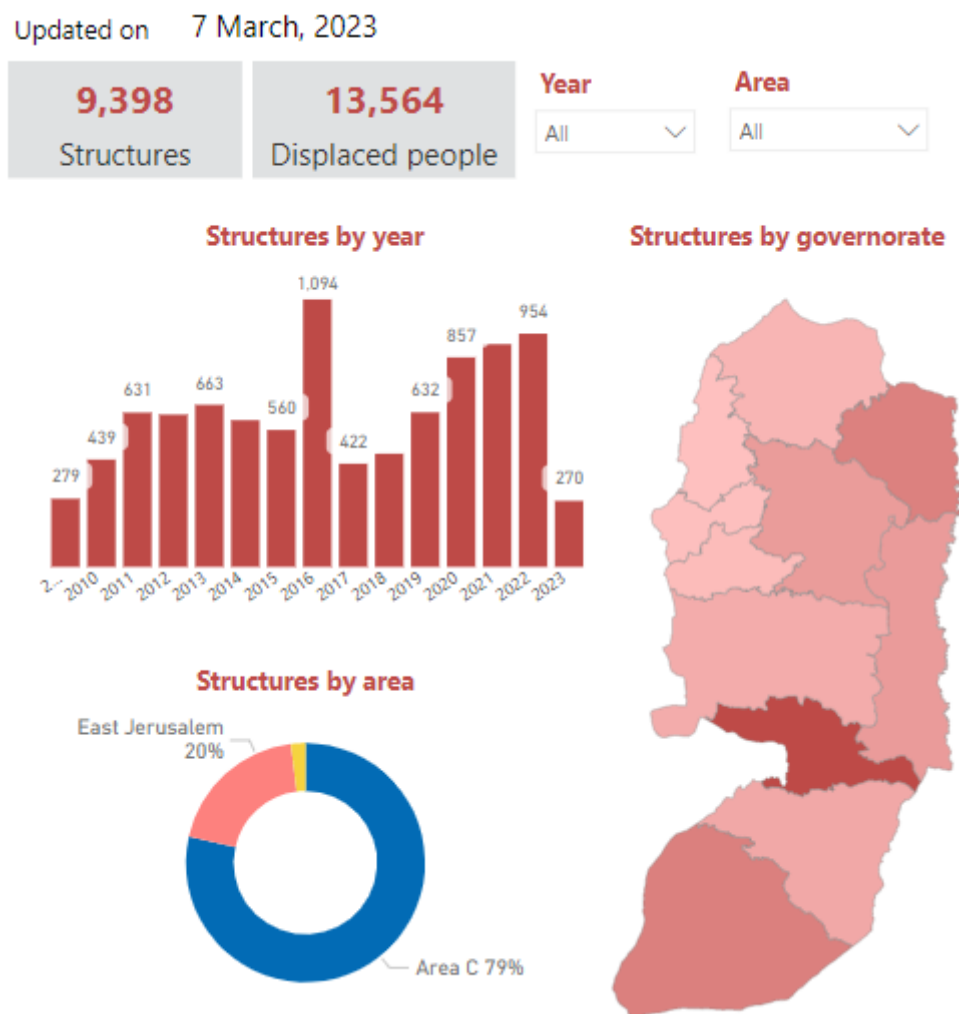
Evropská unie odmítla s v té době nově zvoleným Hamásem navázat rozvojovou spolupráci a přesto, že (jak již je vysvětleno v předchozí kapitole) se tuto situaci rozhodla částečně řešit přímými dotacemi, ve více než polovině případů se rozhodla rozvojovou spolupráci v Gaze pozastavit a nahradit jí humanitární pomocí (ta z 16 % narostla na 56 % celkových dotací hrazených EU). Zamezila tak tedy hrozícímu hladomoru, Gaza však neměla dostatečné prostředky na uhrazení mezd zdravotníků a zdravotnic, vyučujících, či na poskytnutí čisté vody. V důsledku pozastavení rozvojové spolupráce se také podstatně prohloubil rozdíl mezi Západním břehem a Gazou; zatímco HDP na obyvatele a obyvatek v Gaze činilo v roce 2005 89 % HDP na obyvatele a obyvatek na Západním břehu, v roce 2009 bylo již pouze 43 % (Ibrahim – Beaudet 2012: 491–492).

V následujících letech se částka snižovala (aniž by se však situace v Palestině zlepšovala, jak bude vysvětleno níže), výrazný nárůst byl zaznamenán až v roce 2018 (v tomto roce započaly protesty uprchlíků a uprchlic na hranicích Gazy, které měly za následek 223 palestinských obětí). V roce 2021 byla humanitární pomoc v konečném výsledku navýšena na 48 milionů eur; EU tak reagovala na situaci spojenou s onemocněním covid-19 (EDRIS 2023).

Jak již bylo zmíněno výše, situace v Palestině se v průběhu let zhoršila; 2022 bylo rokem, kdy bylo zabito nejvíce palestinských osob od roku 2005 (209, z toho 36 dětí) (Evropská komise 2023). Ve stejném roce bylo zabito 21 Izraelců/Izraelek, (v období 2008-2023 bylo zabito celkem 6 226 palestinských obyvatel/obyvatelek a 289 izraelských osob) (OCHE 2023c).

V současné době je 2,1 z 5,3 milionů Palestinců a Palestinek závislých na humanitární pomoci. Jejich situace je nedostačující především v oblastech zdravotnictví, zabezpečení potravin a přístupu k bezpečné vodě a elektřině. V oblastech Západního břehu kontrolovaných Izraelem (Východní Jeruzalém, oblast Hebron H2 a oblast C) potřebuje lepší přístup k vodě, zdravotnictví a vzdělání zhruba 800 tisíc Palestinců a Palestinek. Jejich domy jsou pravidelně demolované a jejich obyvatelé násilně vystěhováni, studenti a studentky jsou na cestách do školy obtěžováni. V souvislosti s izraelským útokem v květnu 2021 je stále kolem 7,6 tisíc osob bez domova (Evropská komise 2023).

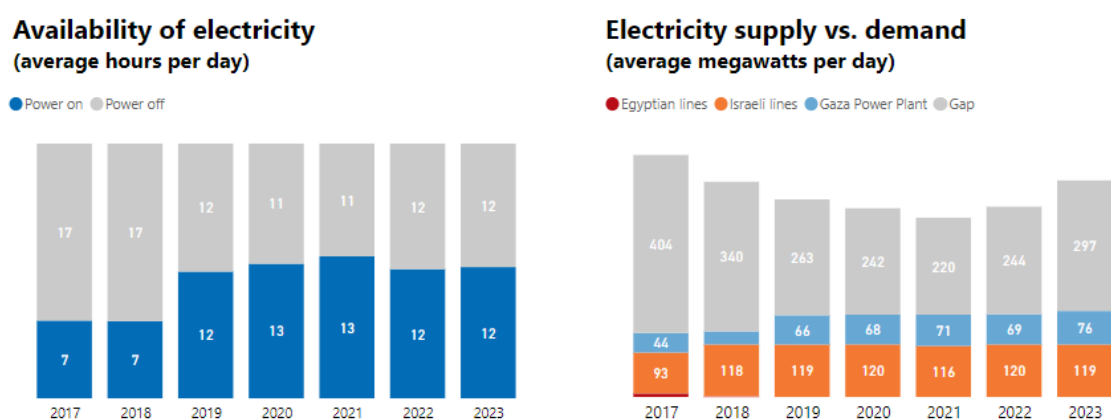
Obrázek č.2: Zničené budovy a infrastruktura v letech 2009-2023

Zdroj: OCHA (2023a)

Na Západním břehu bylo od roku 2009 zničeno 9 398 budov. Jednalo se jak o obytné budovy, obchody, zvířecí útulky, sklady, ale také o infrastrukturu jako jsou vodovody, silnice a síťová zařízení. Budovy a infrastruktury byly zdemolovány buď přímo izraelskými autoritami, či jejich majiteli, ovšem na izraelský příkaz. V důsledku toho bylo vysídleno 15 564 osob; někteří však byli vysídleni více než jednou, je tedy možné, že je jedna osoba započítána víckrát (OCHA 2023a).

Graf č.4: Přístup k elektřině v Gaze v letech 2017-2023

Zdroj: OCHA (2023b)

Přístup k elektřině se v Gaze od roku 2017 značně omezil; stalo se tomu tak i v důsledku neshod *de facto* autorit v Gaze a Palestinskou autonomií na Západním břehu. Pro obyvatele a obyvatelky Gazy není v současné době dostupná elektřina zhruba půl každého dne, což má za následek negativní ovlivnění přístupu ke službám, jako je zdravotnictví, vodě a sanitační služby, ale také omezení zemědělství a manufaktury (OCHA 2023b).

V roce 2022 Evropská unie poskytla Palestině 26,5 milionů eur jakožto financování humanitární činnosti. Z této částky bylo 2,1 milionů obdrženo od Itálie, Španělska, Finska a Francie (tamtéž). Humanitární pomoc je také směřována na palestinské uprchlíky a uprchlice. V roce 2023 přispěla EU 82

milionů eur pro Úřad OSN pro palestinské uprchlíky a uprchlice na Blízkém východě (UNRWA); je zároveň třetím největším dárcem (v minulém roce přispěla 97 milionů eur) (Office of the European Union Representative 2023).

Ibrahim a Beaudat arguují, že zatímco je humanitární pomoc pro Palestinu především v oblastech zdravotnictví, vzdělávání, zaměstnanosti a zabezpečení potravin důležitá, může však také pouze plnit roli metaforické náplasti (2012: 497).

Stejně jako v případě rozvojové spolupráce však neřeší, či v některých případech negativně ovlivňuje, dlouhodobou situaci v Palestině. Donoři dle jejich názoru způsobili ujmu, když dostatečně neodsuzovali fyzickou destrukci, porušování lidských práv a neúctu k mezinárodnímu právu ze strany izraelské okupace. Věnovali větší pozornost následkům opakujících se konfliktů, nežli jejich prevenci a v mnoha případech diskriminovali ve svých dotacích obyvatele a obyvatelky Gazy (jako tomu bylo v případě výše zmíněném pozastavení rozvojové spolupráce a nahrazení humanitární pomocí). Do roku 2012 byla také dle Ibrahima a Beaudata minimální kooperace s palestinskou stranou v otázce toho kam by jednotlivé dotace měly směřovat (Ibrahim – Beaudat 2012: 495–496).

2.4. SOUČASNÁ POLITICKÁ STANOVISKA EU INSTITUCÍ V OTÁZCE PALESTINSKÉ AUTONOMIE A STÁTU

V této podkapitole budou vysvětleny pozice institucí Evropské unie ve třech oblastech; v otázce dvoustátního řešení, statusu Jeruzaléma a rozšiřování izraelských osad. V posledních 10 letech se evropské instituce více vyjadřují pro podporu Palestinské autonomie, potažmo palestinského státu, a odsuzují izraelské násilí na palestinském obyvatelstvu, přesto se však snaží zachovat si co největší neutralitu.

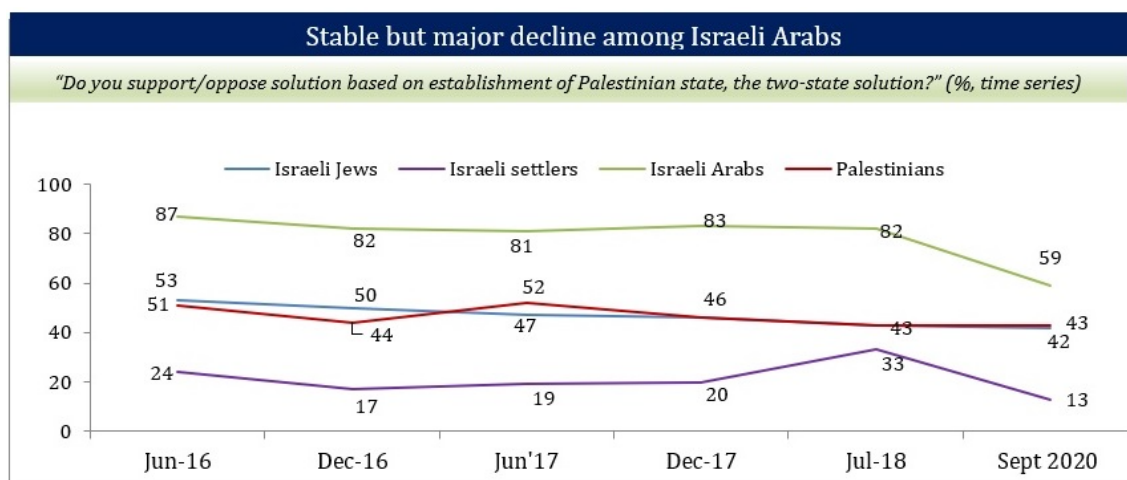
Zahraniční politika Evropské unie je založena na principu jednomyslnosti, tedy jednotlivé členské státy mají právo veta. V případě odlišného zahraničněpolitického zájmu členského států v EU nemůže vzniknout oficiální stanovisko a shoda tedy nastává jen v případech, které nejsou pro žádný ze států kontroverzní (Eberle – Kovář 2022).

Jelikož bude na závěr této práce věnována pozornost dotazníkovému šetření, které bude řešit mimo jiné otázku veřejného mínění v případě dvoustátního řešení, je nutné zde krátce představit stanovisko Evropské unie, Palestinské autonomie, Hamásu a izraelského a palestinského obyvatelstva.

Dvoustátní řešení pracuje s předpokladem, že budou vedle sebe existovat dva státy; Izrael a Palestina. Tento předpoklad ovšem narušuje skutečnost, že Izrael a jeho rozrůstající se osady z palestinského území zanechávají stále menší plochu. Jednotný palestinský stát v současné době také znemožňuje vztah mezi Gazou a Západním břehem. Benjamin Netanyahu od počátku své vlády vytváří takové prostředí, aby se v Palestině instituce, které by zajistily vznik stabilního státu nemohly rozvíjet a dvoustátní řešení učinil téměř nemožným (snahy Evropské unie jsou v tomto případě téměř bezcenné, jelikož Netanyahu má v průběhu let silnou podporu Spojených států amerických) (Munayyer 2019: passim).

Průzkum z roku 2020, který se zabýval veřejným míněním palestinského a izraelského obyvatelstva, ukázal, že podpora pro dvoustátní řešení je historicky nejnižší (jak je zobrazeno v grafu níže), pro toto řešení se vyjádřilo 43% Palestinců a Palestinek a 42% izraelských Židů a Židovek (PCPSR 2020).

Graf č.5: Podpora dvoustátního řešení u palestinského a izraelského židovského obyvatelstva

Zdroj: PCPSR (2020)

Většina Palestinců a Palestinek si naopak nejvíce přeje navrácení hranic před rok 1967 (65%), na druhém místě je pro ně jednotátní řešení, které by znamenalo vytvoření jednoho státu se stejnými právy pro palestinské (arabské) i izraelské (židovské) obyvatelstvo (Pollock – Cleveland 2021). Toto řešení ovšem v současné době také není realistické; 90 % Palestinců/Palestinek vyjádřilo svou nedůvěru v izraelské Židy/Židovky a 79 % izraelských Židů/Židovek naopak nevěří druhé straně (PCPSR 2020). Tento průzkum byl proveden před zvolením současné izraelské vlády; vzhledem k tomu, že si její část přeje rozpad Palestinské autonomie a vysídlení Palestinců a Palestinek, je možné, že by skutečná možnost vzniku dvoustátního řešení a její podpora byla ještě nižší (Wilkinson 2023).

Podpora dvoustátního řešení poklesla také v případě druhé nejsilnější palestinské politické síly; Hamásu. Zatímco v roce 2011 tehdejší náměstek ministra zahraničí hamáské vlády, Ghazi Hamad, prohlásil, že Hamás souhlasí s dvoustátním řešením v případě, že se navrátí hranice do situace před rokem 1967 (Peralta 2011), oficiální stanovisko Hamásu z roku 2022 je však již rozdílné. V tomto stanovisku Motasem Dallouli označil dvoustátní řešení jako izraelskou propagandu, kterou se snaží skrýt jejich zabíjení a zmanipulovat tak palestinské a

arabské obyvatelstvo, stejně tak jako světové lídry a lídryně, aby se domnívali, že je Izrael „milovníkem míru“ (Dalloul 2022).

Na druhou stranu premiér Palestinské autonomie, Muhammad Štaje, stejně tak jako prezident PA, Mahmúd Abbás, stále podporují dvoustátní řešení. Na počátku roku 2023 prezident Abbás prohlásil, že bude usilovat o plné členství Palestiny v OSN, čímž chce docílit ochrany dvoustátního řešení (MEMO 2023). Premiér Štaje jako největší překážku současného vzniku palestinského státu po boku toho izraelského považuje nově zvolenou izraelskou vládu, jeho podpora tohoto řešení však zůstává (Perelman 2023).

Evropský parlament má souhlasné stanovisko s oficiálními představiteli Palestinské autonomie, v roce 2014 podpořil vznik státu Palestina v rámci dvoustátního řešení (v poměru 498 hlasů pro a 88 proti, 111 osob se poté zdrželo hlasování) a opět označil izraelské osady za nelegální (Evropský parlament 2014). Na konci roku 2022 se také vyjádřil ve prospěch vyšetřování Mezinárodního soudního dvoru v otázce izraelské okupace (Evropský parlament 2022). V prosinci roku 2022 se však všechny členské státy EU, s výjimkou Belgie, Irska, Lucemburska, Malty, Polska, Portugalska a Slovinska, vyjádřily proti rezoluci Valného shromáždění OSN požadující poradní stanovisko Mezinárodního soudního dvora v otázce legálních dopadů izraelské okupace a diskriminačních zákonů a opatření (Francavilla 2023).

obchod s třetími zeměmi téměř znemožněn, ale také je životní situace jeho obyvatelstva nejhorší od roku 2011.

Další oblastí, ke které se evropské instituce vyjadřují, je budování nových osad izraelskými osadníky. V oficiálním, ovšem nezávazném, vládním prohlášení Izraele z konce prosince roku 2022 bylo uvedeno, že „Židovský národ má výlučné a nezadatelné právo na všechny části Země izraelské⁸” (Kurtzer-Ellenbogen 2023), zároveň také záměr propojit osady se Západním břehem. Součástí vládní koalice je Itamar Ben Gvir (*Otzma Yehudit*), nynější ministr národní bezpečnosti (která mu zajišťuje kontrolu policejních složek), který je v Izraeli známý díky svým rasistickým a násilným názorům vůči Palestincům a Palestinkám a Bezalel Smotrich (*Tkuma*), současný ministr financí, podporovatel vyhoštění arabských Izraelců a Izraelek z Izraele (tamtéž).

Raja Shehadeh, palestinský aktivista a právník, se domnívá, že současná vláda bude mít za následek zvýšení diskriminace vůči Palestincům a Palestinkám žijícím na izraelském území a vytlačování palestinských obyvatel ze Západního břehu na území Jordánu či Gazy. Dále se domnívá, že se Izrael pokusí o navýšení židovských osadníků na území Galilei a uvalí na Palestinu další restriktce, čímž se ještě zhorší životní podmínky palestinského obyvatelstva; podmínky, jak již bylo zmíněno výše, které jsou nejhorší od roku 2011 (Chotiner 2023).

Podobné obavy sdílí také Evropská unie. Izraelské plány, které se týkají legalizace návratu izraelských osadníků do devíti oblastí na Západním břehu, které dle Vrchního soudu náleží do soukromého palestinského vlastnictví, odmítají a požadují jejich ukončení⁹ (Foster – Gritten 2023, EEAS Press Team 2023). Učinila tak tedy v souladu s jejím dlouhodobým stanoviskem; izraelské osady překračující zelenou linii považuje za nelegální, což se například týká také exportu zboží z tohoto území - Izrael toto zboží smí do EU exportovat, musí být však označené jako pocházející z izraelských osad a nepodléhá preferenčnímu

---

⁸ “The Jewish people have an exclusive and inalienable right to all parts of the Land of Israel” (Kurtzer-Ellenbogen 2023)

⁹ V březnu roku 2023 rozhodl izraelský parlament o legálním návratu do čtyř oblastí; Sa-Nur, Ganim, Kadim a Chomeš (Foster – Gritten 2023).

obchodnímu vztahu s EU (Lovatt – Toaldo 2015: 5–6, Arafah – al-Botmeh – Farsakh 2015: 1–2).

V otázce statusu Jeruzaléma si Evropská unie dlouhodobě zachovává stejné stanovisko; mírová jednání mají vést k tomu, aby při vzniku dvoustátního řešení existoval Jeruzalém, respektive západní/východní Jeruzalém jako hlavní město obou států. Jakékoliv změny hranic po roce 1966 bude EU akceptovat pouze v tom případě, že se na nich shodnou Izrael i Palestina (Kattan 2018: 75). Odmítá tedy okupaci východní části Jeruzaléma Izraelem z roku 1949, kdy Izrael prohlásil Jeruzalém jako sjednocené hlavní město (tedy bez rozdělení na západní a východní část), které plně podléhá izraelské autoritě (Bílková 2018: 3).

Stanovisko evropských institucí je tedy jednotné, jednotného stanoviska členských zemí EU však nebylo dosaženo. V roce 2017 Spojené státy americké uznaly Jeruzalém jako hlavní město Izraele, vůči čemuž se na půdě OSN ohradilo 21 členských států EU (v těchto zemích je započítána Velká Británie), zatímco 6 států se zdrželo hlasování; Chorvatsko, Česká republika, Lotyšsko, Polsko, Maďarsko a Rumunsko (Al Jazeera 2017).

3. PŘÍPADOVÉ STUDIE: VZTAHY VYBRANÝCH ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE S PALESTINSKOU AUTONOMIÍ

Případové studie se věnují ekonomickým a politickým vztahům vybraných zemí s Palestinskou autonomií. Pro tuto práci bylo vybráno pět zemí; Německo, Maďarsko, Švédsko, Irsko a Česká republika. Jejich vztahy budou představeny v oblasti bilaterální obchodní spolupráce, rozvojové spolupráce, humanitární pomoci a politické rovině. Politické vztahy jsou opět zkoumány především ve vztahu k dvoustátnímu řešení, statusu Jeruzaléma a rozšiřování izraelských osad na okupovaném palestinském území. Tato část práce tedy naplňuje jeden ze tří cílů této práce; identifikuje pozice ve vztahu k Palestině u pěti vybraných zemí Evropské unie.

Výběr států byl zvolen tak, aby byly v této práci zastoupeny jak státy, které zastávají v ekonomickém a politickém prostředí propalestinské, tak i proizraelské stanovisko. Německo bylo pro tuto práci vybráno, jelikož v důsledku druhé světové války sdílí s Izraelem specifický vztah, který zamezuje bližší politickou podporu PA a neumožňuje kritiku Izraele, aniž by nebyla spojena s antisemitismem. V rozporu s neuznáním Palestiny jako státu ovšem Německo poskytuje Palestinské autonomii značnou rozvojovou spolupráci (Zuckermann 2019: *passim*). Maďarsko bylo vybráno jakožto země, která je v posledních letech nejhlasitější ve svých proti-palestinských stanoviscích. Ku příkladu, v roce 2021 Maďarsko jako jediná země Evropské unie zamezilo deklaraci Evropské unie o klidu zbraní v rámci izraelsko-palestinského konfliktu (Siebold – Emmott 2021).

Opačné stanovisko poté zastávají Irsko a Švédsko. Irsko bylo prvním státem Evropské unie, jenž usiloval o založení palestinského státu. Irsko k tomuto kroku vedla jeho vlastní historie; v Izraeli, konkrétně v sionismu, spatřovali kolonialistickou Velkou Británií a útlak Palestinců a Palestinek jim připomínal jejich vlastní. Tato percepce v Irsku rezonuje do dnešního dne a bude jí věnována část této práce (Koutteineh 2023). Švédsko je vybráno jako jeden ze

států, který v posledním desetiletí usiluje o změnu v pohledu na Palestinskou autonomii. Jako stát Palestinu Švédsko uznalo v roce 2014 ve snaze umožnit mírové dohody; v současné době je jediným státem západní Evropy, jež tak učinil (Persson 2015: passim).

Česká republika byla vybrána jakožto země, která je nejbližší autorčině prostředí a zároveň také jako země, která se po roce 1993 stala jedním z nejbližších politických evropských partnerů Izraele. Tato skutečnost je ovšem v kontrastu ke vztahu Československé socialistické republiky (ČSSR) a Organizace pro osvobození Palestiny (OOP) a uznání palestinského státu 18. 11. 1988, které však zůstalo po vzniku ČR ústavním zákonem platné (MZV 2020a).

Případové studie budou strukturovány stejně jako v případě Evropské unie; nejprve budou představeny obchodní vztahy, rozvojová spolupráce, humanitární pomoc a na konci budou představeny politické vztahy.

3.1. NĚMECKO

Sjednocené Německo navázalo bilaterální vztahy s Palestinou, stejně jako EU, po konferenci v Oslu v roce 1993 (Runge – Vowinckel 2019). Pro Palestinu je Německo jedenáctým největším obchodním partnerem. V roce 2021 exportovalo Německo do Palestiny 137 milionů dolarů zboží; největší podíl tvořily automobily (16 milionů dolarů), léky (10 milionů dolarů) a traktory (9,5 milionů dolarů). Od roku 2020 vzrůstaly exporty z 28,8 milionů dolarů ročně o 7,72 %. Naopak pro Německo není Palestina silným obchodním partnerem, v roce 2021 se umístila až na 118. místě. Ve stejném roce činil dovoz zboží do Německa z Palestiny 5,6 milionů dolarů; významným importním zbožím bylo tropické ovoce (3,86 milionů dolarů), dále olivový olej (389 tisíc dolarů) a překližka (266 tisíc dolarů). Přestože tato částka činí pouze minimální část německého dovozu v roce 2021¹⁰, palestinský import se od roku 2000 z 380 tisíc dolarů ročně zvyšoval o 14 % (OEC 2021a).

---

¹⁰ Německý import v roce 2021 činil 1,420 miliard eur

Pro Palestinu je ovšem Německo významné především z rozvojového hlediska; je jedním z nejvýznamnějších palestinských rozvojových partnerů, *Die Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) je aktivní na palestinském území již od 80. let 20. století a na rozvojovou spolupráci s Palestinou za toto období vynaložilo 1,2 miliardy eur (Auswärtiges Amt 2021). Po roce 1993 začaly být v Palestině aktivní také německé politické neziskové organizace (*Parteistiftung*), které jsou vázané na jednotlivé německé politické strany a hrazené především německými daňovými poplatníky (Konarek 2019: passim). Jako první otevřela v Palestině kancelář v roce 1995 Friedrich-Ebert-Stiftung (spojená se Sociálnědemokratickou stranou Německa), v roce 1996 Konrad-Adenauer-Stiftung (spojená s Křesťanskodemokratickou unií) a v roce 1999 Heinrich-Böll-Stiftung (spojená se Zelenými)(Runge – Vowinckel 2019).

Tyto nadace, společně s dalšími třemi (Hanns-Seidel-Stiftung, Friedrich-Naumann-Stiftung a Rosa-Luxemburg-Stiftung) jsou aktivní jak v Izraeli, tak v Palestině. Zatímco v Izraeli jsou podezírání z německého vměšování se do politických záležitostí, v Palestině jsou kritizovány za to, že ve většině případů financují maximálně 50 % celkové hodnoty projektu, zatímco ostatní neziskové organizace financují projekty celé (Konarek 2019: passim).

Německé vládní nadace však nejsou jedinou možností rozvojové spolupráce, většina je zřizována přes již zmíněné GIZ, které zastupuje německé Spolkové ministerstvo obchodní spolupráce a rozvoje (BMZ). Palestina je pro Německo jednou z hlavních zemí, s kterou má navázanou bilaterální rozvojovou spolupráci. V roce 2020 německá vláda vynaložila zhruba 95,5 milionů dolarů na rozvojovou spolupráci s PA (Auswärtiges Amt 2021). V současné době financuje 16 rozvojových projektů, jejichž celkový rozpočet je 126 milionů eur. Čtyři projekty se soustředí na prevenci konfliktu, mír a bezpečnost a je na ně vynaloženo 16,7 milionů eur. Objemnější rozpočet však mají tři projekty, které se soustředí na budování sociální infrastruktury a služeb; na ty je vynaloženo celkem 36,5 milionů eur. Dva projekty jsou v následujících případech zaměřeny

na správu věcí veřejných a občanskou společnost, středoškolské vzdělání a ostatní sektory (GIZ 2021).

Výše zmíněné projekty jsou v souladu se třemi prioritními oblastmi, které německé ministerstvo obchodní spolupráce a rozvoje v souvislosti s Palestinou zvolilo; udržitelný hospodářský rozvoj, odborné vzdělávání a trh práce (1), správa věcí veřejných, demokracie a občanská společnost (2) a budování míru a odolnosti (3) (GIZ 2021).

V oblasti udržitelného hospodářského rozvoje se GIZ zaměřuje na tři oblasti; konkurenceschopnost malých a středních podniků, zlepšení odborného a terciárního vzdělávání ve spolupráci se soukromým sektorem a zlepšení koordinace mezi nabídkou a poptávkou trhu práce. V oblasti správy věcí veřejných podporuje PA v rozvoji státních institucí a prosazování demokratické politické kultury. V oblasti budování míru a odolnosti působí GIZ v oblasti psychosociální podpory a sociální participace palestinských uprchlíků a uprchlic, podpory sociální soudržnosti a prevence násilí. Dále GIZ spolupracuje na zlepšování základních služeb, jako je přístup ke zdravotní péči, pitné vodě a hygienickým zařízením; především pro palestinské uprchlíky a uprchlice a obyvatelstvo Gazy (GIZ 2021).

Německo poskytuje Palestině také humanitární pomoc, v roce 2020 na tuto oblast vynaložilo zhruba 87,2 milionů dolarů. Tato pomoc byla zaměřena především na základní zdravotní péči, psychosociální podporu a ochranná opatření. Hlavními partnery Spolkového ministerstva zahraničí v oblasti humanitární pomoci jsou Agentura OSN pro pomoc a práci ve prospěch palestinských uprchlíků a uprchlic na Blízkém východě (UNRWA), Mezinárodní výbor Červeného kříže (ICRC), Světový potravinový program (WFP) a sdružené fondy pro jednotlivé země spravované Úřadem OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) (Auswärtiges Amt 2021). V rámci UNRWA bylo Německo v roce 2021 druhým největším dárcem (UNRWA 2023).

Politické vztahy Německa s Palestinou jsou však komplikovanější, než by ekonomické a rozvojové vztahy mohly naznačovat. Atshan a Galor (2020) hovoří o morálním trojúhelníku mezi Německem, Izraelem a Palestinou, Hussein poté tento vztah nazývá vyhroceným trojstranným vztahem (*an edgy triangular relationship*) (2019). Přestože se holokaust odehrál před více než 70 lety, ovlivňuje izraelské vnímání a vztah s Německem v důsledku toho, co Volkan nazývá jako *chosen trauma*; „obrovské kolektivní trauma, které stále formuje identitu oběti a sociální perspektivy generací židovských Izraelců¹¹“ (Chaitin 2019: *passim*). Boaz Evron ovšem již v roce 1981 upozorňoval na skutečnost, že si židovští obyvatelé a obyvatelky Izraele vzali z holokaustu v určitém ohledu špatnou lekci a začali považovat sionismus za svoji spásu (Evron 1981: 16–18).

Jedním z hlavních podporovatelů sionismu se stalo právě Německo; snažilo se tím změnit pohled světa na německý národ po druhé světové válce a zároveň tuto příležitost využilo k tomu, aby vzpomínku na jeho počínání přeměnilo jen na minulou nenávist vůči Židům a Židovkám (to, že byli nacistickým cílem také např. Slované a Romové se stalo mnohdy zapomenutým) (tamtéž: 18). Spolková republika Německo (SRN) navázala s Izraelem vztah v roce 1952 podepsáním Lucemburské smlouvy, která mimo jiné Německo zavazovala k platbě reparací Izraeli (Ashtan – Galor 2020: 34). Tímto Izraeli poskytovalo bezpodmínečnou politickou a ekonomickou podporu, bez ohledu na jeho chování (především v souvislosti s *nakbou*), jelikož jakákoliv kritika by se rovnala antisemitismu (Evron 1981: 20). Zároveň tato vazba znemožňovala uzavření spolupráce mezi SRN a Palestinou (Ashtan – Galor 2020: 34).

V opačné situaci byla Německá demokratická republika (NDR), která neměla uzavřené vztahy s Izraelem a v důsledku vlivu Sovětského svazu spolupracovala s OOP (Ashtan Galor – 2019: 34). Po sjednocení Německa a po roce 1993 byly navázány oficiální politické vztahy mezi Německem a Palestinou

---

¹¹ „a massive collective trauma that continues to mold the victim identity and social perspectives of generations of Jewish Israelis“ (Chaitin 2019: *passim*)

a Německo se stalo jednou ze zemí, která se zasazuje o palestinské právo na sebeurčení (tamtéž: 35).

Dle Zuckermana však pouhá zmínka Izraele a Německa v jedné větě vyvolává i v dnešní době tenzi a Německo se nachází v obtížné situaci, kdy jeho pozici v otázce Izraele a Palestiny není téměř možné považovat za objektivní (Zuckerman 2019: *passim*). Podpora Německa Izraele je mezinárodním společenstvím chápána jako „opatření k opětovnému začlenění mezi civilizované národy¹²” (Ashtan – Galor 2020: 35), zatímco Izrael i Palestina německou neutralitu zpochybňují (tamtéž).

Dle činů Německa v posledních dvaceti letech je ovšem jeho pozice nakloněná spíše proizraelským postojům. V roce 2012 bylo Německo jednou ze čtrnácti zemí, které v OSN hlasovaly proti žádosti Palestinců a Palestinek o členství v Organizaci spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu. Ve stejném roce bylo Německo poradcem tuniské vlády při přípravě jejich nové ústavy a vyvíjelo nátlak na odstranění věty definující sionismus jako rasismus; nátlak byl úspěšný, jelikož se tato věta v konečné verzi ústavy neobjevila. Oficiální politika Německa vůči Izraeli je však v rozporu s názorem 60 % německé společnosti, která dle průzkumu z roku 2012 považuje Izrael za agresivní národ a domnívá se, že Německo nemá žádný speciální závazek vůči této zemi (Ashtan Galor 2020: 35–36).

Přesto, že Německo podporuje dvoustátní řešení, jeho opatrnost je zjevná např. v prohlášení Angely Merkel z roku 2019, kdy možnost života Palestinců a Palestinek v jejich vlastním státu nazvala jako nejlepší šanci Izraelců a Izraelek na život v bezpečí (Towfigh Nia 2021). V roce 2020 německý soud opět rozhodl, že neexistuje palestinský stát, tudíž ani palestinské občanství (Talmon – Dickmann-Peña 2021).

V otázce statusu Jeruzaléma má Německo stejnou pozici jako Evropská unie; Jeruzalém nemůže být hlavním městem Izraele, jelikož mu jeho východní

---

¹²„measure of reintegration into the ranks of civilized nations” (Ashtan – Galor 2020: 35)

část města nenáleží. V roce 2018 se sice v německé politice, ve vzoru rozhodnutí USA, objevily snahy o uznání Jeruzaléma jakožto hlavního města Izraele, pocházely však především ze strany Alternativa pro Německo (AfD), která je však kritizována pro krajní-pravičnost i německým židovským obyvatelstvem (Ahren 2018).

Stejně je oficiální stanovisko k rozšiřování izraelských osad, které Německo považuje za nelegální. Jak ovšem bylo zmíněno výše, Německo se nachází v situaci, kdy jeho kritika Izraele vyvolává negativní emoce; zároveň však v otázce izraelských osad nečiní, a nikdy nečinilo, žádné kroky. Upozorňuje sice na nelegálnost izraelského chování a porušení mezinárodního práva, odmítá však uvalit na Izrael sankce (Talmon – Craven 2021).

3.2. MAĎARSKO

Maďarsko, podobně jako Německo, má komplikovanou historii vztahů s Izraelem a Palestinou. Během druhé světové války bylo Maďarsko spojencem Německa, židovské obyvatelstvo nebylo masivně vyvražďováno do roku 1944, kdy Německo Maďarsko okupovalo a následně během jednoho roku zavraždilo polovinu židovské maďarské populace. Zatímco v roce 1948 uznalo státnost Izraele, po roce 1967 s Izraelem přerušilo vazby. Jako ostatní země Východního bloku navázalo vztahy s OOP od roku 1975 a v roce 1988 pod vlivem Sovětského svazu uznalo státnost Palestiny (Gazdik – Rózsa 2013: 100–102). Bilaterální spolupráce s Palestinou pokračovala i po roce 1989, přesto, že z ekonomického hlediska není pro Palestinu příliš významná. V roce 2021 Maďarsko exportovalo 26,8 milionů dolarů zboží do Palestiny, největší podíl této částky tvořil toaletní papír (6,7 milionů dolarů), obiloviny (5,7 milionů dolarů) a hovězí maso (3,8 milionů dolarů). Z Palestiny Maďarsko dovezlo zboží s hodnotou pouze 52,3 tisíc dolarů. Převážnou většinu toho tvořilo tropické ovoce (50,5 tisíc dolarů), malé částky poté tvořil olivový olej (1,5 tisíc dolarů) a mýdlo (361 dolarů). Zatímco vývoz do Palestiny se z Maďarska ročně od roku 2000

zvyšoval o 27,7 %, dovoz z Palestiny se od stejného roku zvyšoval o 5,6 % (OEC 2021b).

Maďarsko má s Palestinou navázanou spolupráci v oblasti zemědělství, vody a vzdělávání/kultury, nezahrnuje však Palestinu ve svém současném rozvojovém programu (Embassy of the State of Palestine nedatováno); z tohoto důvodu také bude tato případová studie kratší nežli u zbylých států. V roce 2013 však v rámci mezinárodní spolupráce EU přispělo na Palestinu 500 tisíc euro. Maďarsko nepřispívá na UNRWA a jeho humanitární pomoc je pro Palestinu zprostředkována přímo, ovšem posledním projektem je výstavba školy pro palestinské a jordánské děti z roku 2020 (Hungary Helps Agency 2020).

Na druhou stranu, Maďarsko bylo v roce 2021 aktivní v pozastavení finanční pomoci od Evropské unie; maďarský komisař Varhelyi přinesl návrh, dle kterého měla být pozastavena roční pomoc ve výši 214 milionů eur, jelikož dle jeho názoru palestinské učebnice obsahovaly antisemitismus (MEE Staff 2022). Pozastavení dotací mělo negativní dopad na základní služby; včetně dodávek elektřiny, přístupu k vodě a zdravotnictví (NRC 2022) a přispělo k dosavadní palestinské největší hospodářské krizi (Gritten 2022). Dotace byly obnoveny po několikaměsíčním zpoždění a EU následně blíže nespecifikovala, zda učebnice antisemitismus obsahovaly, Palestina však nebyla nucená provést žádné změny (tamtéž).

V kontrastu s Německem tedy současné politické vztahy Maďarska a Palestiny spíše odpovídají těm ekonomickým a rozvojovým. Přesto, že Gazdik a Rózsa v roce 2013 označili maďarskou pozici jako za „[...]kombinaci (trochu) proizraelské a trochu propalestinské[...]”¹³(96), právě jejich rozhodnutí ohraničit v izraelském případě slovo “trochu” závorkami se zdá být pro maďarskou situaci vypovídající. Maďarsko v roce 1988 uznalo státnost Palestiny, tuto skutečnost lze však přisuzovat vlivu Sovětského svazu. Uznání Palestiny jako státu Maďarsko nikdy nezpochybnilo a v roce 2011 své rozhodnutí znovu potvrdilo (R.Q. – M.S.

---

¹³ „[...]a mixture of both ‘(somewhat) pro-Israeli’ and as ‘somewhat pro-Palestinian[...]’” (Gazdik – Rózsa 2013: 96)

2011). O rok později se však rozhodlo neúčastnit se hlasování OSN o statusu Palestiny jakožto pozorovatelského státu. Své rozhodnutí odůvodnilo tím, že by jeho pozitivní hlas neměl pozitivní dopad na možnost obnovení mírového procesu na Blízkém východě (General Assembly Plenary 2012).

Přesto, že Maďarsko necítí za holokaust odpovědnost (vyvraždění židovské populace přisuzuje především Německu), během druhé světové války přišlo o život téměř dvě třetiny maďarské židovské populace a velká část té přeživší se následně odstěhovala do Izraele; v současné době má izraelsko-maďarské občanství zhruba 200 tisíc osob. Právě početná maďarská diaspora v Izraeli má vliv na formování izraelsko-maďarských vztahů (Gazdik – Rózsa 2013: 101).

V kapitole o politických stanoviciích této práce byla zmíněna nutnost jednomyslnosti v případě zahraniční politiky EU. Práva veta využilo právě Maďarsko v souvislosti s Palestinou v posledních pěti letech celkem třikrát. Je ovšem nutné zmínit, že od roku 2015 je islamofobie dominantním vládním narativem a populistickým prostředkem získávání volebních hlasů, následující tři veta tedy mohou být důsledkem také maďarské antimuslimské politiky (Vidra 2017: 26–27). V roce 2018 Maďarskoablokovalo možnost společného stanoviska EU, které by odsoudilo přesunutí americké ambasády do Jeruzaléma (Ahren 2019). O rok pozdějiablokovalo kritiku izraelského postupu vůči Palestincům na setkání Rady bezpečnosti OSN (Eberle – Kovář 2022). V roce 2021 Maďarsko jako jediná zeměablokovalo společné stanovisko EU, které požadovalo klid zbraní poté, co Izrael zaútočil na Gazu a ministr Szijjártó obvinil Evropskou unii ze zaujatosti proti Izraeli (Al Jazeera 2021).

Maďarsko je zastáncem dvoustranného řešení, ale stejně jako Německo, zdůraznilo jeho potřebu právě z důvodu ochrany Izraele (tamtéž: 103). V případě statusu Jeruzaléma se však Maďarsko jako jediná země Evropské unie v posledních letech vzdaluje od konsensu EU. V roce 2019 byla na popud Viktora Orbána v Jeruzalémě otevřena obchodní diplomatická kancelář, čímž se

Maďarsko stalo první zemí EU, jež tak učinila. Již v té době Orbán kritizoval EU za „pokrytecký a nepřátelský přístup” (AFP 2019) vůči Izraeli a prohlásil, že chce, aby Maďarsko šlo v Evropské unii tímto krokem příkladem (Sorgi 2023). Na konci roku 2022 Orbán vyjádřil podporu znovuzvolenému premiérovi Izraele a (Orbán 2022) v březnu 2023 bylo maďarskými a izraelskými médii ohlášeno, že by Orbán chtěl učinit pro izraelského premiéra Netanjahua učinit speciální gesto a přesunout v dubnu roku 2023 maďarskou ambasádu do Jeruzaléma (Šumný 2023). Evropská unie nebyla o tomto kroku informována a možný přesun ambasády odsoudila (tamtéž).

Podobné stanovisko Maďarsko zastalo také v případě rozšiřování izraelských osad na palestinském území. V roce 2020, když Evropská unie odsoudila izraelský plán na anexi částí palestinského Západního břehu, Maďarsko vyslalo do Izraele svého ministra zahraničí Pétera Szijjártó, aby upevnil izraelsko-maďarské vztahy, aniž by anexi kritizoval (Lazaroff – Harkov 2020).

3.3. IRSKO

Irsko je Palestinou i Izraelem považováno za nejvíce propalestinskou zemí Evropské unie (Bilou 2022) a za práva Palestinců a Palestinek se v EU zasazovalo již od jeho vstupu do Evropských společenství v roce 1973. Již v roce 1980 Irsko uznalo Organizaci pro osvobození Palestiny a souhlas k otevření izraelské ambasády dalo až v roce 1993 (O’Connor 2013: 15). Irsko má s Palestinou navázané obchodní vztahy, stejně jako v předešlých dvou případech však netvoří pro Palestinu zásadní zdroj příjmů; irský export do Palestiny činil v roce 2021 11,8 milionů dolarů a byl tvořen především jedlými přípravky (2,25 milionů dolarů), léky (1,9 milionů dolarů) a vonnými směsí (1,8 milionů dolarů). Dovoz z Palestiny opět tvořil minimální částku celkového irského dovozu; 62,2 tisíc dolarů, které byly tvořeny především pletenými tričkami (16,8 tisíc dolarů) a tropickým ovocem (10,4 tisíc dolarů) (OEC 2021c).

Irsko je ovšem velmi aktivní v rámci rozvojové spolupráce s Palestinou, kterou nemá zařazenou mezi partnerské země, ale spolupracuje s ní v rámci skupiny států, které jsou zasažené konfliktem a nestabilitou (Irish Aid nedatováno). Hlavní oblastí, kterou se zabývá, je školství - spolupracuje s palestinským ministerstvem školství, především v rámci *Ireland-Palestine Scholarship Programme*, který započal v roce 2018; ve stejném roce toto ministerstvo od Irska obdrželo 2,5 milionů eur. Irsko je tak jednou ze čtyř zemí EU, které má s palestinským ministerstvem školství navázané bilaterální vztahy (Irish Aid nedatováno). V letech 2010-2017 financovalo renovaci a rozšíření 322 škol v Palestině (Irish Aid 2017). Pro období 2023-2024 Irsko zároveň nabízí stipendium 25 palestinským studentům a studentkám na jednorocní studium magisterského oboru (DFA 2022).

Největší část irské finanční pomoci směřuje do programu UNRWA, do kterého od roku 2005 Irsko přispělo 68 milionů eur (Irish Aid nedatováno). Pravidelně také Palestině poskytuje humanitární pomoc a upozorňuje na její nutnost; v roce 2017 se připojilo ke konsorciu nevládních organizací a evropských dárců na ochranu Západního břehu (tamtéž). Po izraelském útoku na Gazu v roce 2021 Irsko poskytlo Palestině 1,5 milionů eur humanitární pomoci a dalších 400 tisíc euro přispělo na OCHA *Occupied Palestinian Territories (oPt) Humanitarian Fund* (Rialtas na hÉireann 2021).

Co ovšem Irsko odděluje od dosavadně zmíněných zemí je přímá kritika porušování lidských práv (zabírání půdy izraelskými osadami, vystěhovávání, demolice a konfiskace palestinského majetku, existence diskriminačních zákonů) v oficiálním stanovisku k rozvojové spolupráci a financování organizací, které s porušováním lidských práv Palestinců a Palestinek bojují (Irish Aid nedatováno).

Irsko započalo politickou podporu palestinského lidu ve 40. letech 20. století. Zatímco v případě Německa hraje zásadní roli ve formování izraelsko-palestinsko-německých vztahů holokaust, v případě Irska je tato pozice definována podobnou historií Irska a Palestiny; alespoň co se kolonizace týče.

Dle Roryho Millera „Irsko stále považuje Izrael za okupanta a kolonialistickou entitu” (O’Connor 2013: 21). Narozdíl od Německa a Maďarska, Irsko ve 30. a 40. letech minulého století nebylo antisemitistické a irská židovská komunita byla v ústavě z roku 1937 označena za nedílnou část irského státu (tamtéž).

Palestina byla pod britskou kontrolou od roku 1920; tedy tři roky poté, co britská vláda vydala Balfourovu deklaraci (oznamující plán přetvořit Palestinu na židovský domov) a rok poté, co Irsko vyhlásilo nezávislost. V důsledku těchto okolností Irové nejprve podporovali sionisty, jelikož v nich spatřovali boj proti britské nadvládě a paralely mezi historickým utrpením Irů a Irek a Židů a Židovek, stejně tak jako společnou traumatickou zkušenost s rozsáhlou migrací v 19. století (Miller 2010).

To se však změnilo nejprve poté, co britská vláda poslala do boje proti Palestincům *Black and Tans*, skupinu zhruba 10 tisíc vojáků, která byla použita také na potlačení irských bojů o nezávislost (Mussa 2021). Zlomový bod nastal v okamžiku, kdy sionistické hnutí přijalo rozdělení Palestiny; irská historie se v ten okamžik začala více podobat té palestinské, kdy v důsledku rozdělení Irska zůstalo šest irských hrabství pod britskou nadvládou a Izrael se stal pro Iry kolonií založenou Brity, která měla za cíl nahradit původní obyvatelstvo (Miller 2010).

Irsko uznalo izraelský stát až v roce 1963 (vzhledem k vlastním negativním zkušenostem v důsledku rozdělení území), v roce 1967 však odsuzovalo okupaci Gazy, Západního břehu a Východního Jeruzaléma, ve kterém spatřovalo svou vlastní historii před rokem 1919. Vneslo požadavek na právo na návrat nebo odškodnění palestinských uprchlíků a uprchlic a patřilo k nejhlasilivějším zastáncům rezoluce č. 242 na zasedání Rady Evropy (O’Connor 2013: 13). V roce 1980 bylo prvním státem EU, který prosazoval vznik palestinského státu (Mussa 2021) a v roce 1988 Charles Haughey z Fianna Fáil opětovně oznámil irskou pozici, která je platná do dnešního dne: „Palestinci byli zraněni, stali se obětí křivdy a mají právo na spravedlnost. [...]Irsko bylo prvním

členským státem [ES], který uznal právo Palestinců na sebeurčení a jejich právo na nezávislý stát a bylo to irské přesvědčení, že palestinskému lidu náleží, v rámci rezolucí Rady bezpečnosti, rozhodnout se o způsobu, jakým si přejí, aby se Palestinci rozhodli uplatnit své právo na sebeurčení, a zda tak učiní prostřednictvím nezávislého státu¹⁴) (O'Connor 2013: 19).

Vztahy mezi Izraelem a Irskem se zhoršily mezi lety 1978 a 2000; 45 irských vojáků bylo zabito během jejich participaci na operaci na udržování míru v Libanonu; 15 z těchto smrtí irská vláda přisuzuje Izraeli. V důsledku toho byla izraelská ambasáda otevřena v Irsku až v roce 1993 (Miller 2010).

Stejně tak jako ostatní země EU, Irsko usiluje o dvoustátní řešení a považuje ho za nejlepší možnost vyřešení izraelsko-palestinského konfliktu. Irsko neuznává Palestinu jako stát, v roce 2022 však prezident Michael Higgins i premiér Michael Martin označili palestinského prezidenta jako za „prezidenta palestinského státu” a uvedli, že pokud by se možnost dvoustátního řešení nevyvíjela pozitivně, Irsko může uznat státnost Palestiny (Harkov 2022). V současné době Irsko státnost Palestiny neuznává především z důvodu konsensu se zahraniční politikou EU (tamtéž).

Irsko odsuzuje nelegální budování izraelských osad a v roce 2021 se stalo prvním členským státem Evropské unie, který prohlásil výstavbu izraelských osad na palestinských územích za *de facto* anexi (O'Halloran – O'Riordan 2021). Dále se stalo první zemí EU, která v roce 2018 navrhla zákon, který by učinil dovoz zboží z okupovaných palestinských území nelegální. Zákon, který nese název *Occupied Territories Bill*, by byl první přímou iniciativou irské vlády v rámci hnutí *Boycott, Divestment and Sanctions* (BDS) (Badillo 2019). V roce

---

¹⁴ the Palestinians “had been injured, were the victims of a great wrong and had the right to justice.” Ireland had been “the first [EC] member state to recognise the right to self-determination of the Palestinians and their right to an independent state...” It was the Irish “conviction that it was for the Palestinian people to decide, within the framework of Security Council resolutions, the way in which they wished to exercise their right to self-determination and whether to do so by means of an independent state” (O'Connor 2013: 19).

2019 byl však zablokován stranou Fine Gael (Ahren 2019b), než se tomu tak stalo, Izrael tento zákon nazval antisemitistickým (Al Jazeera 2019).

V otázce statusu Jeruzaléma Irsko odmítá okupaci jeho východní části a v roce 2017 bylo jednou ze zemí, která na půdě OSN odsoudila rozhodnutí USA uznat Jeruzalém jako hlavní město Izraele (Finn 2017).

3.4. ŠVÉDSKO

Švédsko je jednou z posledních zemí světa, která uznala státnost Palestiny v roce 2014 a zároveň první zemí Evropské unie, která tak učinila již jako členský stát (Persson 2015). Z dosavadně zmíněných států je druhým největším obchodním partnerem Palestiny, v roce 2021 švédský vývoz činil 24,9 milionů eur. Největší podíl exportu tvořila dodávková vozidla (9,7 milionů eur), automobily (7,6 milionů eur) a telefony (847 tisíc eur). Dovoz z Palestiny činil 1,7 milionů eur a podobně jako v minulých případech byl tvořen především mraženým ovocem a ořechy (759 tisíc eur), tropickým ovocem (562 tisíc eur) a olivovým olejem (122 tisíc eur) (OEC 2021d).

Švédská rozvojová spolupráce s Palestinou je zprostředkována především skrze Švédskou mezinárodní rozvojovou agenturu (*Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete* - Sida). Švédská strategie na rozvojovou spolupráci s Palestinou na období 2020-2024 se soustředí na tři prioritní oblasti - Demokracii, genderovou rovnost a lidská práva (1), Životní prostředí a klima (2) a Zaměstnanost a inkluzivní hospodářský rozvoj (3) (Sida 2022). V první oblasti se zaměřuje na dokumentování zločinů proti lidským právům, na fungování procesu soudnictví a zlepšení práv a bezpečnosti žen, včetně zajištění jejich větší participace v politice. V druhé oblasti Švédsko podporuje dostupnost vody a kontrolu nakládání s nebezpečným odpadem. Ve třetí oblasti podporuje mladé podnikatele/podnikatelky a poskytuje záruku na půjčky pro podnikatelky (tamtéž).

Na období 2020-2024 Švédsko na rozvojovou spolupráci s Palestinou vyčlenilo 1,5 miliardy švédských korun, tedy zhruba 132 milionů eur (Ministry for Foreign Affairs 2020: 1). V roce 2021 Švédsko v rámci rozvojové spolupráce a humanitární pomoci Palestině poskytlo celkem 67,25 milionů dolarů (z toho 24,25 milionů bylo humanitární pomoc). Tato částka tvořila 1,13 % celkového objemu švédské pomoci a bylo z ní financováno 71 projektů (Open Aid 2023). Nejvíce projektů bylo financováno v oblasti státní správy a občanské společnosti (26,37 %) (tamtéž).

Švédská humanitární pomoc byla v roce 2021 zaměřená především na oblasti obrany, vzdělávání, zabezpečení potravin, zdravotnictví a dostupnost vody, ale také na problémy vzniklé v souvislosti s covidem-19 (Sida 2022). Švédsko je také členem UNRWA a v roce 2021 bylo čtvrtým největším dárcem; přispělo 50 milionů dolarů (UNRWA 2023).

Míře švédského zapojení v rozvoji Palestiny odpovídá také politické rozhodnutí z roku 2014, kdy se švédská vláda usnesla uznat státnost Palestiny. Zatímco Evropská unie argumentuje, že státnost Palestiny může být uznána až po mírové dohodě mezi Izraelem a Palestinou, Švédsko zastává postoj, že pokud nebude Palestina uznána jako stát, okupační mocnost, tedy Izrael, drží moc nad tím, kdy a zdali vůbec Palestina státem bude (Baderin 2019: 4).

Vztahy Švédska s Izraelem a Palestinou jsou však od 40. let 20. století komplikované a Švédsko se snažilo o zachování neutrální pozice, přestože jeho činy Izrael od 70. let 20. století kritizoval. V roce 1947 se Švédsko prostřednictvím svého zástupce zapojilo do Zvláštního výboru OSN pro Palestinu (UNSCOP); na jeho doporučení švédská vláda podpořila rozdělení Palestiny na dvě části. V roce 1948 byl však sionistickými teroristy zavražděn švédský šlechtic a mediátor arabsko-izraelského konfliktu OSN, Folke Bernadotte, v důsledku čehož Švédsko uznalo Izrael až v roce 1950 (tamtéž). Od roku 1974 do 1976 se Švédsko začalo zasazovat za zapojení Palestiny do mezinárodního společenství; např. hlasováním o pozvání Arafata do OSN, kde by následně

pronesl projev, setkáním premiéra Olofa Palme s Arafatem, uznáním palestinského národního práva a práva na sebeurčení, uznáním OOP jako autority palestinského lidu či označením izraelských osad jako nelegálních a překážkou míru (tamtéž: 5). V roce 1983 Švédsko povolilo zřídit OOP informační kancelář ve Stockholmu a v roce 1988 Švédsko stálo za přímým spojením Arafata a Spojených států amerických (tamtéž).

Státnost Palestiny v roce 2014 byla uznána švédskou vládou, která byla tvořena švédskou Sociální demokratickou stranou, Stranou zelených a Levicovou stranou; společně tvořily koalici červeno-zelených (*rödgröna*). Tato koalice měla za cíl aktivně se zapojit do mezinárodní politiky a zajistit tak mír a bezpečnost (Baderin 2019: 6). Švédsko se také tímto rozhodnutím snažilo učinit z Palestiny a Izraele více rovné a zmírnit zoufalství mladých Palestinců a Palestinek a dát jim naději (a tím zamezit jejich radikalizaci) (Baderin 2019: 11). Zároveň dle Švédska nebyl důvod státnost Palestiny neuznat, jelikož splňuje kritéria, které mezinárodní právo státnosti ukládá (tamtéž).

Persson ve svém článku z roku 2015 uvažoval, zda Švédské rozhodnutí může ovlivnit pozici Evropské unie, stejně jako tomu bylo od 70. le 20. století, kdy Švédsko sehrávalo zásadní roli v mezinárodním statusu Palestiny. Zmiňuje především výrok švédské ministryně zahraničí Margot Wallström z roku 2014: „Někteří budou tvrdit, že toto rozhodnutí přichází příliš brzy. Já se spíše obávám, že je příliš pozdě. [...] Když ne teď, tak kdy?¹⁵” (Persson 2015: *passim*).

Téměř deset let po švédském uznání Palestiny je však zřejmé, že nejenže pro ostatní členské státy EU nebylo švédské rozhodnutí inspirativní, ale nesouhlasí s ním od roku 2022 dokonce ani švédská vláda. Vláda zvolená v roce 2022 je však tvořena také krajně-pravicovou stranou švédských Demokratů, která prosazuje anti-imigrační a anti-multikulturní politiky (Nilsson 2022). Pozice současného ministra zahraničí, Tobiase Billströma, který považuje rozhodnutí

---

¹⁵„Some will state this decision comes too soon. I am afraid, rather, that it is too late. [...] If not now, when?” (Persson 2015: *passim*).

Švédsko z roku 2014 za „nešťastné a předčasné“ tedy odpovídá politice vlády (Stavrou 2022).

Švédská pozice v otázce dvoustátního řešení je neměnná a bývalá ministryně zahraničí Ann Linde v roce 2022 opětovně zdůraznila, že toto řešení je nezbytné k dosažení míru na Blízkém východě (K.F. 2022). Jak již bylo zmíněno výše, Švédsko označilo izraelské osady na okupovaném palestinském území za nelegální již v roce 1976; od této doby se zasazuje za zastavení jejich rozšiřování. V roce 2016 Švédsko uvítalo rezoluci OSN o nelegálnosti izraelských osad, o dva roky později se během svého předsednictví zasazovalo za další, která by skutečně rezoluci z roku 2016 implementovala (Ministry for Foreign Affairs 2018).

Švédsko neuznává izraelskou okupaci východního Jeruzaléma, a stejně jako EU, považuje otázku Jeruzaléma možnou řešit až v případě uzavření dohody mezi Palestinou a Izraelem. Uznání Jeruzaléma jakožto hlavního města Izraele by bylo v rozporu s mezinárodním právem a rezolucemi Rady bezpečnosti OSN (Besheer 2017). Jedinou švédskou stranou, která podporuje uznání Jeruzaléma jakožto hlavního města Izraele, jsou již zmínění vládní Demokrati; ti však byli Izraelem kritizováni za antisemitské výroky a jediným důvodem, proč podpořili přesun hlavního města byl ten, že je jejich politika především islamofobní (JTA 2018).

3.5. ČESKÁ REPUBLIKA

Česká republika je od 90. let 20. století společně s Maďarskem považována za nejproizraelštější zemi v Evropě, přestože od roku 1988 uznává státnost Palestiny; rozhodnutí, které však v minulých letech zpochybnila, jak bude v této případové studii vysvětleno. I přes silné vazby k Izraeli má s Palestinou bilaterální obchodní vztahy, ty však nejsou pro Palestinu ekonomicky významné. V roce 2021 ČR do Palestiny exportovala celkem 27 milionů dolarů, tedy srovnatelně jako Maďarsko. Hlavní exportní položkou byly dopravní prostředky

(automobily Škoda) - ty činily téměř 23 milionů dolarů. Podstatně nižší část poté tvořily stroje a jaderné reaktory (2,7 milionů dolarů) a elektronická zařízení (316 tisíc dolarů) (The Trading Economist 2023c). Dovoz z Palestiny tvořil 123 tisíc dolarů a opětovně jeho hlavní část tvořilo tropické ovoce (34 tisíc dolarů) a sůl, síra, zemina, kámen, omítka, vápno a cement (24 tisíc dolarů) (The Trading Economist 2023d).

Česká republika nemá v současné době s Palestinou aktivní rozvojové projekty, byla však součástí strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky pro období 2018-2030 jakožto specifická země; v současné době byl však její status pozastaven. Naposledy byla zahrnuta do rozpočtu České rozvojové agentury v roce 2020 s plánem 8,5 milionů Kč. Z této částky bylo 3,5 milionů Kč vyčleněno z důvodu nároků nespotřebovaných výdajů z let 2017–2019 v důsledku odkládání realizace (Česká rozvojová agentura 2020). Palestina byla projektovou zemí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky na období 2010-2017 během kterého bylo realizováno 16 bilaterálních projektů, především v oblastech ekonomického rozvoje (energetika) a životního prostředí (vodohospodářství) (MZV 2010). Česká republika se navázáním rozvojové spolupráce s Palestinou pokusila vyvážit její jinak značně proizraelskou pozici (Horký-Hlucháň 2015: 36).

ČR naposledy poskytla Palestině humanitární pomoc v roce 2020 v rámci Organizací OSN pro pomoc uprchlíkům na Blízkém východě formou přímých dodávek základních potravin a potravinových poukázek (3 miliony Kč) (MZV 2020b).

Stejně jako v případě Maďarska odpovídá české rozvojové zapojení politickým vztahům s Palestinou. Česká republika, respektive v té době Československá socialistická republika, uznala státnost Palestiny v roce 1988. Po vzniku České republiky toto rozhodnutí bylo ponecháno, ovšem právě spojitost uznání se Sovětským svazem ovlivnilo česko-palestinské a česko-izraelské vztahy na dalších třicet let. Dobré vztahy s Izraelem se staly symbolem nově

demokratických zemí (Anderson 2022). Irena Kalhousová poté vysvětluje český vztah k Izraeli jako obdiv k zemi, která se dokáže ubránit (narozdíl od historických zkušeností českého národa), vztah, kterému nebrání žádné historické vazby s arabskými zeměmi a vztah, který je ovlivněn vzpomínkou na holokaust (2015: passim).

České vazby na židovský národ pocházejí již z počátku 20. století, kdy se Tomáš Garrigue Masaryk zasazoval za vznik Izraele (Anderson 2022). Zároveň český národ spatřuje paralelu mezi situací Československé republiky v období první republiky a Izraelem, jakožto jedinou liberální demokracií v regionu. Podpora Izraele tedy pro Českou republiku zároveň znamená podporu ideálů první republiky, bez ohledu na to, jak jsou již ve skutečnosti tyto ideály pravdivé (tamtéž).

Anderson ovšem hovoří o nedostatku empatie českého národa po roce 1993, kdy palestinské životy nejsou brány v potaz, či dokonce brány v potaz nesmějí být; veřejná kritika Izraele může ovlivnit politické působení jednotlivců, jako tomu bylo při snaze Miloše Zemana zamezit Janu Lipavskému být ministrem zahraničí (tamtéž).

Proizraelský postoj je však v české politice téměř stoprocentní, čemuž odpovídají také české pozice v otázkách izraelsko-palestinského konfliktu. V roce 2020 započalo vyšetřování Mezinárodního trestního soudu v otázce palestinského obvinění Izraele z válečných zločinů v Gaze v roce 2014 a z nezákonné výstavby židovských osad na Západním břehu Jordánu; Česká republika žádala o status „přítele soudu“ a postavila se na stranu Izraele, jelikož dle jejího názoru nemůže Mezinárodní soud vyšetřovat obvinění nesvrchovaného státu (ČTK 2020a). V roce 2021 naopak 127 poslanců/poslankyň a senátorů/senátorek vyzvalo vládu, aby podala k Mezinárodnímu trestnímu soudu podnět k prošetření válečných zločinů spáchaných hnutím Hamás (Sedláček 2021).

Stejně jako EU, ČR podporuje vznik dvoustátního řešení, ovšem formulace zdůvodnění této pozice je od té evropské odlišná a odpovídající výše vysvětlené proizraelské politice: „Dlouhodobá politika EU, a tedy i České republiky, podporuje úsilí o vytvoření palestinského státu, který by vznikl na základě dohody s Izraelem a existoval v míru s ním - tedy Izrael nijak neohrožoval. Tato politika nesměřuje proti zájmům Izraele, neboť jak asi víte, i oba poslední ministerští předsedové této země (tedy včetně Benjamina Netanjahua) se jednoznačně vyjádřili pro „dvoustátní řešení“¹⁶” (MZV nedatováno).

Nejednotné stanovisko s EU čeští političtí představitelé a představitelky sdílí v posledních letech v otázce statusu Jeruzaléma. V roce 2017 MZV vydalo prohlášení, kde Jeruzalém považuje za sjednocený (tedy přiznává Izraeli okupovanou východní část) a uznává ho jako hlavní město Izraele (MZV 2017). Hlavním zastáncem přesunu ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma byl tehdejší prezident Miloš Zeman, který se mimo jiné v roce 2018 zasadil za otevření honorárního konzulátu a Českého domu, jeho plán přesunutí ambasády ovšem odmítl realizovat premiér Andrej Babiš (Ahren 2020). V roce 2021 však umožnil otevření nové jeruzalémské úřadovny českého velvyslanectví v Izraeli; tento krok však Izrael označil za de facto otevření ambasády a Palestina jej kritizovala (ECHO24 2021).

Při této příležitosti také tehdejší premiér Babiš oznámil, že Česká republika Palestinu jako stát neuznává (tamtéž). Jeho výrok byl v souladu s prohlášením MZV z roku 2020, kdy uznání Palestiny prohlásilo za akt platný tehdejší politice a oznámilo, že „k uznání palestinského státu ze strany ČR tak prozatím nedošlo“ (MZV 2020a). Jak politické prohlášení tehdejšího premiéra Babiše, tak MZV, není ovšem v souladu s Ústavou a není tedy možné ho považovat za oficiální pozici ČR.

---

¹⁶ Ve stejném prohlášení také MZV uznalo za nutné zmínit, že finanční pomoc Palestině nesměřuje k ničemu, co by se dalo nazvat protiizraelským (MZV nedatováno).

Současný premiér Petr Fiala v roce 2022 oznámil, že je přesunu české ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma nakloněn, jen dle jeho názoru musí vláda v současné době řešit zásadnější otázky (DeníkN 2022), v roce 2019 společně se současnou předsedkyní Sněmovny Markétou Pekarovou Adamovou a předsedou Senátu Milošem Vystrčillem podepsal petici prosazující právě přesun ambasády (Jehlička 2023). Současný ministr zahraničí Jan Lipavský ovšem upozorňuje na nutnost dodržování mezinárodního práva a možnost přesunutí ambasády odmítá (Zachová 2022).

Stejně tak izraelsky nakloněná je pozice ČR v otázce rozšiřování izraelských osad na okupovaném území. V roce 2015 Česká republika odmítla označovat zboží pocházející z okupovaného palestinského území a nazvala to snahou o diskriminaci jediné demokracie na Blízkém východě (Reuters Staff 2015). Zatímco tehdejší ministr zahraničí Tomáš Petříček v roce 2020 odmítl izraelskou anexi, v českém politickém prostředí nebyla v této otázce shoda; např. tehdejší předseda sněmovny Radek Vondráček uvedl, že nelze hovořit o anexi, jelikož „nejde o cizí stát, který se násilím připojuje k jinému“ (ČTK 2020b).

4. ČESKÁ REPUBLIKA: VEŘEJNÝ A MEDIÁLNÍ DISKURS V OTÁZCE PALESTINY

Tato kapitola se zabývá mediálním a veřejným diskursem České republiky v otázce vnímání Palestiny a naplní druhý a třetí cíl této práce; rozvede pozici České republiky o indikaci postoje společnosti a diskurs médií ve vztahu k Palestině a zjistí u cílové skupiny vnímání podpory Palestiny. Nejprve bude krátce představen veřejný diskurs a to na základě veřejného mínění z let 2015 a 2022.

Dále bylo vybráno 84 článků z roku 2022, které se zabývají aktuálním děním v Palestině a dle klíčových slov bude zhodnoceno, zda o Palestině informovaly pozitivně, negativně, či jejich informování bylo neutrální. Po této části bude následovat zhodnocení autorčina anonymního dotazníkového šetření, které zkoumalo mínění studentů a studentek prvního ročníku bakalářského a magisterského studia Mezinárodních vztahů na Západočeské univerzitě v Plzni.

4.1. VEŘEJNÝ DISKURS

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) učinilo poslední průzkum v otázce mínění české veřejnosti o dění v Izraeli a Palestině v prosinci 2015 (CVVM 2015: *passim*). Dle tohoto průzkumu byl ovšem zájem o dění na Blízkém východě nízký, 41 % dotázaných se o dění spíše nezajímalo a dalších 26 % se o dění rozhodně nezajímalo. V roce 2015 však s mezinárodním uznáním Palestiny jako nezávislého státu spíše souhlasilo 30 % respondentů a respondentek a 8 % rozhodně souhlasilo; od roku 2011 však míra souhlasu klesla o 14 %. Největší podíl na konfliktu dle respondentů a respondentek měly obě strany stejně, tuto možnost zvolilo 41 %. Palestinci nesou největší podíl na konfliktu dle 13 %, zatímco Izraelci dle 10 % (tamtéž).

V roce 2022 byl v rámci Herzlova centra izraelských studií a Peace Research Center Prague proveden průzkum, který zjišťoval postoje české veřejnosti k Izraeli, vzájemným česko-izraelským vztahům a k izraelsko-palestinskému konfliktu (The Herzl Center for Israeli Studies – Peace Research Center Prague 2022: 2). Na dotaz, kdo nese větší podíl na trvání izraelsko-palestinského průzkumu, 45 % dotázaných nedokázalo odpovědět a 27 % se domnívalo, že oba národy stejně. Větší podíl viny spatřovali na palestinské straně (23 %) nežli na té izraelské (6 %) (tamtéž: 26).

Dle průzkumu 59 % dotázaných neví či nedokáže říct, zda by měla být česká ambasáda v Izraeli přemístěna z Tel-Avivu do Jeruzaléma. Větší část dotázaných se však vyjádřila proti či spíše proti (22 %), naopak pro či spíše pro bylo 20 % (tamtéž: 21). Dále byli dotázáni, jaké je dle jejich názoru nejvhodnější řešení izraelsko-palestinského konfliktu. V tomto případě nedokázalo odpovědět 33 %, většina dotázaných poté preferovala dvoustátní řešení (45 %). Jednostátní řešení zvolilo 15 %, zatímco zrušení palestinské samosprávy a kompletní kontrolu palestinského území Izraelem zvolilo 6 % (tamtéž: 28). V případě mezinárodního uznání Palestiny jako nezávislého státu nedokázalo odpovědět 44 %, ale 37 % bylo spíše pro či pro. S uznáním rozhodně nesouhlasilo či spíše nesouhlasilo celkem 19 % (tamtéž: 30).

Pro srovnání; průzkumy v letech 2015 a 2022 ukázaly, že veřejnost se v těchto otázkách neshoduje s členkami a členy Parlamentu ČR: 73 % z nich v roce 2023 považuje za současného viníka konfliktu Palestinu a 62 % je pro přesun izraelské ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma (Plíštilová 2023).

4.2. MEDIÁLNÍ DISKURS

Média ovlivňují veřejný diskurs a určují, která témata budou důležitá (Feezell 2017: 1–3); český mediální diskurs dle Turečka (2023) napovídá tomu, že by se násilnosti v rámci izraelsko-palestinského konfliktu měly odehrávat především

na území Izraele, přesto, že se většina z nich odehrává za jeho mezinárodně uznávanými hranicemi na Izraelem okupovaných územích.

Pro tuto práci tedy byla zvolena krátká analýza článků, dle které bylo determinováno, zda v roce 2022 česká média o Palestině informovala proizraelsky, propalestinsky či neutrálně. Za rok 2022 bylo vybráno 84 článků, které informovaly o aktuální situaci izraelsko-palestinského konfliktu či v Palestině. Tyto články musely být vydány v období 1. 1. 2022 - 31. 12. 2022 a byly vybrány tak, aby se týkaly pouze současného politického dění - sportovní, historické či cestopisné články byly z tohoto výběru odstraněny. Články byly vybrány celkově ze sedmi následujících médií; Lidové noviny, Právo, Mladá fronta Dnes, Deník, Seznam Zprávy, iRozhlas, Aktuálně a Deník N. Tato konkrétní media byla zvolena, jelikož za rok 2022 patřila mezi ta nejčtenější (MEDIAN – STEM/MARK.2023).

Aby články o Palestině informovaly proizraelsky, musely splňovat některé z následujících kritérií, která se ve člancích vyskytovala nejčastěji: kritiku politiky Izraele spojovat s antisemitismem, palestinské obyvatelstvo spojovat pouze s terorismem, zdůrazňovat bezpečnost Izraele během útoků Izraele na Palestinu, spojovat podporu Palestiny s komunismem, v případě izraelského zabití Palestinců a Palestinek používat slovní spojení jako *Palestinec zahynul* místo *Palestinec byl zavražděn*, v rámci invaze Ruska na Ukrajinu zmiňovat nepodloženou podporu Ruska Palestinou či v případě izraelského zabití Palestinců a Palestinec situaci zlehčovat neúmyslností. Tato kritéria musela být splněna, aniž by v článku zároveň nebyla rovnocenně prezentována palestinská pozice.

Aby články o Palestině informovaly propalestinsky, musely splnit některá z následujících kritérií, která se ve člancích vyskytovala nejčastěji; o Izraeli hovořit jako o okupující mocnosti, zmínit apartheid Palestiny, kritizovat současnou izraelskou vládu a její vliv na palestinské obyvatelstvo, kritizovat porušování lidských práv v Palestině Izraelem či srovnávat invazi Ruska na

Ukrajinu s okupací palestinských území Izraelem. Tato kritéria musela být splněna, aniž by v článku zároveň nebyla rovnocenně prezentována izraelská pozice.

V případě neutrálních článků byly obě pozice prezentovány rovnocenně, tedy články splňovaly kritéria propalestinská a proizraelská, či klíčová slova z kritérií naprosto neobsahovala.

Tabulka č.2: Média v roce 2022 a jejich zhodnocení

	Propalestinské	Proizraelské	Neutrální
Lidové noviny	2	15	8
Právo		3	3
Mladá fronta Dnes		1	2
Deník			2
Seznam Zprávy	3	2	10
iRozhlas		19	2
Deník N			4
Aktuálně	2	2	4
Počet	7	42	35

Zdroj: autorka

Analýza článků ukázala, že 42 článků z 84 o Palestině informovalo spíše proizraelským narativem a nezohledňovalo palestinskou stranu. Nejvíce proizraelskými médii byly v roce 2022 iRozhlas a Lidové noviny. iRozhlas celkem z 21 článků o Palestině informoval 19 články proizraelsky; Lidové noviny poté 15 články z 25. Obě tato média ovšem také o dění v Palestině informovala nejčastěji a měla tím tedy větší možnost výskytu proizraelských článků. iRozhlas však přesto ani jeden ze svých 21 článků nevěnoval propalestinskému narativu a lze tedy v jeho případě hovořit o upřednostňování proizraelského zpravodajství; je ovšem nutné zmínit, že 9 z 21 článků bylo primárně převzato z agentury ČTK .

Neutrální stanovisko poté zaujala média ve 35 článcích, nejvíce neutrálně o situaci v Palestině informovaly Seznam Zprávy. Z celkových sedmi článků, které byly napsány propalestinským narativem, byly právě tři zveřejněny Seznam Zprávami.

4.3. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Anonymního dotazníkového šetření, pořádaného v dubnu 2023, se zúčastnilo 41 studentů a studentek prvních ročníků bakalářského a magisterského studia Mezinárodních vztahů Západočeské univerzity v Plzni. Na dotazník odpovědělo 30 studentů a studentek bakalářského a 11 studentů a studentek magisterského studia¹⁷. Jelikož se odpovědi na základě studujících bakalářského či magisterského studia nelišily, nebudou dále v této kapitole rozlišovány.

4.3.1. IZRAELSKO–PALESTINSKÝ KONFLIKT

Studující byli nejprve dotázáni, kde především získávají informace o Izraeli, Palestině a izraelsko-palestinském konfliktu. Většina (43,9 %¹⁸) dotázaných získává informace z médií (televize, rádio, tisk), 24,4 % ze sociálních sítí (Twitter, Facebook, Instagram), 17,1 % z výuky na VŠ, 12,2 % z odborných publikací a 2,4 % odpovědělo, že informace získává ze všech výše zmíněných možností.

V následující části dotazníkového šetření byli studující dotázáni, která tři slova je napadnou při zmínce Palestiny. Celkem studující napsali 117 slov, jejichž četnost vyobrazuje níže přiložený *word cloud*. Nejčastěji byla zmiňována dvě slova; Izrael a konflikt, která se v odpovědích vyskytovala v obou případech celkem jedenáctkrát (celkem v 18,8 % případů). Šestkrát byla v obou případech zmíněna slova Gaza a válka. Pětkrát se vyskytla odpověď Blízký východ, po čtyřech odpovědích poté byla následující slova: Hamás, islám, Jeruzalém a terorismus.

---

¹⁷ Plné znění dotazníkového šetření je dostupné v příloze č.1 této práce

¹⁸ Procenta jsou v této části práce zaokrouhlovány na desetiny

odpovědi vyjádřil/a skepsi ke všem informacím pocházejícím ze západních médií, je tedy nutné tuto skutečnost brát v potaz:

„Především západní média nás "krmí/krmila" dlouhou dobu jen izraelským pohledem a protipalestinským postojem. Pravda (realita) je překrucována, což je ale problém téměř všech témat”.

Respondenti/ky 2-5 poté vyjádřili/y pochopení Palestiny či kritiku Izraele:

„Konflikt je velmi komplexní a komplikovaný. Všeobecný pohled a přístup mezinárodního společenství k Palestině by se měl přehodnotit. Je zapotřebí nevnímat Palestinu pouze jako území teroristických skupin a radikálních jedinců, ale identifikovat také chyby a diskriminující kroky Izraele, kterých se na palestinském území dopouští. A ve výsledném postoji k Izraeli tyto skutečnosti reflektovat”

„Palestina je země, které bylo ukradeno území nelegitimním státem Izrael”

„Věřím, že jsou v právu”

V odpovědích ovšem byla přítomna i kritika Palestiny a podpora Izraele, jako v případě následujících dvou odpovědí:

„Vnímám je spíš jako viníky, tedy konkrétně Palestinskou [sic] vládu”

„Palestinci zastávají dle mého názoru velmi radikální názory a je s nimi velmi složité dosáhnout konsenzu ohledně mírového soužití. Zároveň mě hluboce trápí to, že mnoho Palestinců trpí a jsou vystavováni častým útokům na ně. Nicméně jsem toho názoru, že velkou část odpovědnosti nese právě vedení Palestinců, kteří se nejsou schopni oprostít od jejich radikálních, ideologických hodnot ve prospěch Palestinských civilistů.”

Odpovědi na dotaz, zda jsou Izrael, Palestina či ostatní mezinárodní aktéři jednoznačným viníkem konfliktu ovšem ukázaly, že dotázaní spatřují podíl viny v případě Palestiny a Izraele téměř ve stejné míře. V případě Izraele studující v 68,3% případů nevěděli, zda Izrael nese či nenese hlavní podíl viny. Více

studujících si však myslí, že Izrael není jednoznačným viníkem (17,1 %) nežli že je (14,6 %). V případě Palestiny studující v 65,9% případů také nedokázali označit, zda je či není jednoznačným viníkem konfliktu. Studující spíše nespátřují hlavní podíl viny na palestinské straně (21,9 %), nežli spátřují (12,2 %).

Dle dotázaných studujících největší podíl viny nesou ostatní mezinárodní aktéři. Zatímco se 34,1 % nedokázalo rozhodnout, 29,3 % s tímto tvrzením spíše souhlasilo a 7,3 % poté naprosto souhlasilo. Spíše nesouhlasilo 24,4 % a naprosto nesouhlasilo 4,9 %. Zde je patrné, že průzkumy z roku 2015 a 2022 tuto možnost chybně opomíjejí; studující příčiny konfliktu vnímají mnohem komplexněji, nežli dichotomicky.

4.3.2. IZRAEL A PALESTINA - STÁTNOST A DEMOKRACIE

S tvrzením, že je Izrael demokratický a zasazuje se za lidská práva studující spíše nesouhlasili (31,7 %), zatímco spíše souhlasilo 29,3 %. O stanovisku se nemohlo rozhodnout 29,3 %, naprosto souhlasilo pouze 9,8 %. Na tvrzení, že je Palestinská autonomie demokratická a zasazuje se za lidská práva, nemělo jasné stanovisko 36,6 %, většina studujících ovšem spíše nesouhlasila (31,7 %) či naprosto nesouhlasila (14,6 %).

Stejně spíše nesouhlasné stanovisko vyjádřili dotázaní studující v případě následujících dvou stanovisek; Izraelská vláda reprezentuje všechny své občany a Palestinská vláda reprezentuje všechny své občany. V případě Izraele spíše nesouhlasilo 34,1 % a naprosto nesouhlasilo 17,1 %. Nerozhodné stanovisko mělo 31,7 %, zatímco spíše souhlasilo 9,8 % a naprosto souhlasilo pouze 7,3 %. V případě Palestiny spíše nesouhlasilo 29,3 % a naprosto nesouhlasilo 17,1 %; nesouhlasné stanovisko tedy bylo procentuálně nižší nežli v případě Izraele. Nerozhodné stanovisko mělo 36,6 %, spíše souhlasilo 14,6 % a naprosto souhlasilo pouze 2,4 %.

řešení, ovšem s nezávislým Jeruzalémem. Již blíže nespécifikovali/y, jak by se tato možnost promítla na skutečnost, že se v Jeruzalémě nacházejí posvátná místa třech náboženství, či že Izrael a Palestina chtějí mít Jeruzalém hlavním městem jejich států.

4.3.3. POLITICKÁ STANOVISKA

Následující tři otázky měly přímou návaznost ke kritériím, dle kterých byla v této práci zkoumána politická pozice Evropské unie a států obsažených ve případových studiích. Tou první byla otázka vnímání uznání Palestiny jakožto státu ostatními zeměmi. Většina, tedy 43,9 %, studujících s mezinárodním uznáním spíše souhlasilo, naprosto souhlasilo 12,2 %. Nerozhodné stanovisko mělo 36,6 %, spíše nesouhlasilo pouze 2,4 % a naprosto nesouhlasilo 4,9 %. Studující tedy souhlasí s uznáním státnosti více nežli dotázaná veřejnost v roce 2015.

Druhou otázkou bylo vnímání možnosti přesunutí české ambasády v Izraeli z Tel Avivu do Jeruzaléma. V tomto případě studující převážně neměli jasný názor (50 %). Dalších 20 % však spíše souhlasilo a 7,5 % naprosto souhlasilo, spíše proti bylo 7,5 % a naprosto proti 15 %. Studující Mezinárodních vztahů tedy neměli jasný názor, téměř podobně jako veřejnost dotázaná v roce 2022, rozdílem ovšem je, že rozhodnutí studující byli ve větší míře pro přesunutí ambasády.

Třetí otázkou bylo vnímání izraelského rozšiřování židovských osad na palestinském území. V tomto případě s rozšiřováním osad spíše nesouhlasilo 35,9 % studujících a naprosto nesouhlasilo 23,1 %. Nerozhodné stanovisko mělo 35,9 % a spíše souhlasil a naprosto souhlasil pokaždé pouze jeden studující (celkem 5,2 %).

Další oblastí, na které se dotazníkové šetření zaměřovalo, bylo samotné vnímání Evropské unie a České republiky v otázce směřování jejich politiky;

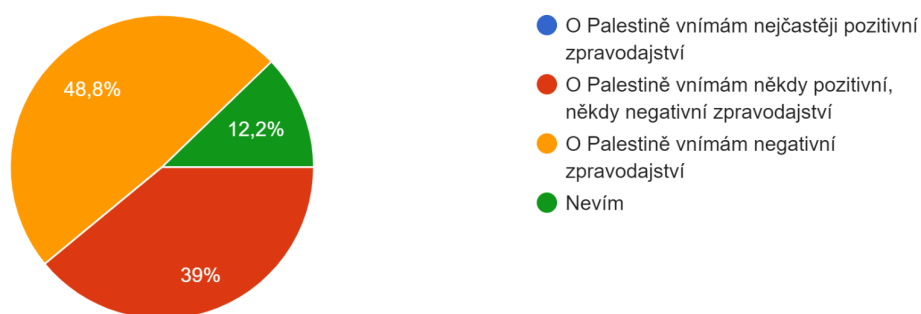
studující měli zvolit, zda jsou jejich politiky propalestinské či proizraelské. Českou republiku 43,9 % vnímalo spíše jako proizraelskou a 36 % jako naprosto proizraelskou. Nejasné stanovisko mělo 19,5 %, jako spíše či naprosto propalestinskou ČR však nevnímali žádný ze studujících. Evropskou unii jako spíše proizraelskou vnímá 41,5 %, jako naprosto proizraelskou poté 19,5 %. Nejasné stanovisko mělo 34,1 % a jako spíše propalestinskou EU vnímá 4,9 % a nikdo ze studujících ji nepovažuje za naprosto propalestinskou.

Vnímání České republiky jako proizraelské je v souladu s tím, jak je prezentována česká politika v domácím i zahraničním prostředí a skutečnost, že ji nikdo ze studujících nevnímá jako propalestinskou není nikterak překvapivá, pouze dokazuje českou silnou proizraelskou politickou pozici. V případě Evropské unie jsou výsledky obdobné, přestože pozice EU není dle předchozích kapitol této práce natolik proizraelská jako ta česká, stále ani z důvodu jednomyslné zahraniční politiky není schopna zaujmout stanovisko, které by bylo vůči Izraeli kritičtější a výsledky dotazníku toto reflektují.

4.3.4. MEDIÁLNÍ PROSTOR A VNÍMÁNÍ ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE

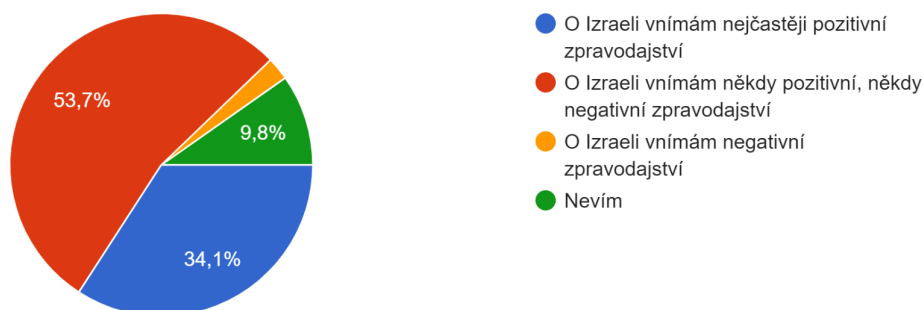
Předposlední oblast se zaměřovala na vnímání mediálního prostředí v souvislosti s Palestinou a Izraelem. Jak již bylo zmíněno v této kapitole, česká média dle analýzy o Palestině informují především negativně a z tohoto důvodu byla studujícím položena následující otázka: *Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Palestině a jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Izraeli.*

Graf č. 7: Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Palestině?

Zdroj: vytvořeno autorkou práce na základě odpovědí získaných v dotazníkovém šetření

Graf č. 8: Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Izraeli?

Zdroj: vytvořeno autorkou práce na základě odpovědí získaných v dotazníkovém šetření

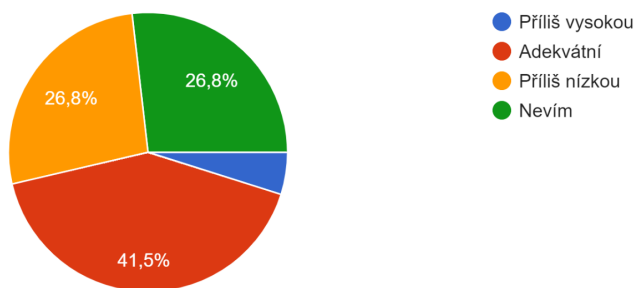
O Palestině nikdo z dotázaných nevnímá pozitivní zpravodajství, zatímco negativní zpravodajství vnímá téměř polovina. Někdy pozitivní a někdy negativní zpravodajství vnímá 39 % studujících. Zároveň o Palestině studující vnímají méně zpravodajství nežli o Izraeli, jelikož možnost *nevím* zvolilo 12,2 %, zatímco v případě Izraele tuto možnost zvolilo 9,8 %. V případě Izraele vnímá pozitivní zpravodajství 34,1 %, nejvíce z nich (53,7 %) ovšem vnímá

pozitivní i negativní zpravodajství. Jejich vnímání mediálního prostředí tedy odpovídá výsledkům zjištěných v rámci analýzy v předchozí části této práce.

Poslední dvě otázky dotazníku se soustředily na rozvojovou spolupráci České republiky a Evropské unie s Palestinskou autonomií. Studující byli nejprve požádáni, aby zhodnotili následující stanovisko:

Česká rozvojová agentura zahrnuje Palestinu do svého zahraničního rozvojového rozpočtu naposledy v roce 2020, plánovala na ní vynaložit 8,5 milionu Kč. Tuto částku hodnotíte jako...

Graf č. 9: Hodnocení české rozvojové spolupráce s Palestinou 2020

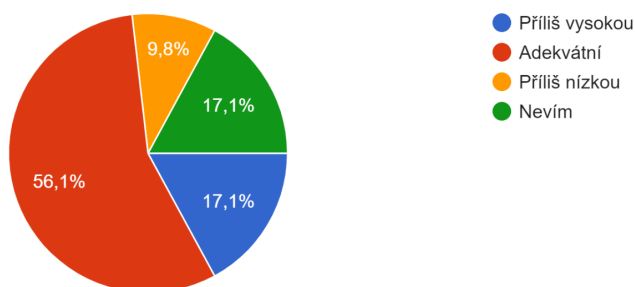
Zdroj: vytvořeno autorkou práce na základě odpovědí získaných v dotazníkovém šetření

Z možností *příliš vysokou*, *adekvátní*, *příliš nízkou* a *nevím* nejvíce studujících (41,5 %) zvolilo možnost *adekvátní*. Dalších 26,8 % se domnívá, že byla tato částka *příliš nízká*. Stejný podíl osob zvolilo možnost *nevím*. Nejmenší podíl, tedy 4,9 %, se domnívá, že tato částka je *příliš vysoká*. Na tomto místě je nutné uvést, že za rok 2020 celkový objem poskytnuté rozvojové spolupráce pro Palestinu činil 2 miliardy dolarů (OECD 2021), český podíl byl tedy minimální.

V případě zhodnocení rozvojové spolupráce EU s PA byli studující požádáni, aby zhodnotili následující stanovisko:

Evropská unie na podporu Palestiny za rok 2022 vyčlenila 296 milionů eur. Tuto částku hodnotíte jako...

Graf č. 10: Hodnocení rozvojové spolupráce EU s Palestinou 2022

Zdroj: vytvořeno autorkou práce na základě odpovědí získaných v dotazníkovém šetření

Z možností *příliš vysokou*, *adekvátní*, *příliš nízkou* a *nevím* nejvíce studujících (56,1 %) zvolilo možnost *adekvátní*. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že se 17,1 % domnívá, že je tato částka příliš vysoká. Stejný podíl osob zvolilo možnost *nevím*. Za *příliš nízkou* částku 296 milionů eur považuje 9,8 %.

4.4. SROVNÁNÍ VEŘEJNÉHO A MEDIÁLNÍHO PROSTORU

Dle analýzy článků český mediální prostor o Palestině informuje především negativně a propalestinské zpravodajství se v ČR objevuje pouze ojediněle. Přestože média mají svou roli nastolování témat, dle průzkumů se zdá, že českou veřejnost v otázce Palestiny ovlivňují pouze částečně. Dle průzkumů v letech 2015 a 2022 veřejnost spíše o Palestinu či izraelsko-palestinský konflikt nejeví zájem a pokud ano, nespátřují vinu na palestinské straně natolik, jako je prezentována v českých médiích. Pokud by ovšem jejich role měla být spatřována v tom, jaký bude s Palestinou spojený diskurs, byla by s největší

pravděpodobností úspěšná; články v mnoha případech informují o Palestině v souvislosti s konfliktem, Izraelem či terorismem a právě taková slova si dle dotazníkového šetření studující s Palestinou spojují.

Studující poté mají dle průzkumu ještě rozporuplnější stanovisko nežli představuje mediální prostor; přestože je o Izraeli v českých médiích informováno jako o demokratické zemi, téměř třetina dotázaných Izrael za demokratický nepovažuje a stejný počet si nemyslí, že by izraelská vláda reprezentovala všechny své občany/ky. Studující tedy narozdíl od médií lépe vnímají úpadek demokracie v Izraeli v posledních letech; izraelská demokracie byla vždy oslabená různými faktory (např. militarizací společnosti, okupací území, postavením arabského obyvatelstva či neexistujícím oddělením státu od náboženství) (Ben – Hirsch 2022: *passim*), v posledních měsících je však oslabená více nežli předtím, a to především v důsledku nové vlády Benjamina Netanjahua. Demokracie je ohrožená především návrhem reformy soudnictví; to by nově bylo podřízené Knesetu a vládě, tedy noví soudci by byli voleni politiky a političkami, což by mělo za následek oslabení nezávislého soudnictví (Jaradat 2023).

Přestože téměř polovina studujících o Palestině vnímá především negativní zpravodajství, jejich pohled např. na uznání státnosti Palestiny či rozšiřování izraelských osad není ve většině případů tímto zpravodajstvím ovlivněn. Narozdíl od politických představitelů a představitelk ČR je tedy u studujících patrné, že více vnímají nutnost dodržování mezinárodního práva např. v otázce nelegálnosti rozšiřovaných osad, zároveň v tomto ohledu věnují pozornost také jinému, nežli čistě proizraelskému diskursu. Zdá se také, že si jsou vědomi porušování lidských práv ze strany Izraele a přistupují k němu kriticky.

Je patrné, že český mediální prostor, stejně jako politický, je mnohem proizraelský nežli česká společnost a prosazování proizraelských zájmů není v souladu s tím, co by česká společnost považovala za prioritní.

5. ZÁVĚR

Tato práce měla tři hlavní cíle; identifikaci pozic ve vztahu k Palestině u vybraných zemí Evropské unie, indikaci postoje české společnosti a diskursu médií ve vztahu k Palestině a zjištění vnímání podpory Palestiny u vybrané cílové skupiny.

Vztahy Palestinské autonomie a Evropské unie byly představeny z obchodního, rozvojového a politického hlediska. V rámci rozvojové spolupráce má Evropská unie s Palestinou navázané vztahy od 90. let 20. století a je jedním z jejich největších dárců. Zatímco rozvojová spolupráce EU pomohla Palestině v rámci ekonomického rozvoje, v rámci politické stability, řešení izraelsko-palestinského konfliktu či realizace dvoustátního řešení nebyla úspěšná. Od roku 2000 Evropská unie Palestině poskytuje humanitární pomoc, její aplikování ovšem v některých letech znamenalo přerušování rozvojové spolupráce a zhoršení ekonomické situace Palestiny. Pro oblasti zdravotnictví, zaměstnanosti a zabezpečení potravin je humanitární pomoc EU pro Palestinu však významným příjmem.

Současné politické vztahy a stanoviska institucí Evropské unie byly v této práci hodnoceny především ve třech oblastech; v otázce dvoustátního řešení, statusu Jeruzaléma a rozšiřování izraelských osad. Evropská unie se zasazuje za realizaci dvoustátního řešení a odsuzuje izraelskou okupaci východní části Jeruzaléma. Stejně tak se staví k otázce rozšiřování izraelských osad na palestinském území. Jelikož je však evropská zahraniční politika založena na principu jednomyslnosti, bylo nutné představit země, které se svou politikou vůči Palestině liší od pozice, kterou zastávají instituce EU.

Identifikace pozic ve vztahu k Palestině byla uskutečněna u pěti evropských států; Německa, Maďarska, Švédska, Irska a České republiky. Vztahy byly hodnoceny z obchodního, rozvojového a politického hlediska. Nejproizraelštějšími zeměmi byly Maďarsko a Česká republika, které sice mají s Palestinou navázané obchodní bilaterální vztahy, nejsou však pro Palestinu

zásadní; zároveň nemají s Palestinou v současné době navázanou rozvojovou spolupráci. Jejich politická stanoviska jsou značně proizraelská; oba státy podporují realizaci dvoustátního řešení, zdůrazňují však především výhody pro Izrael. Status Jeruzaléma je pro obě země v současné době aktuálním tématem, jelikož v obou státech existuje snaha o přesunutí ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma. Izraelské rozšiřování osad na palestinském území sice přímo nepodporují, odmítají však zároveň vyšetřování Mezinárodního trestního soudu v otázce nelegálního rozšiřování osad.

Německo je další zemí, která zastává spíše proizraelské pozice, to je však dáno především snahou Německa distancovat se od druhé světové války a zločinech spáchaných na Židech a Židovkách. Maďarsko má s Palestinou bilaterální obchodní vztahy, nejsou však pro ekonomiku Palestiny zásadní. Narozdíl od Maďarska a České republiky je významným palestinským rozvojovým partnerem a negativně se staví jak k otázce rozšiřování izraelských osad, tak k přesunutí ambasády z Tel Avivu do Jeruzaléma. Švédsko v roce 2014 uznalo státnost Palestiny a stejně jak Německo pro Palestinu představuje významného rozvojového partnera. Zasaduje se za dvoustátní řešení, odsuzuje rozšiřování izraelských osad i okupaci východního Jeruzaléma; současná vláda se však od propalestinských postojů distancuje a budoucí pozice Švédska je tedy nejistá.

Nejpropalestinštější zemí je Irsko, které Palestinu podporuje již od první poloviny 20. století. S Palestinou má navázané jak bilaterální obchodní vztahy, tak rozvojovou spolupráci. K Izraeli se staví kriticky a jako první země EU označila výstavbu izraelských osad za anexi. V současné době sice neuznává státnost Palestiny, tuto možnost však nevyklučuje v případě, kdy by se dvoustátní řešení jevilo být neuskutečnitelným. Stejně jako Německo odsuzuje okupaci východního Jeruzaléma.

Podstatným zjištěním případových studií je, že všechny státy bez ohledu na jejich politické směřování pojí jedna skutečnost; jejich vztahy s Izraelem a Palestinou jsou ovlivněny především historickými souvislostmi - ať již pocitem historicky utlačovaného či kolonizovaného národa (Česká republika a Izrael, Irsko a Palestina), odčiněním zločinů druhé světové války (Německo a Izrael, Maďarsko a Izrael) či historickou rolí mediátora v izraelsko-palestinském konfliktu (Švédsko a Izrael/Palestina). Ve všech těchto případech jsou právě tyto historické vazby upřednostňovány a je na ně kladen větší důraz, nežli například na ekonomickou výhodnost, či na dodržování mezinárodního práva a vyžadování dodržování lidských práv.

Jelikož se však postoje veřejnosti a oficiální politické stanoviska země mohou lišit, bylo pro tuto práci nutné zjistit postoje české společnosti a diskursu médií ve vztahu k Palestině a zjištění vnímání podpory Palestiny u vybrané cílové skupiny. Tak bylo učiněno pomocí posledních veřejných průzkumů v otázce vnímání Palestiny, krátkou analýzou médií za rok 2022 a dotazníkovým šetřením. Veřejné průzkumy ukazují, že narozdíl od české vlády není česká společnost jednoznačně kritice Palestiny nakloněná a vinu v izraelsko-palestinském konfliktu spatřuje spíše na obou stranách. Zároveň také ukázaly, že velký podíl české veřejnosti nemá o izraelsko-palestinský konflikt zájem a názor o Palestině a Izraeli nemají jasně utvořen. Oficiální politice ČR však spíše odpovídá český mediální diskurs, který dle analýzy za rok 2022 o Palestině informuje především negativně a upřednostňuje proizraelský narativ.

Nové poznatky pro tuto práci přináší také dotazníkové šetření, které zkoumalo pozice studentů a studentek prvního ročníku bakalářského a magisterského studia Mezinárodních vztahů. Šetření ukázalo, že stejně jako česká veřejnost studující nevnímají Palestinu natolik negativně jako české politické prostředí. Vinu na izraelsko-palestinském konfliktu spatřují na obou stranách, hlavním viníkem jsou však dle jejich názoru ostatní mezinárodní aktéři. Tuto možnost ostatní průzkumy zkoumané v této práci nenabízejí a neposkytují

tím respondujícím možnost vyjádřit komplexitu izraelsko-palestinského konfliktu.

Průměrně třetina studujících ovšem u všech odpovědí zvolila možnost *nevím*, což v souvislosti s oborem jejich studia naznačuje, že zájem o Palestinu a Izrael není takový, jak by mohly priority českých politických představitelů a představitelů naznačovat; je již spíše shodný se zájmem veřejnosti - v jejím případě nemá na Izrael a Palestinu jasný názor téměř až polovina. Zároveň se zdá, že vnímání negativního zpravodajství o Palestině studujícími následně ve velké míře neovlivňuje jejich vlastní stanoviska a lze ho spíše spojit pouze s českým politickým diskursem.

Tato práce ukázala, že česká pozice je rozdělena na veřejnost a mediálně-politický prostor. Zatímco český politický prostor mnohdy hovoří o významnosti dobrých česko-izraelských vztahů a je doprovázen mediálním prostorem, který vytváří primárně proizraelské prostředí, české veřejnosti je problematika izraelsko-palestinských vztahů především lhostejná, ale pokud o ni jeví zájem, jejich skepse k Izraeli a empatie k Palestincům a Palestinkám je výrazně větší, nežli by český politicko-mediální prostor mohl prezentovat.

Z výše uvedeného vyplývá, že čeští politici zastupitelé a zastupitelky nejednají proizraelsky, aby reprezentovali zájmy svých voličů a voliček, ale jednají především na základě již zmíněných historických souvislostí, které vytvářejí českou zahraniční politiku, aniž by reflektovali současné dění a zaujali komplexnější přístup k izraelsko-palestinskému konfliktu bez obav, že by přiznání si izraelského porušování mezinárodního práva znamenalo návrat České republiky před rok 1989.

6. SEZNAM LITERATURY

AHREN, R. (2017). Netanyahu thanks Czechs for pro-Israel resolutions. *The Times of Israel*. 24. 5. 2017 (<https://www.timesofisrael.com/netanyahu-thanks-czechs-for-pro-israel-resolutions/>, 16. 4. 2023).

AHREN, R. (2018). Germany says every state can name capital, but not Jerusalem. *The Times of Israel*. 24. 4. 2018 (<https://www.timesofisrael.com/germany-says-every-state-can-name-capital-but-not-jerusalem/>, 10. 4. 2023).

AHREN, R. (2019a). Budapest blocks joint EU statement condemning US shift on settlements. *The Times of Israel*. 19. 11. 2019 (<https://www.timesofisrael.com/budapest-blocks-joint-eu-statement-condemning-us-shift-on-settlements/>, 10. 4. 2023).

AHREN, R. (2019b). Visiting Israel, Irish FM says he's open for 'new thinking' on peace process. *The Times of Israel*. 3. 12. 2019 (<https://www.timesofisrael.com/visiting-israel-irish-fm-says-hes-open-for-new-thinking-on-peace-process/>, 13. 4. 2023).

AHREN, R. (2020). Czech Republic says it will open diplomatic office in Jerusalem. *The Times of Israel*. 3. 12. 2020 (<https://www.timesofisrael.com/czech-republic-says-it-will-open-diplomatic-office-in-jerusalem/>, 16. 4. 2023).

AL JAZEERA (2019). Irish lower house passes bill to ban Israeli settlement goods. *Al Jazeera*. 25. 1. 2019 (<https://www.aljazeera.com/news/2019/1/25/irish-lower-house-passes-bill-to-ban-israeli-settlement-goods>, 16. 4. 2023).

AL JAZEERA (2020). European MPs condemn Israel's annexation move. *Al Jazeera*. 24. 6. 2020 (<https://www.aljazeera.com/news/2020/6/24/european-mps-condemn-israels-annexation-move>. 10. 4. 2023).

- AL JAZEERA (2021). EU, minus Hungary, calls for Israel-Palestine ceasefire. *Al Jazeera*. 18. 5. 2021 ([https://www.aljazeera.com/news/2021/5/18/eu-minus-hungary-calls-for-israel-ga-za-truce-concerned-conflict-could-spread](https://www.aljazeera.com/news/2021/5/18/eu-minus-hungary-calls-for-israel-gaza-truce-concerned-conflict-could-spread), 13. 4. 2021).
- ANDERSSON, R. (2022). Czechs try to transform EU's relationship with Israel. *BNE*. 3. 10. 2022 (<https://www.intellinews.com/czechs-try-to-transform-eu-s-relationship-with-israel-258182/?source=slovakia>, 16. 4. 2023).
- ARAFEH, N. – al-BOTMEH, S. – FARSAKH, L. (2015). How Israeli Settlements Stifle Palestine's Economy. *AlShabaka*.
- ATSHAN, S. – GALOR, K. (2020). *The Moral Triangle: Germans, Israelis, Palestinians* (Durham – London: Duke University Press).
- AUSWÄRTIGES AMT (2021). Hilfe für Palästina. *Auswärtiges Amt*. 3. 12. 2021 (<https://www.auswaertiges-amt.de/de/service/laender/palaestinensischegebiete-no-de/deutsche-hilfe-palaestina/203632>, 10. 4. 2023).
- BADARIN, E. (2019). States Recognition in Foreign Policy: The Case of Sweden's Recognition of Palestine. *Foreign Policy Analysis*. s. 1–20.
- BADILLO, A. (2019). Irish Parliament Votes on Banning Imports from Illegal Settlements. *The Globe Post*. 24. 1. 2019 (<https://theglobepost.com/2019/01/23/ireland-illegal-settlements-bill/>, 13. 4. 2023).
- BEN, M. – HIRSCH, J. (2022). Democracy at Risk? Assessing Israel's Democratic Backsliding. *Middle East Brief* 150, s. 1–8.
- BILOU, R. (2022). Ireland: A Stalwart Ally Of The Palestinian People. *Muslim Matters*. 24. 7. 2022 (<https://muslimmatters.org/2022/07/24/ireland-a-stalwart-ally-of-the-palestinian-people/>, 23. 4. 2023).
- CLEVELAND, C. – POLLOCK, D. (2021). What Do Palestinians Want? *Washington Institute*. 23. 7. 2021 (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-do-palestinians-want> m, 10. 3. 2023).

- COUNCIL OF THE EU (2023). Israel/Palestine: Statement of the High Representative on behalf of the European Union on the latest development. *Consilium*. 8. 3. 2023 (https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/03/08/israel-palestine-statement-of-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-latest-developments/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Israel%2fPalestine%3a+Statement+of+the+High+Representative+on+behalf+of+the+European+Union+on+the+latest+developments, 12. 3. 2023).
- CVVM (2015). *Česká veřejnost o dění v Izraeli a Palestině – prosinec 2015*.
- ČEJKA, M. (2020). Izrael a Českou republiku spojuje mýtus malých ohrožených států. *A2larm*. 31. 8. 2020 (<https://a2larm.cz/2020/08/izrael-a-ceskou-republiku-spojuje-mytus-malych-ohrozenych-statu/>, 13. 2. 2023).
- ČESKÁ ROZVOJOVÁ AGENTURA (2020). Plán činnosti a rozpočtu České rozvojové agentury na rok 2020. *Česká rozvojová agentura*. 3. 2020 (<http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Pl%C3%A1n-%C4%8Dinosti-%C4%8CRA-na-rok-2020.pdf>, 16. 4. 2023).
- ČTK (2020a). Česko se u trestního soudu ICC zastalo Izraele ve sporu s Palestinou. *Aktuálně*. 14. 2. 2020 (<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/cesko-se-u-trestniho-soudu-icc-zastalo-izraele-ve-sporu-s-pa/r~2a98b00c4f2c11ea9b40ac1f6b220ee8/>, 16. 4. 2023).
- ČTK (2020b). Pozice Česka vůči Izraeli zůstává neměnná, uvedl Hamáček po schůzce s Petříčkem. *Aktuálně*. 25. 5. 2020 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pozice-ceska-vuci-izraeli-zustava-nemenna-rekl-jan-hamacek-p/r~32514eb29e8211eab1110cc47ab5f122/>, 16. 4. 2023).
- DALLOUL, M. (2022). Lapid's misleading two-state solution. *Hamas*. 25. 9. 2022 (<https://hamas.ps/en/post/4286/Lapid-s-misleading-two-state-solution>, 4. 4. 2023).
- DENÍK N (2022). *MinutaN.cz. Deník N*. 11. 12. 2022 (<https://denikn.cz/minuta/1029013/>, 16. 4. 2023).

DEVELOPMENT AND COOPERATION AID (2014). Evaluation of the European Union's Cooperation with the occupied Palestinian territory and support to the Palestinian people. *Final Report 1*.

DFA (2022). Ireland-Palestine Scholarship Programme. *DFA*. 2022 (<https://www.dfa.ie/prep/ramallah/our-role/ireland-palestine-scholarship-programme/>, 13. 4. 2023).

DICKMANN-PENÑA, A. – TALMON, S. (2021). German Court confirms that there is no Palestinian State and no Palestinian nationality. *German Practice in International Law*. 20. 4. 2021 (<https://gpil.jura.uni-bonn.de/2021/04/german-court-confirms-that-there-is-no-palestinian-state-and-no-palestinian-nationality/>, 10. 4. 2023).

EBERLE, J. – KOVÁŘ, J. (2022). Použití veta ve společné zahraniční a bezpečnostní politice Evropské unie: Kdo a proč. *IIR*. 10. 10. 2022 (<https://www.iir.cz/pouziti-veta-ve-spolecne-zahranicni-a-bezpecnostni-politice-evropske-unie-kdo-a-proc>, 16. 4. 2023).

ECHO 24 (2021). Česko de facto otevřelo v Jeruzalémě ambasádu, píše Jerusalem Post. *ECHO24*. 11. 3. 2021 (<https://echo24.cz/a/SdyK2/cesko-de-facto-otevrela-v-jeruzaleme-ambasadu-pise-jerusalem-post>, 16. 4. 2023).

EEAS PRESS TEAM (2022). EP Plenary: Prospects for the Two-State solution for Israel and Palestine. *EEAS*. 13. 12. 2022 (https://www.eeas.europa.eu/eeas/ep-plenary-prospects-two-state-solution-israel-and-palestine_en, 10. 3. 2023).

EEAS PRESS TEAM (2023). Israel/Palestine: Statement by the Spokesperson on government's decision to "legalise" settlement outposts in occupied West Bank. *EEAS*. 13. 2. 2023 (https://www.eeas.europa.eu/eeas/israelpalestine-statement-spokesperson-government%E2%80%99s-decision-%E2%80%9Clegalise%E2%80%9D-settlement-outposts_en?s=206, 4. 4. 2023).

EMBASSY OF THE STATE OF PALESTINE (nedatováno). Agreements. *Embassy of the State of Palestine*. nedatováno (<http://en.palestine.hu/palestine-and-hungary/agreements/>, 10. 4. 2023).

EUR-LEX (1997). 97/430/EC. *EUR-Lex*. 16. 7. 1997 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31997D0430>, 9. 2. 2023).

EUROPEAN COURT OF AUDITORS (2013). European Union direct financial support to the Palestinian Authority. *Special Report* 14.

EVRON, B. (1981). The Holocaust: Learning the Wrong Lessons. *Journal of Palestine Studies* 10 (3), s. 16–26.

EVROPSKÁ KOMISE (NEDATOVÁNO). EU trade relations with Palestine. Facts, figures and latest developments. *Evropská komise*. nedatováno (https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/palestine_en, 4. 4. 2023).

EVROPSKÁ KOMISE (2008). Commission launches PEGASE - a new mechanism to support the Palestinian people. *Evropská komise*. 25. 1. 2008 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_08_94, 18. 2. 2023).

EVROPSKÁ KOMISE (2009). EU PEGASE aid mechanism – guide to Gaza donors. *United nations*. 2. 3. 2009 (<https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-208794/>, 18. 2. 2023).

EVROPSKÁ KOMISE (2017). European Joint Strategy in support of Palestine 2017-2020: Towards a democratic, accountable and sustainable Palestinian state. *Evropská komise*. 2017 (https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2019-01/european_joint_strategy_in_support_of_palestine_2017-2020.pdf, 6. 3. 2023).

EVROPSKÁ KOMISE (2021). European Joint Strategy in support of Palestine 2021-2024: Towards a democratic, accountable and sustainable Palestinian state. *Evropská komise*. 2021 (<https://gerusalemme.aics.gov.it/wp-content/uploads/2022/01/A-European-Joint-Strategy-2021-2024.pdf>, 8. 3. 2023).

EVROPSKÁ KOMISE (2023). European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations. *Evropská komise*. 7. 3. 2023 (https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/where/middle-east/palestine_enm 10. 3. 2023).

EVROPSKÁ KOMISE (nedatováno). EU trade relations with Palestine. Facts, figures and latest developments. *Evropská komise*. nedatováno (https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/palestine_en, 9. 2. 2023).

EVROPSKÝ PARLAMENT (2014). European Parliament resolution on recognition of Palestine statehood. *Evropský parlament*. 17. 12. 2014 (<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20141212IPR01105/european-parliament-resolution-on-recognition-of-palestine-statehood>, 9. 2. 2023).

EVROPSKÝ PARLAMENT (2022a). European Parliament resolution of 14 December 2022 on the prospects of the two-state solution for Israel and Palestine. *Evropský parlament*. 14. 12. 2022 (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0443_EN.html, 9. 2. 2023).

EVROPSKÝ PARLAMENT (2022b). Jižní partneři. *Evropský parlament*. 9. 2023 (<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/173/jizni-partneri>, 8. 3. 2023).

EVROPSKÁ RADA (1997). Euro-Mediterranean Interim Association Agreement on Trade and Cooperation between the European Community. *Evropská rada*. 24. 2. 1997 ([https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997A0716\(01\):EN:HTML](https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:21997A0716(01):EN:HTML), 5. 2. 2023).

EVROPSKÁ SLUŽBA PRO VNĚJŠÍ ČINNOST (2022). EU renews its support for the Palestinian people with a €224.8 million assistance package. *EEAS*. 14. 6. 2022 (https://www.eeas.europa.eu/delegations/palestine-occupied-palestinian-territory-west-bank-and-gaza-strip/eu-renews-its-support_en?s=206, 13. 2. 2023).

FRANCEVILLA, C. (2023). EU Buries Head Deeper in Sand Over Israel's Apartheid. *Human Rights Watch*. 9. 2. 2023 (<https://www.hrw.org/news/2023/02/09/eu-buries-head-deeper-sand-over-israels-apartheid>, 12. 3. 2023).

Feezell, J. T. (2017). Agenda Setting through Social Media: The Importance of Incidental News Exposure and Social Filtering in the Digital Era. *Political Research Quarterly* 71 (2), s. 482–494.

FINN, C. (2017). Ireland one of 128 nations to reject US decision to recognise Jerusalem as Israel's capital. *The Journal*. 21. 12. 2017 (<https://www.thejournal.ie/un-vote-ireland-jerusalem-3765914-Dec2017/>, 13. 4. 2023).

FOSTER, A. – GRITTEN, D. (2023). Ban lifted on Israelis' return to evacuated West Bank settlements. *BBC*. 29. 3. 2023 (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-65024114>, 4. 4. 2023).

GAZDIK, G. – RÓZSA, E. N. (2013). Hungary and the Israeli–Palestinian Conflict. *Foreign Policy Review* 3, s. 96–106.

GENERAL ASSEMBLY PLENARY (2012). General Assembly Votes Overwhelmingly to Accord Palestine 'Non-Member Observer State' Status in United Nations. *UN*. 29. 11. 2012 (<https://press.un.org/en/2012/ga11317.doc.htm>, 10. 4. 2023).

GIZ (2021). Palestinian territories. *GIZ*. 31. 12. 2021 (<https://www.giz.de/en/worldwide/379.html>, 10. 4. 2023).

GRITTEN, D. (2022). European Union to unfreeze aid for Palestinians. *BBC*. 14. 6. 2022 (<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-61801864>, 13. 4. 2023).

HANIEH, A. (2016). Development as Struggle: Confronting the Reality of Power in Palestine. *Journal of Palestine Studies* 45(4), s. 32–47.

HAMMAD, J. – TRIBE, R. (2019). Social suffering and the psychological impact of structural violence and economic oppression in an ongoing conflict setting: The Gaza Strip. *Journal of Community Psychology* 48(6), s. 1697--2123.

HARKOV, L. (2021). Ireland becomes first EU state to accuse Israel of 'de-facto annexation'. *The Jerusalem Post*. 27. 5. 2021

(<https://www.jpost.com/international/ireland-becomes-first-eu-state-to-accuse-israel-of-de-facto-annexation-669351>, 13. 4. 2023).

HEGRE, H. – ONEAL, J. R. – RUSSET, B. (2010). Trade does promote peace: New simultaneous estimates of the reciprocal effects of trade and conflict. *Journal of Peace Research* 47(6), 763–774.

HORKÝ-HLUCHÁŇ, O. (2015). Czechia: The Foreign Development Cooperation as a Policy without Politics. In: HORKÝ-HLUCHÁŇ, O. – LIGHTFOOT, S. eds., *Development Cooperation of the New EU Member States - Beyond Europeanization* (London: Routledge), s. 25–42.

HUNGARY HELPS AGENCY (2020). Activity report. *Hungary Helps Agency*. 2020

(https://hungaryhelps.gov.hu/wp-content/uploads/2021/11/HungaryHelps_Activity_report_2020_200x270mm_v3_FINAL.pdf, 16. 4. 2023).

CHAITIN, J. (2019). Israeli-German-Palestinian Peacebuilding in an Age of Ignorance and Apathy. *Palestine-Israel Journal* 24(3).

CHOTINER, I. (2023). What Israel's New Far-Right Government Means for Palestinians. *New York Times*. 4. 1. 2023
(<https://www.newyorker.com/news/q-and-a/qanda-with-raja-shehadeh>, 9. 3. 2023).

IBRAHIM, N. – BEAUDET, P. (2012). Effective aid in the Occupied Palestinian Territories? *Conflict, Security & Development* 12(5), s. 481–500.

INTERNATIONAL TRADE ADMINISTRATION (2022). West Bank and Gaza - Country Commercial Guide. *International Trade Administration*. 9. 8. 2022
(<https://www.trade.gov/country-commercial-guides/west-bank-and-gaza-market-overview>, 13. 2. 2023).

IRISH AID (nedatováno). Palestine. *Irish Aid*. nedatováno
(<https://www.irishaid.ie/what-we-do/countries-where-we-work/othercountries/palestine/>, 13. 4. 2023).

IRISH AID (2017). Annual Report. *Irish Aid*. 2017
(https://www.irishaid.ie/media/irishaid/publications/Irish-Aid-Annual-Report_2017.pdf, 16. 4. 2023).

- JARADAT, M. G. (2023). Israelis Fear Their Democracy Is Crumbling — and the U.S. Isn't Coming to Help. *Politico*. 16. 2. 2023 (<https://www.politico.com/news/magazine/2023/02/16/israel-democracy-protests-us-00083057>, 26. 4. 2023).
- JEHLIČKA, Z. (2023). Česká republika by se přesunem ambasády do Jeruzaléma jen ztrapnila. *Deník Referendum*. 5. 1. 2023 (<https://denikreferendum.cz/clanek/34765-ceska-republika-by-se-presunem-ambasady-do-jeruzalema-jen-ztrapnila>, 16. 4. 2023).
- JONES, M. – SCHEER, S. (2021). Analysis: Conflicts with Palestinians rarely leave a scratch on Israel's markets. *Reuters*. 18. 5. 2021 (<https://www.reuters.com/world/middle-east/conflicts-with-palestinians-rarely-leave-scratch-israels-markets-2021-05-18/>, 13. 2. 2023).
- JTA (2018). Swedish far-right party calls to recognize Jerusalem as Israel's capital. *JTA*. 28. 9. 2018 (<https://www.timesofisrael.com/swedish-far-right-party-calls-to-recognize-jerusalem-as-israels-capital/>, 16. 4. 2023).
- KALHOUSOVÁ, I. (2015). Relations between Israel and the Czech Republic: From Sentiment to Pragmatism? *Strategic Assessment* 18(3). 93–104.
- KATTAN, V. (2018). Why U.S. Recognition of Jerusalem Could Be Contrary to International Law. *Journal of Palestine Studies* 47(3), s. 72–92.
- KHALIL, A. – LE ROUX, G. (2021). Trade Relations between the European Union and Palestine: Assessment and Potential Improvements. *Middle East Law and Governance* 14(2), 1–20.
- K. F. (2022). Sweden underscores support to Palestine question, two-state solution. *Wafa*. 23. 9. 2022 (<https://english.wafa.ps/Pages/Details/130973>, 16. 4. 2023).
- KONAREK, K. (2019). The Role of German Political Foundations in Israel and the Palestinian Territory. *Palestine-Israel Journal* 24(3).
- KOUTTEINEH, F. (2023). Palestine and Ireland: A history of shared struggle. *New Arab*. 6. 1. 2023

(<https://www.newarab.com/opinion/palestine-and-ireland-history-shared-struggle>, 4.4. 2023).

KURTZER-ELLENBOGEN, L. (2023). What Does Israel's New Government Mean for the Israeli-Palestinian Conflict? *United States Institution of Peace*. 5. 1. 2023

(<https://www.usip.org/publications/2023/01/what-does-israels-new-government-mean-israeli-palestinian-conflict>, 7. 3. 2023).

LAZAROFF, T. – HARKOV, L. (2020). Hungarian FM makes solidarity visit with Israel amid COVID-19, annexation. *The Jerusalem Post*. 20. 7. 2020
(<https://www.jpost.com/israel-news/hungarian-fm-makes-solidarity-visit-with-israel-amid-covid-19-annexation-635643>, 10. 4. 2023).

LOVATT, H. – TOALDO, M. (2015). EU differentiation and Israeli settlements. *European Council on Foreign Relations*.

LOVATT, H. (2022). Twitter: 19. 12. 2022
(https://twitter.com/h_lovatt/status/1609121829347532800?s=46&t=NiFdRzgp2hAPSss-TVzuaw, 12. 3. 2023).

NRC (2022). Palestine: EU aid delay puts lives at risk. *NRC*. 24. 5. 2022
(<https://www.nrc.no/news/2022/may/palestine-eu-aid-delay-puts-lives-at-risk/>, 13. 4. 2022).

MEE STAFF (2022). EU aid to Palestinian Authority delayed over 'antisemitism' in school textbooks. *MEE*. 16. 3. 2022
(<https://www.middleeasteye.net/news/eu-aid-palestinian-authority-blocked-antisemitism-school-textbooks>, 13. 4. 2023).

MEDIAN – STEM/MARK (2023). *Přehled výsledků výzkumu MEDIA PROJEKT*.

MEMO (2023). Palestinian president says to seek UN resolution to protect 2-state solution. *MEMO*. 12. 2. 2023
(<https://www.middleeastmonitor.com/20230212-palestinian-president-says-to-see-k-un-resolution-to-protect-2-state-solution/>, 4. 4. 2023).

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS (2020). Strategy for Sweden's development cooperation with Palestine 2020–2024. *Ministry of Foreign Affairs*.

25. 6. 2020
 (<https://www.government.se/contentassets/eafc7fce5494153bfeaffad964b7fc1/strategy-for-swedens-development-cooperation-with-palestine-20202024.pdf>, 16. 4. 2020).
- MILLER, R. (2010). Why the Irish Support Palestine. *Foreign Policy*. 23. 6. 2010 (<https://foreignpolicy.com/2010/06/23/why-the-irish-support-palestine-2/>, 13. 4. 2023).
- MUNAYYER, Y. (2019). There Will Be a One-State Solution: But What Kind of State Will It Be? *Foreign Affairs* 98(6). s. 30–37.
- MUSSA, M. (2021). Ireland, Palestine: A tale of 2 struggles. *Anadolu Agency*. 1. 7. 2021
 (<https://www.aa.com.tr/en/europe/ireland-palestine-a-tale-of-2-struggles/228799>, 13. 4. 2023).
- MZV (nedatováno). Dotace pro Palestinu. *MZV*. nedatováno
 (https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/po_skytnute_informace/dotace_pro_palestinu.html, 16. 4. 2023).
- MZV (2010). Koncepce ZRS ČR 2010 - 2017. *MZV*. 2. 6. 2010
 (https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/koncepce_publicace/koncepce/koncepce_zrs_cr_2010_2017.html, 16. 4. 2023).
- MZV (2017). Position of MFA to Issue of Jerusalem. *MZV*. 6. 12. 2017
 (https://www.mzv.cz/jnp/en/issues_and_press/archive/statements/x2017/x2017_12_06_mfa_statement_jerusalem.html, 16. 4. 2023).
- MZV (2020a). Postoj ČSSR, ČSFR a ČR k OOP a Palestinskému státu, vč. zastoupení v ČR. *MZV*. 27. 2. 2020
 (https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/po_skytnute_informace/postoj_cssr_csfr_a_cr_k_oop_a.html, 4. 4. 2023).
- MZV (2020b). Humanitární pomoc ČR v průběhu roku 2020. *MZV*. 8. 1. 2020
 (https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/humanitarni_pomoc_cr_v_prubehu_roku_2020.html, 16. 4. 2023).
- NILSSON, P. (2022). Sweden's new government – a dystopian nightmare. *Rosa-Luxemburg-Stiftung*. 10. 11. 2022

(<https://www.rosalux.eu/en/article/2174.sweden-s-new-government-a-dystopian-nightmare.html>, 16. 4. 2023).

OFFICE OF THE EUROPEAN UNION REPRESENTATIVE (2023). The European Union contributes EUR 82 million to UNRWA in 2023 and reaffirms commitment to support Palestine refugees. *EEAS*. 28. 2. 2023 (https://www.eeas.europa.eu/delegations/palestine-occupied-palestinian-territory-west-bank-and-gaza-strip/european-union-18_en?s=206, 10. 3. 2023).

OCHE (2023a). Data on demolition and displacement in the West Bank. *OCHE*. 2023 (<https://www.ochaopt.org/data/demolition>, 10. 3. 2023).

OCHE (2023b). Electricity in the Gaza Strip. *OCHE*. 2023 (<https://www.ochaopt.org/page/gaza-strip-electricity-supply>, 10. 3. 2023).

OCHE (2023c). Data on casualties. *OCHE*. 2023 (<https://www.ochaopt.org/data/casualties>, 10. 3. 2023).

O'CONNOR, P. (2011). Palestine in Irish Politics - A History. *Sadaka Paper* 8. nestránkováno.

OECD (2021a). Germany-Palestine. *OECD*. 2021 (<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/deu/partner/pse#historical-data>, 10. 4. 2023).

OECD (2021b). Hungary-Palestine. *OECD*. 2021 (<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/hun/partner/pse>, 10. 4. 2023).

OECD (2021c). Ireland-Palestine. *OECD*. 2021 (<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/irl/partner/pse>, 13. 4. 2023).

OECD (2021d). Sweden-Palestine. *OECD*. 2021 (<https://oec.world/en/profile/bilateral-country/swe/partner/pse>, 16. 4. 2023).

OECD (2021). Receipts for West Bank and Gaza Strip. *OECD*. 2021 (https://public.tableau.com/views/OECDDACAidataglancebyrecipient_new/Recipients?:embed=y&:display_count=yes&:showTabs=y&:toolbar=no?&:showVizHome=no, 26. 4. 2023).

O'HALLORAN – O'RIORDAN (2021). Ireland becomes first EU country to declare Israel is involved in 'de facto annexation'. *Irish Times*. 27. 5. 2021 (<https://www.irishtimes.com/news/politics/oireachtas/ireland-becomes-first-eu-co>

untry-to-declare-israel-is-involved-in-de-facto-annexation-1.4576250, 13. 4. 2021).

OPEN AID (2023). Explore aid. *Openaid*. 6. 4. 2023 (<https://openaid.se/en/activities?filter=2021,PS,SE-6,,,,false,all>, 16. 4. 2023).

OSN (2015). Cíle udržitelného rozvoje (SDGs). *OSN*. 2015 (<https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>, 6. 3. 2023).

PERALTA, E. (2011). Hamas Foreign Minister: We Accept Two-State Solution With '67 Borders. *NPR*. 17. 5. 2011 (<https://www.npr.org/sections/thetwo-way/2011/05/24/136403918/hamas-foreign-minister-we-accept-two-state-solution-with-67-borders>, 4. 4. 2023).

PERSSON, A. (2015). Sweden's Recognition of Palestine: A Possible Snowball Effect? *The Palestine-Israel Journal* 20(2&3), nestránkováno.

PCPSR (2020). The Palestine/Israel Pulse, a Joint Poll Summary Report. *PCPSR*. 2020 (<https://www.pcpsr.org/en/node/823>, 12. 3. 2023).

PLÍŠTILOVÁ, T. (2023). Čeští politici nekriticky podporují Izrael. Občané tento postoj nesdílejí. *Deník Referendum*. 14. 2. 2023 (<https://denikreferendum.cz/clanek/34902-cesti-politici-nekriticky-podporuji-izrael-obcane-tento-postoj-nesdileji>, 26. 4. 2023).

REUTERS STAFF (2015). Czech parliament rejects labelling goods from Israeli settlements. *Reuters Staff*. 17. 12. 2015 (<https://www.reuters.com/article/uk-eu-israel-czech-idUKKBN0U02MN20151217>, 16. 4. 2023).

REUTERS STAFF (2020). Israel bans Palestinian agricultural exports via Jordan -PA minister. *Reuters*. 8. 2. 2020 (<https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-trade-idUSKBN2020EO>, 13. 2. 2022).

R. Q. – M. S. (2015). Hungary Supports Palestinian Statehood. *Wafa*. 31. 12. 2015 (<https://english.wafa.ps/Pages/Details/112283>, 16. 4. 2023).

RUNGE, E. – VOWINCKEL, A. (2019). Israel, Palästina und die deutsche Zeitgeschichte. *Zeithistorische Forschungen*. 3. 2019 (<https://zeithistorische-forschungen.de/3-2019/5784>, 10. 4. 2023).

- SEDLÁČEK, K. (2021). Český parlament vyzývá vládu k vyšetřování válečných zločinů Hamásu. *ICEJ*. 23. 11. 2021 (https://www.icej.cz/lang_cs/aktualita/365.html, 16. 4. 2023).
- SIDA (2022). Humanitarian Crisis Analysis 2022 Palestine. *Sida*. 3. 2022 (<https://cdn.sida.se/app/uploads/2020/11/05084123/HCA-Palestine-2022.pdf>, 16. 4. 2023).
- SIEBOLD, S. – EMMOTT, R. (2021). EU - minus Hungary - calls for Israeli-Palestinian ceasefire. *Reuters*. 18. 5. 2021 (<https://www.reuters.com/world/middle-east/divisions-curb-eu-peacemaking-role-israel-gaza-violence-2021-05-18/>, 4. 4. 2023).
- SORGI, G. (2023). EU slams Hungary's mooted plan to move Israeli embassy to Jerusalem. *Politico*. 3. 3. 2023 (<https://www.politico.eu/article/eu-slams-hungary-plan-move-embassy-to-jerusalem/>, 10. 4. 2023).
- STAVROU, D. (2022). Sweden's New FM Says 2014 Palestine Recognition Was 'Premature and Unfortunate'. *Haaretz*. 22. 11. 2022 (<https://www.haaretz.com/world-news/europe/2022-11-22/ty-article/.premium/swedens-new-fm-calls-2014-palestine-recognition-premature-and-unfortunate/00000184-9f0a-d40d-a9ce-bf7f31f60000>, 16. 4. 2023).
- ŠUMNÝ, J. (2023). Orbán přesune maďarské velvyslanectví v Izraeli do Jeruzaléma. Navzdory EU. *Seznam Zprávy*. 3. 3. 2023 (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-orban-presune-madarske-velvyslanectvi-v-izraeli-do-jeruzalema-navzdory-eu-227073>, 13. 4. 2023).
- TALMON, S. – CRAVEN, J. (2021). Germany considers Israeli settlement activities in the occupied Palestinian territories “illegal under international law”. *German Practice in International Law*. 19. 1. 2021 (<https://gpil.jura.uni-bonn.de/2021/01/germany-considers-israeli-settlement-activities-in-the-occupied-palestinian-territories-illegal-under-international-law/>, 10. 4. 2023).
- THE HERZL CENTER FOR ISRAELI STUDIES – PEACE RESEARCH CENTER (2022). *Postoje Čechů k Izraeli*.

- THE TRADING ECONOMICS (2023a). European Union Exports to Palestine. *The Trading Economics*. 2023 (<https://tradingeconomics.com/european-union/exports/palestine>, 4. 4. 2023).
- THE TRADING ECONOMICS (2023b). European Union Imports from Palestine. *The Trading Economics*. 2023 (<https://tradingeconomics.com/european-union/imports/palestine>, 4. 4. 2023).
- THE TRADING ECONOMIST (2023c). Palestine Imports from Czech Republic. *The Trading Economics*. 2023 (<https://tradingeconomics.com/palestine/imports/czech-republic>, 16. 4. 2023).
- TUČEK, B. (2023). Židovské osady zatěžují bezpečnost Izraele. *Můj Rozhlas*. 4. 3. 2023 (<https://www.mujirozhlas.cz/nazory-argumenty/bretislav-turecek-zidovske-osady-zatezuji-bezpecnost-izraele>, 23. 4. 2023).
- THE TRADING ECONOMIST (2023d). Palestine Exports to Czech Republic. *The Trading Economics*. 2023 (<https://tradingeconomics.com/palestine/exports/czech-republic>, 16. 4. 2023).
- UNCTAD (2022). Palestinian economy reels under COVID-19 impact, enduring poverty and unemployment. *UNCTAD*. 14. 9. 2022 (<https://unctad.org/news/palestinian-economy-reels-under-covid-19-impact-enduring-poverty-and-unemployment>, 13. 2. 2023).
- UNRWA (2023). Funding Trends. *UNRWA*. 2023 (<https://www.unrwa.org/how-you-can-help/government-partners/funding-trends>, 16. 4. 2023).
- VIDRA, Z. (2017). Dominant Islamophobic Narratives: Hungary. *Working Paper 7: Dominant Islamophobic Narratives*.
- WILKINSON, T. (2023). Is the two-state solution for Israel, Palestine dead? Maybe. But what's the alternative? *LA Times*. 13. 2. 2023 (<https://www.latimes.com/politics/story/2023-02-13/two-state-solution-for-israel-palestine-hopes-dashed-alternatives>, 12. 3. 2023).
- WINFREY, M. – MULLER, R. (2012). Why Czechs were lone EU vote against Palestinians. *Reuters*. 30. 11. 2012

(<https://www.reuters.com/article/uk-czech-palestinians-idUKBRE8AT0P0201211>
30, 13. 2. 2023).

ZACHOVÁ, A. (2022). Czech president still hopes for an embassy in Jerusalem.
Euractiv. 14. 12. 2022

(<https://www.euractiv.com/section/politics/news/czech-president-still-hopes-for-a-n-embassy-in-jerusalem/>, 16. 4. 2023).

ZUCKERMANN, M. (2019). Israel – Germany – Palestine. *Palestine-Israel Journal* 24(3), nestránkováno.

7. RESUMÉ

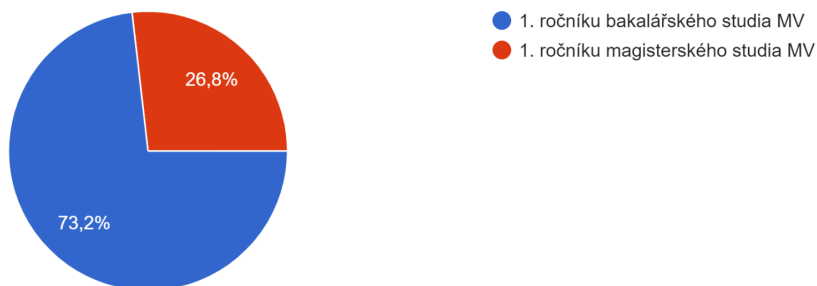
This graduate thesis focuses on the support of the European Union and the selected Member States to the Palestinian Authority and its perceptions. After introducing trade relations, development cooperation and political relations of the European Union and Palestinian Authority, the thesis examines three main goals; the first one is the identification of the patterns of trade, development cooperation and political relations of the selected countries of the European Union; Hungary, Germany, Ireland, Sweden and the Czech Republic. The second goal of this thesis is connected with the Czech Republic, whose position is investigated in more detail through the analysis of media and social discourse in relation to Palestine. The last goal of this thesis is to uncover the views of the selected group of people in the Czech Republic via questionnaire survey; the respondents being the students of bachelors and masters of the International relations studies at University of West Bohemia in Pilsen.

This thesis determines that the most pro-Israeli countries are Germany, Hungary and the Czech Republic, whereas the most pro-Palestinian countries are Sweden and Ireland. All of the countries are mainly motivated by their common historical experiences or historical consequences, f.e. Ireland shares the sense of a colonized country with Palestine, Germany's relations with Israel are influenced by the Second World War, and Sweden has been playing the role of a mediator in the Israeli-Palestinian conflict since the 1950s. The Czech political position is heavily pro-Israeli, however, recent public surveys show that the Czech public is either indifferent or undecided on what is the main cause of the current conflict. Questionnaire survey conducted for this thesis shows that even the students of International Relations do not share the position of the Czech government and do find the problem to be much more complex.

PŘÍLOHA č.1

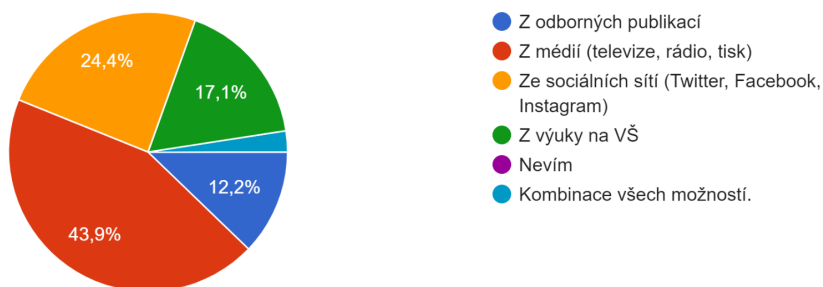
Jsem studentkou/studentem:

41 odpovědí

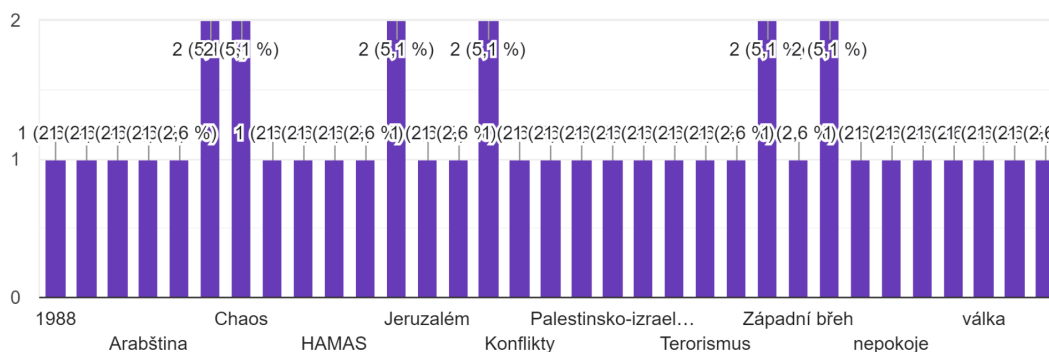
Kde především získáváte informace o Izraeli, Palestině a izraelsko-palestinském konfliktu?

41 odpovědí

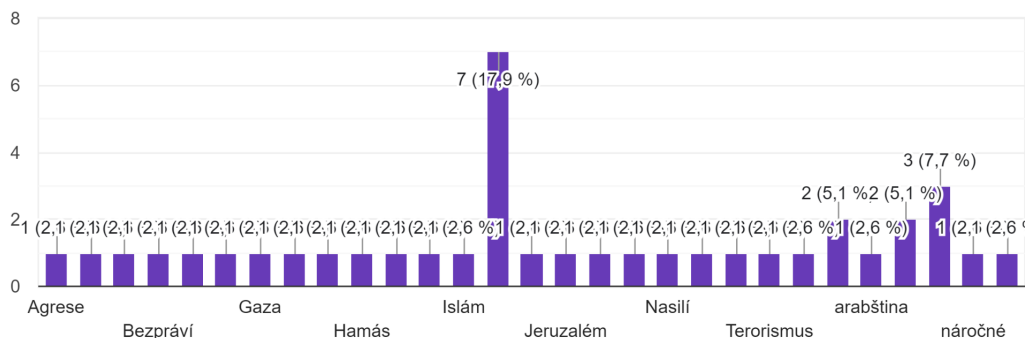
Napište první slovo, které Vás napadne, když se řekne Palestina:

39 odpovědí

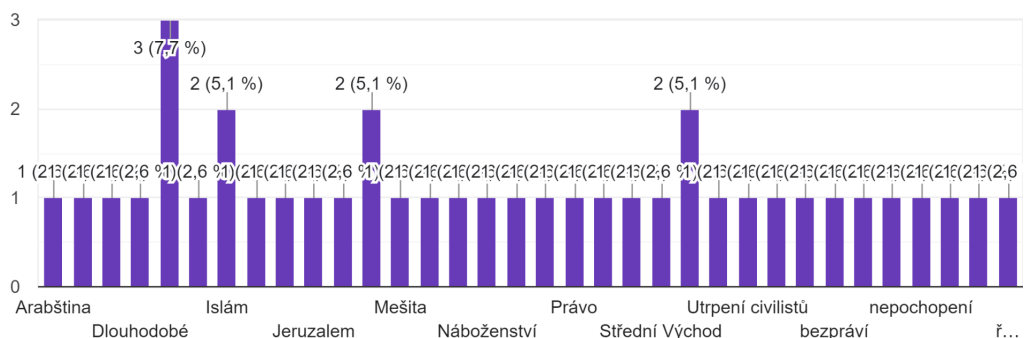
Napište druhé slovo, které Vás napadne, když se řekne Palestina:

39 odpovědí

Napište třetí slovo, které Vás napadne, když se řekne Palestina:

39 odpovědí

Zde máte prostor případně doplnit komentář týkající se k Palestině:

10 odpovědí

Rada bych se o problematice Palestina-Izrael dozvěděla ve škole. Napr. Na semináři.

Konflikt je velmi komplexní a komplikovaný. Všeobecný pohled a přístup mezinárodního společenství k Palestině by se měl přehodnotit. Je zapotřebí nevímat Palestinu pouze jako území teroristických skupin a radikálních jedinců, ale identifikovat také chyby a diskriminující kroky Izraele, kterých se na palestinském území dopouští. A ve výsledném postoji k Izraeli tyto skutečnosti reflektovat.

Především západní média nás "krmí/krmila" dlouhou dobu jen izraelským pohledem a protipalestinským postojem. Pravda (realita) je překrucována, což je ale problém téměř všech témat.

Vnímám je spíš jako viníky, tedy konkrétně Palestinskou vládu

Strach

Chydi stat

Věřím, že jsou v právu

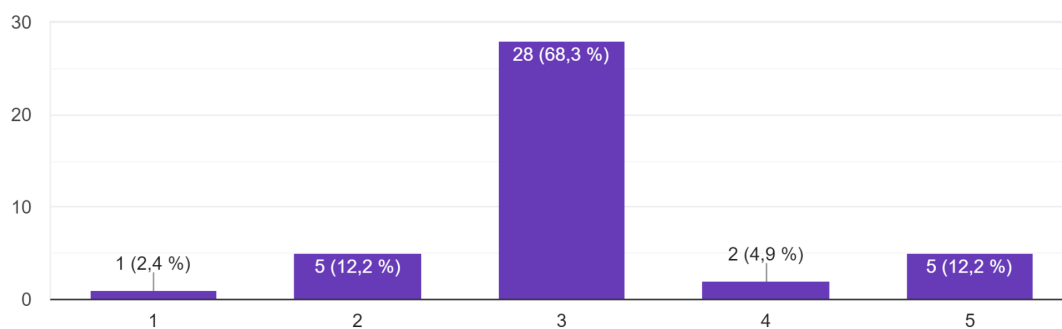
je mi líto, že konflikt trvá tak dlouho a že nemohou v regionu žít v míru společně

Palestina je země, které bylo ukradeno území nelegitimním státem Izrael.

Palestinci zastávají dle mého názoru velmi radikální názory a je s nimi velmi složité dosáhnout konsenzu ohledně mírového soužití. Zároveň mě hluboce trápí to, že mnoho Palestinců trpí a jsou vystavováni častým útokům na ně. Nicméně jsem toho názoru, že velkou část odpovědnosti nese právě vedení Palestinců, kteří se nejsou schopni oprostít od jejich radikálních, ideologických hodnot ve prospěch Palestinských civilistů.

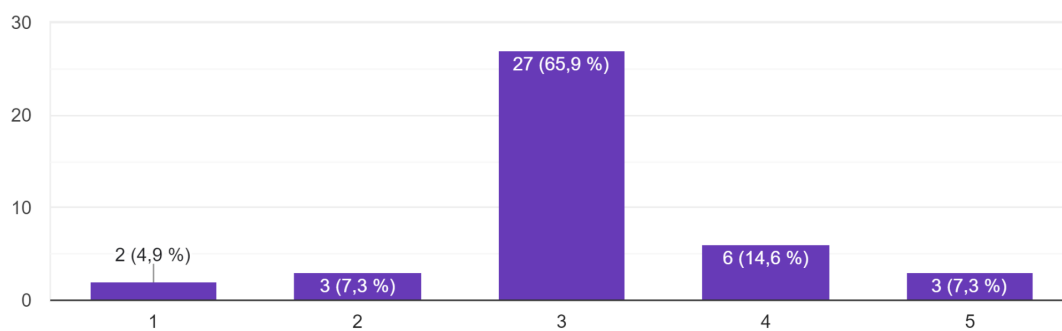
Izrael je jednoznačným viníkem konfliktu:

41 odpovědí

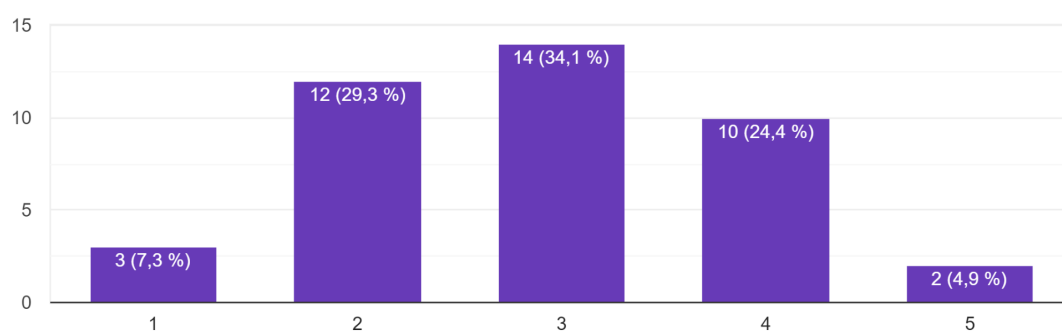
Palestina je jednoznačným viníkem konfliktu:

41 odpovědí

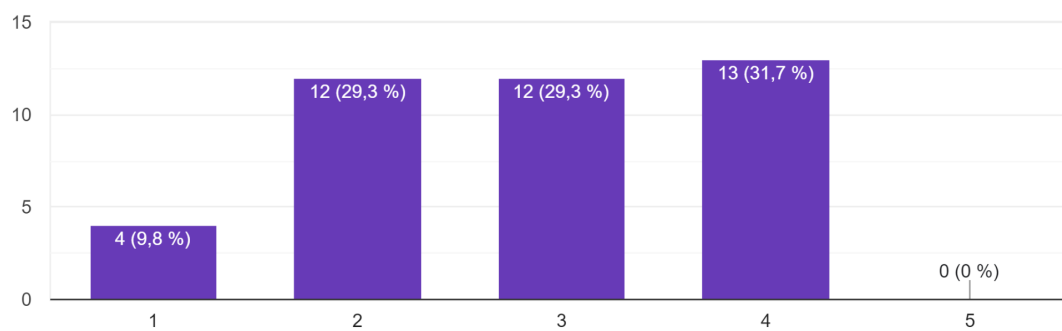
Viníkem konfliktu jsou ostatní mezinárodní aktéři:

41 odpovědí

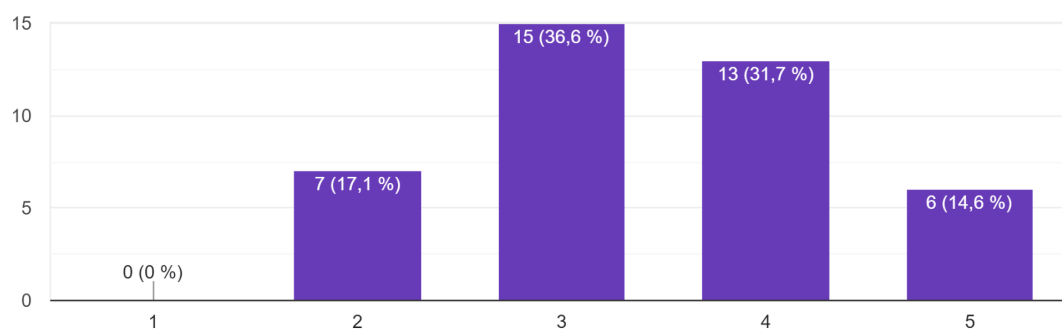
Izrael je demokratický a zasazuje se za lidská práva:

41 odpovědí

Palestinská autonomie je demokratická a zasazuje se za lidská práva:

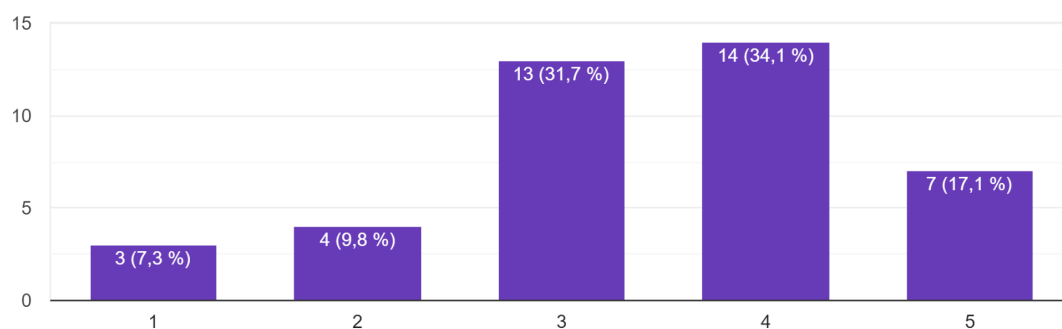
41 odpovědí

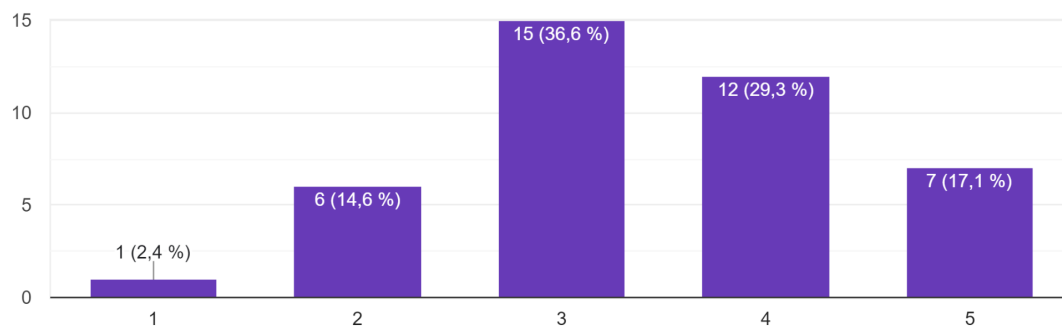
Izraelská vláda reprezentuje všechny své občany

41 odpovědí

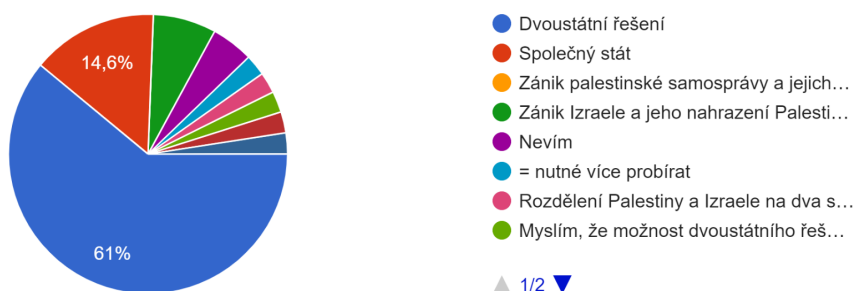
Palestinská vláda reprezentuje všechny své občany

41 odpovědí

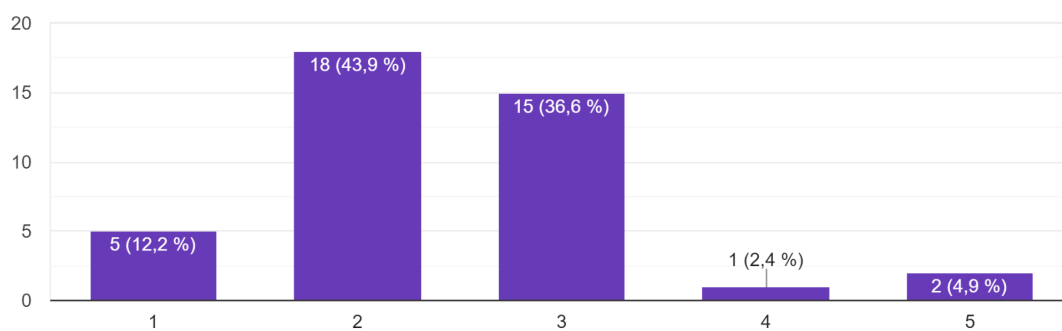
Jako řešení izraelsko-palestinského konfliktu byste nejvíce preferovali/y:

41 odpovědí

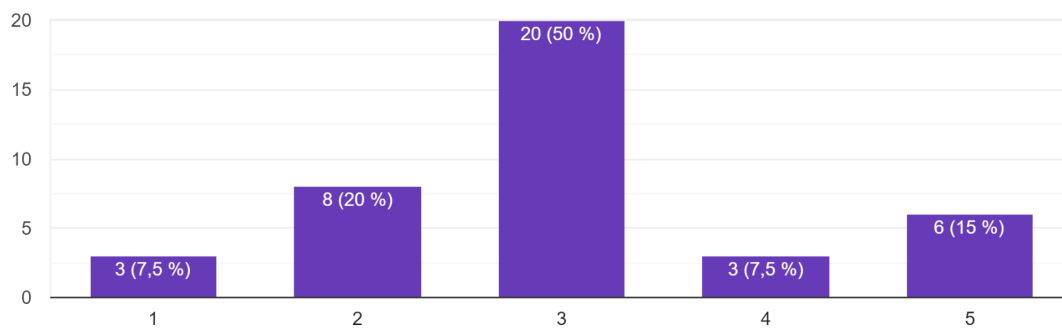
Jak vnímáte uznání Palestiny jakožto státu ostatními zeměmi?

41 odpovědí

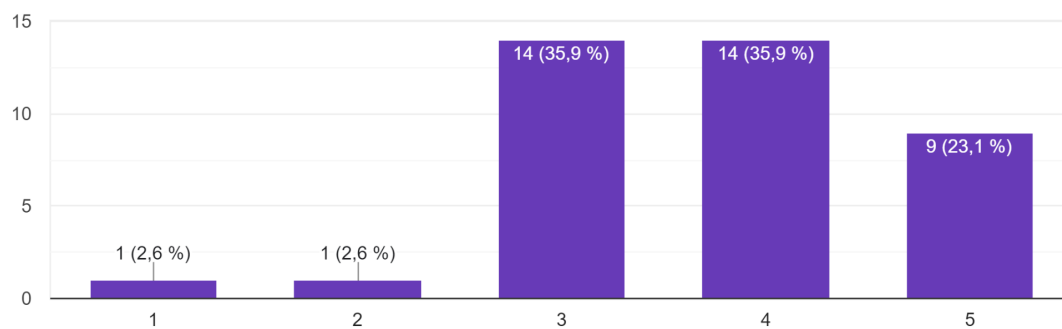
Jak vnímáte možnost přesunutí české ambasády v Izraeli z Tel Avivu do Jeruzaléma?

40 odpovědí

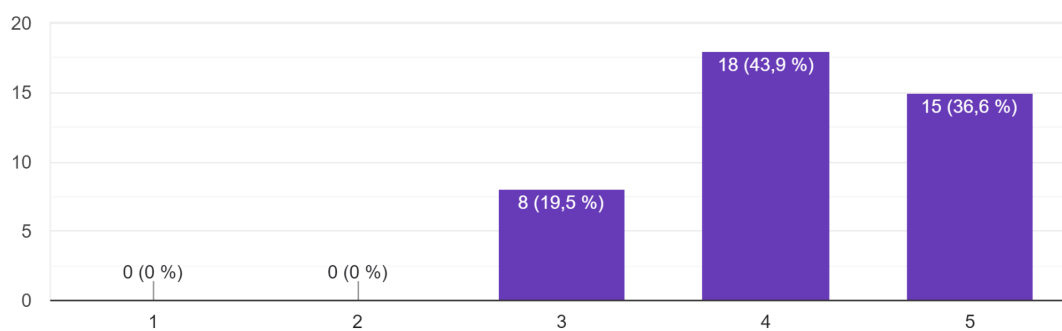
Jak vnímáte izraelské rozšiřování židovských osad na palestinském území?

39 odpovědí

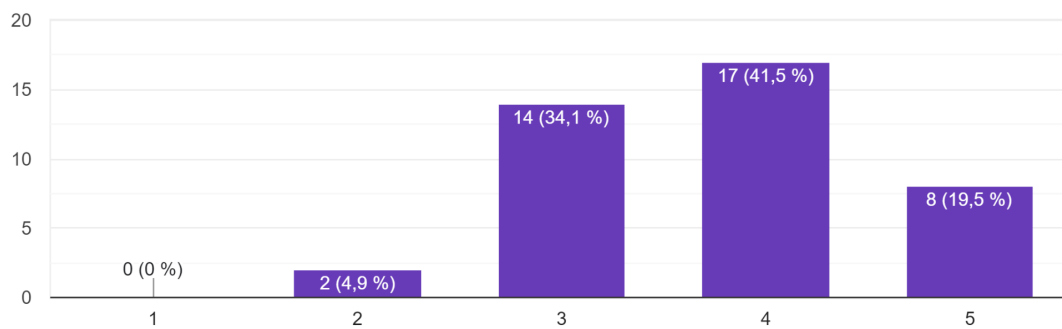
Jak vnímáte Českou republiku

41 odpovědí

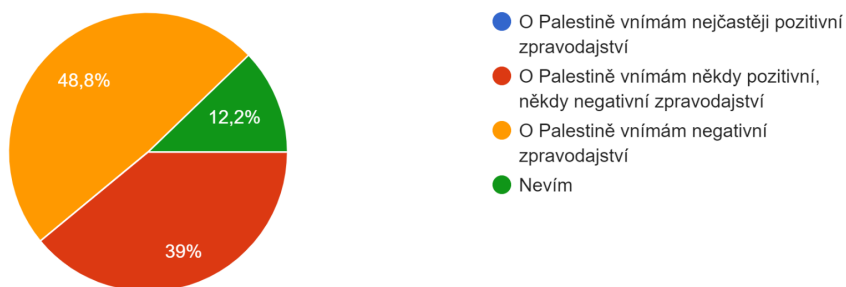
Jak vnímáte Evropskou unii

41 odpovědí

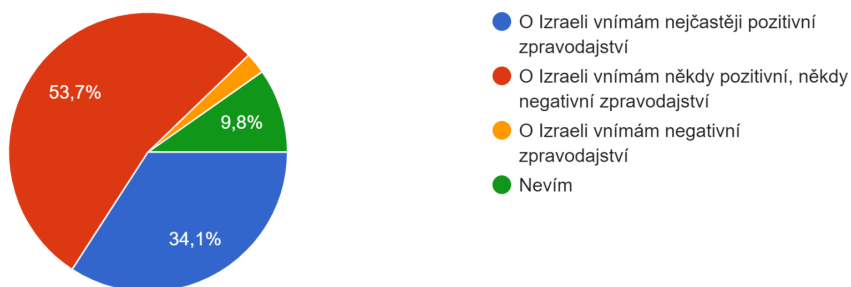
Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Palestině?

41 odpovědí

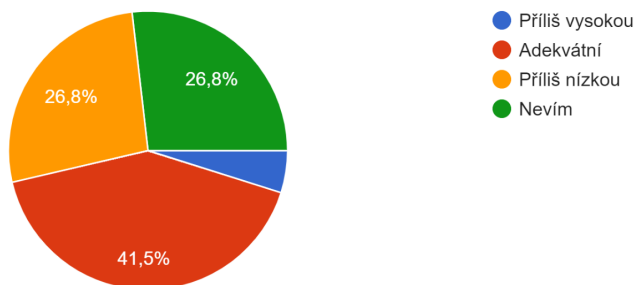
Jak byste popsali/y české mediální prostředí v souvislosti s informováním o Izraeli

41 odpovědí

Česká rozvojová agentura zahrnuje Palestinu do svého zahraničního rozvojového rozpočtu naposledy v roce 2020, plánovala na ní vynaložit 8,5 milionu Kč. Tuto částku hodnotíte jako:

41 odpovědí

Evropská unie na podporu Palestiny za rok 2022 vyčlenila 296 milionů eur. Tuto částku hodnotíte jako:

41 odpovědí

